

T.C.
ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ ANABİLİM DALI

İLKÖĞRETİM OKULU SINIF ÖĞRETMENLERİNİN
VELİLERLE İLETİŞİM KURMA YOLLARI
(Kocaeli İli Örneği)

Serap COŞKUN

Bolu – 2010

T.C.
ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ ANABİLİMDALI

İLKÖĞRETİM OKULU SINIF ÖĞRETMENLERİNİN
VELİLERLE İLETİŞİM KURMA YOLLARI
(Kocaeli İli Örneği)

Yüksek Lisans Tezi

Hazırlayan
Serap COŞKUN

Danışman:
Yrd. Doç. Dr. Nuri AKGÜN

Bolu – 2010

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE,

Serap COŞKUN'a ait "İlköğretim Okulu Sınıf Öğretmenlerinin Velilerle İletişim Kurma Yolları" adlı çalışma, jürimiz tarafından Eğitim Yönetimi ve Denetimi Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.
26/02/2010

Akademik Unvan ve Adı Soyadı

Üye (Tez Danışmanı) : Yrd. Doç. Dr. Nuri AKGÜN

Üye : Yrd. Doç. Dr. Bahri AYDIN

Üye : Yrd. Doç. Dr. Kaya YILDIZ

Prof. Dr. Gönül ÜLKER

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

ÖZET

İLKÖĞRETİM OKULU SINIF ÖĞRETMENLERİNİN

VELİLERLE İLETİŞİM KURMA YOLLARI

Serap COŞKUN

Yüksek Lisans Tezi

Eğitim Yönetimi Ve Denetimi Ana Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Nuri Akgün

Şubat 2010; xv + 100 sayfa

Bu araştırmanın amacı; İlköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenlerinin velilerle iletişim kurma yollarını belirlemek ve bu iletişim yollarının kullanılmasına ilişkin önemseme ve gerçekleştirme düzeylerini tespit etmektir.

Çalışmanın evreni, 2009 – 2010 eğitim öğretim yılında Kocaeli İzmit ilçesinde bulunan 62 okul ve bu okulda görev yapan 740 sınıf (kadrolu ve sözleşmeli) öğretmeninden oluşmaktadır. Araştırmada evreni temsil edecek düzeyde 47 ilköğretim okulu ve bu okullarda görev yapan 658 sınıf öğretmeni tesadüfî örneklem alma yöntemi ile belirlenmiştir.

Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmacı tarafından geliştirilen Likert tipi 5’li derecelendirilmiş “İlköğretim Okulu Sınıf Öğretmenlerinin Velilerle İletişim Kurma Yolları Ölçek Formu” veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Ölçek iki bölümden oluşmuştur. Birinci bölümde “yaş, cinsiyet, görev türü, öğrenim durumu, mesleki kıdem ve iletişim kursu” değişkenlerinden oluşan kişisel bilgi formu, ikinci bölümde ise öğretmenlerin, velilerle iletişim kurma yollarının kullanılmasına ilişkin önemseme ve gerçekleştirme düzeylerini ölçmeyi amaçlayan 47 davranış maddesi bulunmaktadır. Ölçeği uygulamak için 47 ilköğretim okulunda görev yapan 658 sınıf öğretmenine ulaşılmıştır. Geri dönen ölçek sayısı 526’dır. Öğretmenlerin 512’si ölçeği geçerli bir şekilde cevaplamıştır.

Elde edilen veriler “SPSS 15.0 for Windows (Statistical Package For Social Science)” paket programı yoluyla aritmetik ortalama, standart sapma, t- testi, tek yönlü varyans analizi (Anova) ve tukey testi kullanılarak analiz edilmiş olup tüm istatistiksel işlemlerde anlamlılık düzeyi $p<.05$ olarak alınmıştır.

Araştırmada aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

1. Kişisel bilgilere ilişkin sonuçlar; Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin %61.3’ü kadın, %38.7’si erkektir. Öğretmenlerin %74’ü 31 – 50 yaş grubunda yer almakta ve %97.5’i kadrolu olarak görev yapmaktadır. Öğretmenlerin %62.7’si 4 yıllık fakülte mezunu olup %4.7’si yüksek lisans ve %0.2’si ise doktora mezunudur. Öğretmenlerin %70.7’si 13 yıl ve üstünde mesleki kıdeme sahip iken, %32.0’si iletişimle ilgili herhangi bir kursa veya seminere katılmamıştır.
2. İlköğretim okulu sınıf öğretmenleri velilerle iletişim kurma yollarını “önemli” düzeyde önemserken ($\bar{X}=4.00$), “kısmen” düzeyinde gerçekleştirmektedir ($\bar{X}=3.34$). Sınıf öğretmenleri “veli ziyaretleri” ve “ev ziyaretleri” boyutlarını “çok önemli” düzeyde önemserken, gerçekleştirme düzeyi açısından “yüz yüze görüşme”, “veli ziyaretleri” ve “ev ziyaretleri” boyutlarını “çoğunlukla” gerçekleştirdiklerini belirtmişlerdir.
3. İlköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin velilerle iletişim kurma yollarını önemseme düzeyine ilişkin görüşleri arasında yaş değişkeni açısından üçüncü boyutta (yazışma) anlamlı bir fark vardır. Cinsiyet değişkeni açısından birinci (yüz yüze görüşme), üçüncü (yazışma), dördüncü (veli ziyaretleri), beşinci (ev ziyaretleri), altıncı (veli toplantıları) ve yedinci (bilgilenme – bilgilendirme) boyutlarda anlamlı bir fark vardır. Görev türü ve öğrenim durumu değişkenleri açısından öğretmenlerin iletişim yollarını önemseme düzeyine ilişkin görüşleri arasında tüm boyutlarda anlamlı bir fark yoktur. Kıdem değişkeni açısından üçüncü boyutta (yazışma), iletişim kursu değişkeni açısından ise ikinci boyutta (telefon – internet) öğretmen görüşleri arasında anlamlı bir fark vardır.

4. İlköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin velilerle iletişim kurma yollarını gerçekleştirme düzeyine ilişkin görüşleri arasında yaş değişkeni açısından altıncı (veli toplantıları) ve sekizinci (sosyo – kültürel etkinlikler) boyutlarda anlamlı bir fark vardır. Cinsiyet değişkeni açısından dördüncü (veli ziyaretleri) ve beşinci (ev ziyaretleri) boyutlarda anlamlı bir fark vardır. Görev türü ve öğrenim durumu değişkenleri açısından öğretmenlerin iletişim yollarını gerçekleştirme düzeyine ilişkin görüşleri arasında tüm boyutlarda anlamlı bir fark yoktur. Kıdem değişkeni açısından sekizinci boyutta (sosyo – kültürel etkinlikler), iletişim kursu değişkeni açısından ise ikinci (telefon – internet), üçüncü (yazışma), altıncı (veli toplantıları) ve sekizinci (sosyo – kültürel etkinlikler) boyutlarda anlamlı bir fark vardır.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen, Veli, İletişim Yolları

ABSTRACT**THE WAYS OF COMMUNICATION WITH PARENTS OF PRIMARY SCHOOL TEACHERS****Serap COŞKUN**

Master Thesis

Sub-Department of Educational Administration and Supervision

Thesis Supervisor: Assist. Prof.Dr. Nuri AKGÜN

February 2010; xv+100

The purpose of this research is to determine the ways of communication with parents of the primary school teachers and to identify the teachers' heading and performing the level relating to using of these communication ways.

The universe of the study consists of 62 school and 740 class teachers (full employment and contract teachers) who work in these school in İzmit, Kocaeli in 2009 – 2010 academic year. In this research, at the level of representing of the universe 47 primary school and 658 classroom teachers who work in these school were determined by the random sample method.

Survey method is used for this research. A five Likert type "The Ways Of Communication Of With Parents Of Primary School Teachers Scale Form" developed by researcher was used as data collection instrument. The scale consists of two parts. In the first part, there is a personal information form consist of variables of "age, gender, task type, educational status, professional seniority and communication course" in second part, there are 47 behaviour entries that aim to measure the teachers' level of caring and performing relating to using of the communication ways with parents. The scale was applied to 658 classroom teachers who work in 47 primary school. 512 teachers answered the scale as valid in form and fact.

Datas were analysed by the way of “SPSS 15.0 for Windows (Statistical Package for Social Science)” package program by using arithmetic average, Standard deviation, t – test, one way Anova test (Anova) and tukey test and in all statistical processing significance level is was accepted as $p < .05$.

Some findings of the research are as follows:

1. Results relating to personal informations; %61.3 of class teachers joined to the research is female and %38.7 of them is male. %74 of the teachers is in the 31 – 50 age group and %97.5 works as full employment. %62.7 of the teachers is graduate of four year faculty, %4.7 is graduate of the degree of master of arts and %0.2 is graduate of degree of doctorate. While %70.7 of the teachers has got 13 years and more professional seniority, %32.0 of them hasn't attended to any course or seminar about communication.
2. While the primary school class teachers are the ways of communication with parent at the level of “important” ($\bar{X} = 4.00$), they make real it at the level of “partly” ($\bar{X} = 3.34$). classroom teachers Express that while they are the dimensions of “parents visits” and “home visit” at the level of “very important”, they “mostly” perform the dimensions of “face to face discussion”, “parents visits” and “home visits” in terms of the level of making real.
3. There is a significant difference in terms of age variable in the third dimension (correspondence) the ideas relating to the level of heeding the ways communication with parents of the teachers. There is a significant difference in terms of gender in the first (face to face discussion), third (correspondence), fourth (parents visits), fifth (home visits), sixth (parents meeting), and seventh (going information – informing) dimensions. There isn't a significant difference in terms of task type and education status variable in all dimensions among their ideas relating to the level of heading the ways of communication. Among the ideas of the teachers, there is a significant difference in terms of professional seniority variable in the third dimension

(correspondence) and in terms of communication course variable in the second dimension (telephone – internet).

4. There is a significant difference in terms of age variable in sixth (parents meeting) and eighth (socio – cultural activities) dimensions among the ideas relating to the level of performing the ways of communication with parents of the primary school classroom teachers. There is a significant difference in terms of gender in fourth (parents visits) and fifth (home visits) dimensions. There isn't a significant difference in terms of task type and education status variables in all dimensions among the ideas relating to the level of performing the ways of communication ways of the teachers. There is a significant difference in terms of professional seniority variable in eighth (socio – cultural activities) dimension, in terms of communication course variable in second (telephone – internet), third (correspondence), sixth (parents meeting) and eighth (socio – cultural activities) dimensions.

Key words: Teacher, Parents, The Ways Of Communication

TEŞEKKÜR

Bu araştırmanın planlanması ve gerçekleştirilmesi sürecinin her aşamasında bana yardımcı olan, ilgi ve yardımlarını esirgemeyen danışman hocam Yrd. Doç. Dr. Nuri AKGÜN'e, sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Ölçme aracının geliştirilmesinde görüşlerine başvurduğum ve benden emeğini esirgemeyen Prof. Dr. Canan ÇETİNKANAT, Prof. Dr. Süleyman ÇELENK, Yrd. Doç. Dr. Bayram BIÇAK, Yrd. Doç. Dr. Kaya YILDIZ, Yrd. Doç. Dr. Raşit ÖZEN, Yrd. Doç. Dr. Zeynep Deniz YÖNDEM, Yrd. Doç. Dr. Şenay NARTGÜN, Yrd. Doç. Dr. Meriç Kanbur TUNCEL, Yrd. Doç. Dr. Tuncay ÖZDEMİR, Yrd. Doç. Dr. Şaduman KAPUSUZOĞLU, Yrd. Doç. Dr. Yusuf CERİT, Yrd. Doç. Dr. Salih Paşa MEMİŞOĞLU'na katkılarından dolayı teşekkür ederim.

Araştırma süresince anketlerin toparlanmasında bana yardımcı olan, anket sorularını içtenlikle yanıtlayarak çalışmanın ortaya çıkmasını sağlayan öğretmen arkadaşlarıma da teşekkürü borç bilirim.

Çalışmamda benden yardım ve desteğini esirgemeyen arkadaşım Çiğdem SELVİ'ye, İngilizce çevirilerde bana yardımcı olan arkadaşım Meliha TABAN'a, yüksek lisans eğitimim boyunca bana destek olan aileme ve arkadaşlarıma en içten teşekkürlerimi sunarım.

Serap COŞKUN

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET	iii
ABSTRACT	vi
TEŞEKKÜR	ix
İÇİNDEKİLER	x
TABLolar LİSTESİ	xiii
BÖLÜM I	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Problem Cümlesi	3
1.3. Araştırmanın Amacı	4
1.4. Araştırmanın Önemi	4
1.5. Araştırmanın Sayıltıları	5
1.6. Araştırmanın Sınırlılıkları	5
1.7. Tanımlar	6
BÖLÜM II	7
2.1. KURAMSAL TEMELLER ve İLGİLİ LİTERATÜR.....	7
2.1.1. İletişim	8
2.1.2. Eğitimde İletişim	9
2.1.3. Okul Aile İşbirliği ve İletişimin Önemi	10
2.1.3.1. Okul Aile İşbirliğinin Paydaşlarına Sağladığı Yararlar	13
2.1.4. Okulda İletişim	15
2.1.5. Öğretmen Aile İletişiminin Önemi	18
2.1.6. Öğretmenlerin Velilerle İletişim Kurma Yolları	19

2.1.6.1. Görüşme	24
2.1.6.1.1. Bireysel (Yüz Yüze) Görüşme	24
2.1.6.1.2. Üçlü Görüşme	26
2.1.6.1.3. Telefon, Faks, E Posta ve İnternet Kanalıyla Görüşme	29
2.1.6.2. Yazışma	29
2.1.6.3. Karşılıklı Ziyaretler	30
2.1.6.3.1. Veli Ziyaretleri	30
2.1.6.3.2. Ev Ziyaretleri	31
2.1.6.4. Veli Mülakatları	32
2.1.6.5. Veli Toplantıları	33
2.1.6.6. Bilgilenme, Bilgilendirme	35
2.1.6.7. Sosyo-Kültürel Etkinlikler	37
2.2. İlgili Araştırmalar	38
2.2.1. Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar	38
2.2.2. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar	44
BÖLÜM III	45
YÖNTEM	45
3.1. Araştırmanın Modeli	45
3.2. Evren ve Örneklem	45
3.3. Veri Toplama Yöntemi ve Aracı	48
3.4. Veri Toplama Aracının Uygulanması	50
3.5. Verilerin Çözümlemesi	51
BÖLÜM IV	53
BULGULAR VE YORUMLAR	53
4.1. Kişisel Bilgilere İlişkin Bulgular	53
4.1.1. Öğretmenlerin Kişisel Bilgileri	53
4.2. Alt Problemlere İlişkin Bulgular	56

4.2.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	56
4.2.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	57
4.2.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	58
4.2.4. Dördüncü alt probleme ilişkin bulgular	61
4.2.5. Beşinci alt probleme ilişkin bulgular	68
BÖLÜM V	75
SONUÇLAR VE TARTIŞMA	75
5.1. Kişisel Özelliklere İlişkin Sonuçlar ve Tartışma	75
5.2. Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar	76
5.3. İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar	77
5.4. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar	79
5.5. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar	80
5.6. Beşinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar	81
BÖLÜM VI	83
ÖNERİLER	83
6.1. Uygulamacılar İçin Öneriler	83
6.2. Araştırmacılar İçin Öneriler	83
KAYNAKÇA	84
EKLER	92
EK 1. Ölçek	93
EK 2. Araştırma İzin Onayı	98
EK 3. Özgeçmiş	100

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 1. Araştırma Evrenindeki Okullar Ve Bu Okullardaki Öğretmenlerin Sayısı.....	46
Tablo 2. Araştırma Örneklemindeki Okullar Ve Bu Okullardaki Öğretmenlerin Sayısı	47
Tablo 3. Dağıtılan Ölçeklerin Geri Dönüş Oranı.....	47
Tablo 4. Ölçek Formu Boyut ve Soru Maddeleri	49
Tablo 5. Önemsene ve Gerçekleştirme Düzeyi Puan Aralıkları	51
Tablo 6. Öğretmenlerin Yaşlarına Göre Dağılımları	53
Tablo 7. Öğretmenlerin Cinsiyete göre Dağılımları	54
Tablo 8. Öğretmenlerin Görev Türlerine Göre Dağılımları	54
Tablo 9. Öğretmenlerin Öğrenim Durumlarına Göre Dağılımları	54
Tablo 10. Öğretmenlerin Mesleki Kıdemlerine Göre Dağılımları	55
Tablo 11. Öğretmenlerin İletişimle İlgili Aldıkları Kurs ve Seminer Sayılarına Göre Dağılımları	55
Tablo 12. İlköğretim Okulu Sınıf Öğretmenlerinin Velilerle İletişim Kurma Yollarını Önemsene Düzeyi	56
Tablo 13. İlköğretim Okulu Sınıf Öğretmenlerinin Velilerle İletişim Kurma Yollarını Gerçekleştirme Düzeyi	57
Tablo 14. İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Velilerle İletişim Kurma Yollarını Önemsene Ve Gerçekleştirme Düzeylerine İlişkin görüşleri arasındaki Farka İlişkin T – Testi	58

Tablo 15. İlköğretim Okulu Sınıf Öğretmenlerinin Velilerle İletişim Kurma Yollarını Önemsese Düzeyine İlişkin Görüşleri Arasında Yaş Değişkenine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi	62
Tablo 16. İlköğretim Okulu Sınıf Öğretmenlerinin Velilerle İletişim Kurma Yollarını Önemsese Düzeyine İlişkin Görüşleri Arasında Cinsiyet Değişkenine İlişkin T – Test Analizi	63
Tablo 17. İlköğretim Okulu Sınıf Öğretmenlerinin Velilerle İletişim Kurma Yollarını Önemsese Düzeyine İlişkin Görüşleri Arasında Görev Türü Değişkenine İlişkin T – Test Analizi	64
Tablo 18. İlköğretim Okulu Sınıf Öğretmenlerinin Velilerle İletişim Kurma Yollarını Önemsese Düzeyine İlişkin Görüşleri Arasında Öğrenim Durumu Değişkenine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi	65
Tablo 19. İlköğretim Okulu Sınıf Öğretmenlerinin Velilerle İletişim Kurma Yollarını Önemsese Düzeyine İlişkin Görüşleri Arasında Kıdem Değişkenine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi	66
Tablo 20. İlköğretim Okulu Sınıf Öğretmenlerinin Velilerle İletişim Kurma Yollarını Önemsese Düzeyine İlişkin Görüşleri Arasında İletişim Kursu Değişkenine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi	67
Tablo 21. İlköğretim Okulu Sınıf Öğretmenlerinin Velilerle İletişim Kurma yollarını Gerçekleştirme Düzeyine İlişkin Görüşleri Arasında Yaş Değişkenine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi	68
Tablo 22. İlköğretim Okulu Sınıf Öğretmenlerinin Velilerle İletişim Kurma yollarını Gerçekleştirme Düzeyine İlişkin Görüşleri Arasında Cinsiyet Değişkenine İlişkin T – Test Analizi	69
Tablo 23. İlköğretim Okulu Sınıf Öğretmenlerinin Velilerle İletişim Kurma yollarını Gerçekleştirme Düzeyine İlişkin Görüşleri Arasında Görev Türü Değişkenine İlişkin T – Test Analizi	70

Tablo 24. İlköğretim Okulu Sınıf Öğretmenlerinin Velilerle İletişim Kurma yollarını Gerçekleştirme Düzeyine İlişkin Görüşleri Arasında Öğrenim Durumu Değişkenine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi	71
Tablo 25. İlköğretim Okulu Sınıf Öğretmenlerinin Velilerle İletişim Kurma yollarını Gerçekleştirme Düzeyine İlişkin Görüşleri Arasında Kıdem Değişkenine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi	72
Tablo 26. İlköğretim Okulu Sınıf Öğretmenlerinin Velilerle İletişim Kurma yollarını Gerçekleştirme Düzeyine İlişkin Görüşleri Arasında İletişim Kursu Değişkenine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi	73
Tablo 27. Önemseme ve Gerçekleştirme Düzeyleri Aritmetik Ortalama	78

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde; problem durumu, problem cümlesi, araştırmanın amacı, alt problemler, araştırmanın önemi, sayıtlılar, sınırlılıklar ve tanımlara yer verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Son yıllarda eğitim anlayışında belirgin bir yenilik ve gelişme olduğu, anne babaların eğitime katılmalarının giderek daha fazla kabul görmeye başladığı görülmektedir. Eğitim-öğretim etkinliklerinin en önemli amacı bir ülkenin geleceği olan çocukları iyi insan ve iyi vatandaşlar olarak yetiştirmektir. Bu amaçları gerçekleştirmede okul, aile, çevre ve öğretmen gibi etkenler önemli rol oynamaktadır (Kolay, 2004: 94).

Yurt içinde ve yurt dışında yapılan araştırmalar öğrencinin okuldaki başarısını artırmanın ve iyi bir vatandaş olabilmenin aile-okul-çevre işbirliğiyle mümkün olabileceğini göstermektedir (Çalık, 2007: 126). Son 30 yıl içinde yapılan araştırmaların sonuçları, çocukların okul başarısı üzerinde okulların yapısı veya sosyo-ekonomik koşulların yanı sıra ailelerin de çok önemli bir rol oynadığını, aileleri eğitim sürecine katılmış olan çocukların diğerlerine göre daha yüksek notlar aldığını, okula daha düzenli devam ettiklerini, ödevlerini daha muntazam yaptıklarını, sınıf içinde davranışlarının daha olumlu olduğunu ve daha sonraki eğitim yaşantılarında da daha başarılı olduklarını saptamıştır (Ögetürk, 1999: 1).

Öğrencilerin başarısını artırmak, onların sağlıklı birer birey olarak yetişmesini sağlamak hem okulun hem de ailelerin ortak sorunudur (Kolay, 2004: 94). Hemen hemen tüm eğitim kurumları çocukların eğitimine ailelerin de katılması gerektiğini düşünmektedir. Bu da bu iki bileşenin sürekli iletişim ve işbirliği içinde olması ile mümkün olabilir. Ailelerin okula destek olmasını, öğretmene güven duymasını, çocukların okula karşı olumlu tutumlar geliştirmesini sağlamak öğretmenin aileyle

kuracağı ilişki ve işbirliği ile mümkündür. Bu işbirliğinin hem çocuk ve aile açısından hem de öğretmen ve kurum açısından sağladığı yararlar şu şekilde sıralanabilir (Oktay, 1999: 204 – 205).

1. Çocuk Açısından:

- Çocuğun geleceğe mutlu olarak hazırlanmasını sağlar.
- Okul ve ev arasındaki farklı eğitim tutumlarını ortadan kaldırır.
- Çocuklara daha iyi bir öğrenme fırsatı yaratır.

2. Aile Açısından:

- Çocukların gelişimine katkıda bulunmalarını sağlar.
- Çocuklarını bir birey olarak görürler.
- Çocuklarıyla sağlıklı iletişim kurmak için gerekli ortamı yaratır.

3. Öğretmen Açısından:

- Programın daha kolay uygulanmasını sağlar.
- Aile ile kurulan iyi iletişim sonucu çocuğu daha kolay tanınmasını ve problemlerini çözebilmesini sağlar
- Sorumluluklarını aile ile paylaşmasını sağlar.

4. Kurum Açısından:

- Eğitimin devamlılığını sağlar.
- Amaçlarını daha kolay gerçekleştirmesini sağlar.
- Eğitimin kalitesini yükseltir.

İlgili araştırmalar incelendiğinde aile ile kurulan işbirliğinin birçok açıdan olumlu sonuçlar doğurduğu gözlenmektedir. Hiç şüphesiz aile ile kurulacak bir işbirliğinin sağlıklı yürümesi için öncelikle ailelerin neden çocuklarının eğitime katılmaları gerektiği, bunu nasıl gerçekleştirecekleri konusunda bilgilendirilmeleri gerekmektedir. Tüm bunların ve yukarıda ifade edilen okul aile işbirliğinin sağlayacağı yararların başarıya ulaşmasında en önemli unsur iletişimdir.

Okul-aile-öğretmen arasındaki bağları güçlendirmede, okul ile veli arasındaki karşılıklı güvenin geliştirilmesinde ve velilerin eğitime katılmalarını sağlamada sıkı bir iletişim büyük önem taşımaktadır. Öğrenci velisi ile okul ilişkilerini birinci

derecede sağlayan kişi öğretmenlerdir. Dolayısıyla öğretmenlerin ilk görevlerinden biri veli ile iletişim kurmak ve onların desteğini almaktır. Öğretmenin veliyle doğru iletişimi kurması öğretmen ve öğrenci arasındaki iletişimi de önemli ölçüde etkiler. Gerek okul yöneticileri gerekse öğretmenler velilerle iletişimi geliştirmek amacıyla birçok araç veya yöntemden yararlanabilirler.

Velilerle iletişimi geliştirmek amacıyla yararlanabilecek araç ve yöntemler okulun çevresini tanınması ve kendisini çevreye tanıtması olmak üzere iki ana başlık halinde özetlenebilir. Söz konusu iletişim araç ya da yöntemlerini; okula ve sınıfa ilişkin ailelere bilgi vermek ve ailelerin aktif katılımını sağlamak amacıyla kullanılan; görüşme, veli toplantıları, ev ziyaretleri, dilek ve şikâyet kutuları, kermesler, geziler vb. şeklinde sıralayabiliriz (Çelik, 2005: 55). Öğretmenler okulun ve çevrenin koşullarını da göz önünde bulundurarak amacına uygun bir biçimde bu iletişim yollarını kullanırlarsa, aileler ile ilişkilerini güçlendirebilir, onları eğitim ve öğretimin daha etkili bir bileşeni haline getirebilirler.

Öğretmen aile işbirliği, aile katılımı ve aile ilişkileri söz konusu iletişim olmadan sağlanamaz. Daha önce yapılan okul aile işbirliği ve aile katılımıyla ilgili çalışmalarda az da olsa öğretmen aile iletişiminde değinilmiştir. Yapılan kapsamlı araştırmalar ise öğretmen aile iletişiminde yaşanan sorunlar ve engeller üzerinde durmuştur. Dolayısıyla öğretmenlerin iletişimi hangi yollarla gerçekleştirdikleri üzerine kapsamlı bir çalışmaya ihtiyaç duyulmuştur. Bu nedenle; öğretmenlerin velilerle iletişim kurmada hangi yolları tercih ettikleri ve bunları ne düzeyde kullandıklarının tespit edilmesi önem taşımaktadır.

1.2. Problem Cümlesi

İlköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin velilerle iletişim kurma yollarını önemseme ve gerçekleştirme düzeylerine ilişkin görüşleri nelerdir?

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı; İlköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin velilerle iletişim kurma yollarını belirlemek ve bu iletişim kurma yollarının kullanımına ilişkin önemseme ve gerçekleştirme düzeylerini tespit etmektir.

Bu amacı gerçekleştirmek için aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. İlköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin velilerle iletişim kurma yollarını önemseme düzeyine ilişkin görüşleri nelerdir?
2. İlköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin velilerle iletişim kurma yollarını gerçekleştirme düzeyine ilişkin görüşleri nelerdir?
3. İlköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin velilerle iletişim kurma yollarını önemseme ve gerçekleştirme düzeylerine ilişkin görüşleri arasında fark var mıdır?
4. İlköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin velilerle iletişim kurma yollarını önemseme düzeyine ilişkin görüşleri arasında yaş, cinsiyet, görev türü, öğrenim durumu, kıdem, iletişim ile ilgili kurs değişkenlerine göre anlamlı bir fark var mıdır?
5. İlköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin velilerle iletişim kurma yollarını gerçekleştirme düzeyine ilişkin görüşleri arasında yaş, cinsiyet, görev türü, öğrenim durumu, kıdem, iletişim ile ilgili kurs değişkenlerine göre anlamlı bir fark var mıdır?

1.4. Araştırmanın Önemi

Bu araştırma bu alanda yapılan örnek olabilecek bir araştırma olması bakımından önemlidir. Gerek aile gerekse okul tek başına öğrencilerin gereksinimlerini karşılamada yeterli olamamaktadırlar. Bu nedenle ailelerin eğitim kurumlarında gerçekleştirilen eğitime katılmaları ve çocuğun eğitiminde birlikte

hareket etmeleri büyük önem taşımaktadır. Bunun da ön koşulu öğretmen ve aile arasında sağlıklı bir iletişimin kurulmasıdır.

Bu araştırma;

- İlköğretim kurumlarında çalışan sınıf öğretmenlerinin velilerle iletişim kurmada hangi yolları kullandıklarını ve bu iletişim yollarını ne düzeyde önemsedikleri ve gerçekleştirdiklerine ilişkin var olan durumu ortaya koyması,
- Bu alanda yapılacak olan diğer çalışmalara kaynaklık etmesi açısından önemlidir.
- Ayrıca araştırma, okul yönetimi ve sınıf yönetimi açısından öğretmenlerle veliler arasında iletişim yollarının bilinmesi ve kullanım düzeylerinin tespiti açısından da önem taşımaktadır.

1.5. Araştırmanın Sayıtları

1. Araştırmaya katılan öğretmenler, ölçekte yer alan soruları gerçekçi bir biçimde ve içtenlikle cevaplamışlardır.

1.6. Araştırmanın Sınırlılıklar

1. Bu araştırma, 2009-2010 eğitim-öğretim yılında Kocaeli İzmit İlçesinde kadrolu ve sözleşmeli olarak görev yapan ilköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin ölçekteki sorularına ilişkin görüşleriyle sınırlıdır.
2. Araştırmada veri toplamak amacıyla kullanılan ölçek, ilköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin velilerle iletişim kurma yollarını kullanma düzeylerine ilişkin 8 boyut ve bu boyutlara ilişkin 47 davranış ile sınırlıdır.

1.7. Tanımlar

Bu araştırmada geçen kavramlar, aşağıdaki anlamları ile kullanılmıştır.

Öğretmen: Araştırma kapsamında ilköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenleri (kadrolu ve sözleşmeli).

Veli: Öğretmenlerle işbirliği sağlamaya dönük olarak iletişim kurulan kişi.

İletişim Yolları: İlköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin velilerle iletişimi sağlamaya dönük kullandıkları yollar. Bunlar; Görüşmeler, Telefon ve İnternet, Yazışma, Veli Ziyaretleri, Ev Ziyaretleri, Veli Toplantıları, Bilgilenme ve Bilgilendirme, Sosyo-Kültürel Etkinliklerdir.

BÖLÜM II

KURAMSAL TEMELLER VE İLGİLİ LİTERATÜR

Bu bölümde iletişimin tanımı, eğitimde iletişim, okul aile işbirliği ve yararları, okulda iletişim, ailelerle iletişimin önemi, ailelerle iletişim kurma yolları ve ilgili araştırmalar yer almaktadır.

2.1. KURAMSAL TEMELLER

Eğitimin en yaygın tanımlarından biri bireylerin davranışlarında kendi yaşantıları yoluyla kasıtlı olarak istenen yönde değişiklikler yapmaktır (Ertürk, 1975; Akt. Kaya, 1996: 11). Ancak amacı ve şekline göre genişletildiğinde eğitim, “kişilerin yaşayışını ve davranışlarını değiştirmek amacıyla yapılan, iki veya daha fazla insan arasındaki karşılıklı sosyal etkileşim” olarak ifade edilebilir (Tausch ve Tausch, 1979: 194; Akt. Biber, 2003: 362). Hesapçıoğlu (1994)’nun yaptığı tanımda ise eğitim; kişinin toplumsal yeteneklerinin, en uygun kişisel gelişmesinin sağlanması için; seçkin, kontrollü bir çevreyi ve okul etkinliklerini içine alan sosyal bir süreçtir (Hesapçıoğlu, 1994: 29).

Eğitim doğduğumuz andan itibaren yaşamın her alanında gerçekleşmektedir. Ailede başlar ve formel bir yapı olan okullarda devam eder. Okul kişilerin eğitiminde önemli bir yere sahiptir. Okul, faaliyetlerini belli bir toplumsal çevrede sürdürmek zorundadır. Sadece kendi alt sistemlerinin uyumlu olmasıyla başarılı olamaz, aynı zamanda üst sistemi oluşturan öğelerden birisi olan çevresiyle de düzenli, sürekli ve uyumlu ilişkiler geliştirmek zorundadır (Şişman ve Turan, 2005: 234). Bir eğitim örgütü olan okulun çevresinde iş yerleri, baskı grupları, sivil toplum örgütleri ve aileler vardır. Öğrenci, yaşamının büyük bir bölümünü aile, okul ve toplumsal çevre olmak üzere üç alanda sürdürür. Eğitim ve öğretim de aile, okul, çevre üçgeninde birbirinden farklı özellikler taşıyan ortamlarda gerçekleştirilmeye çalışılmaktadır.

Saylan (1991)'a göre “bu ortamlar sürekli birbiriyle etkileşim halindedirler ve birbirlerini etkilemektedirler. Ancak bunlar arasında olumlu ve uygun bir bağ kurulduğunda, eğitim ve öğrenme istenilen düzeyde gerçekleşir.” Nihayetinde okul hedeflerine ulaşmak için çevresiyle olan alışverişini sürdürmek zorundadır. Söz konusu alışverişin temelini ise iç ve dış çevreyle kurulan iletişim oluşturmaktadır (Biber, 2003: 362).

2.1.1. İletişim

“İletişim insanın varlık sürdürme biçiminin bir ürünü ve insanın varlık sürdürme biçimindeki gelişmelere göre değişimlere uğrayan bir olgudur”(Oskay, 1992: 7).

Cüceloğlu (1987)'na göre iletişim, kişiler arasında yer alan düşünce ve duygu alışverişini dile getiren bir terimdir. Hoben iletişimi konuşma ve sözel semboller olarak görmüş, “düşünce ve görüşlerin sözlü olarak karşılıklı alışverişidir” biçiminde tanımlamıştır. Andersen, anlama olarak görmüş, “iletişim bizim başkalarını, başkalarının da bizi anlamalarına yarayan bir süreçtir” demiştir (Ergin ve Birol, 2005: 6). Berlso ve Steiner, iletişimin bir süreç olduğunu vurgulamışlar “sözcüklerin, resimlerin, figürlerin, grafiklerin vb. sembollerin kullanılarak bilgi, düşünce, duygu ve becerilerin aktarılması süreci” olarak tanımlamışlardır (Gürel, Sarı ve Dilmaç, 2004: 373). Eğitim terimleri sözlüğünde iletişim, bir düşüncenin, bir duygunun yüz, el, kol ve baş hareketleri, konuşma yoluyla ya da yazı, telefon, radyo, televizyon gibi bildirişim araç ve gereçlerinden yararlanarak bir kimseden başka bir kimseye iletimi olarak ifade edilmektedir (Demirel, 2001: 64).

Çeşitli yazarların tanımları dikkate alındığında, iletişimin, bireyleri etkilemek ya da saptanmış bir amacı gerçekleştirmek için bilgi sağlamak ve bu bilgilerin, duyguların, niyetlerin, düşüncelerin yazı, işaret, konuşma ve hatta mimik ve hareketler aracılığıyla sesli ya da sessiz olarak aktarıldığı bir süreç olduğu belirtilebilir. İletişim, örgütsel sürecin oluşması için kişiler arası bir ilişkinin kurulmasında önemlidir. Bu durumda iletişim, örgütlerin hem kendi içlerinde hem de

çevresiyle sağlıklı bir şekilde işletmek zorunda oldukları bir süreçtir (Koçak, 1991:129)

Çevre ile iletişim kurma konusunda, işletme örgütlerinde, reklam propaganda, halkla ilişkiler aracılığıyla çeşitli çabaların yürütülmesine karşın; eğitim örgütleri için böyle bir çabanın pek de söz konusu olmadığı görülmektedir (Koçak, 1991: 129). Oysaki eğitim örgütlerinde çağdaş yöneticilik anlayışının temel ögesini halkla ilişkiler oluşturmaktadır. Okul halk ilişkilerinin amacı çevre, ev ve okulu bütünleştirmek, okulun çevreye çevrenin de okula katkılarını sağlamak, okulla ilgili bilgi vererek halkın okula olan güvenini artırmaktır (İlgar, 2005: 123-124).

2.1.2. Eğitimde İletişim

İletişimin temel amacı, insanlar arasındaki etkileşimi sağlamaktır. Etkili iletişim, kaynağın aktardığı duygu ve düşüncelerin alıcı tarafından kaynağın amacına, beklentisine, isteğine uygun biçimde davranışta bulunması demektir. Böylesine sağlıklı bir iletişimin kurulup sürdürülebilmesi için kaynakla alıcının birbirlerini, kişilik yapılarını ve çevre koşullarını da içeren bir bütün olarak değerlendirmeleri gerekir (Köknel, 2005: 375).

Eğitim temelde bir iletişim etkinliğidir. “Öğrenmenin, iletişimin gerçekleşmesi sonucunda alıcının davranışında bir değişikliğin oluşması olduğunu belirten Çilenti, öğrenmenin iletişimden ayrı düşünülemeyeceğini, iyi bir öğrenmenin iyi bir iletişim ürünü olduğunu öne sürmektedir” (Bolat, 1996: 75). Eğitim ve öğretim, öğrenci ile öğretmenin etkileşimine, iletişim ise kaynak ve alıcı arasındaki etkileşime dayanan bir süreçtir. İletişim ve eğitim öğretim süreçlerinin öğeleri arasında da benzerlikler vardır. Sistem olarak her ikisinin de girdi, süreç ve çıktıları bulunmaktadır. Eğitim-öğretim ve iletişim sürecinin verimliliği için her ikisinin de iyi bir organizasyona ihtiyacı vardır (Ergen, 2008: 20).

Eğitimde iletişim genel olarak; okulun amaçlarını gerçekleştirmek üzere, bireyde davranış değişikliği oluşturmak amacıyla okul, öğretmen, öğrenci ve aile arasında etkileşimin sağlanması olarak tanımlanabilir.

Öğrencinin iletişimde bulunduğu ortam; yaşadığı yer, aile ve okuldur. Öğrencinin davranışları bu üçgen içinde biçimlenir. Çocuk okula gelirken ailesinden ve çevresinden öğrendiği bilgileri, okula hazır bulunuşluluk düzeyi içinde getirir. Aynı zamanda çocuk okulun da bir ürünüdür okulu da ailesine götürür. Meydana gelecek herhangi bir çatışma durumu hem okulu engeller hem de ailenin işini zorlaştırır (Aydın ve diğerleri, 1987: 119; Akt. Doğan, 1995: 1). Bu durumda öğrencinin eğitime ilişkin çaba ve düşüncelerde, okul ve aile arasında var olan algı farklılıklarını gidererek ortak bir anlaşma zeminin oluşturulması büyük önem taşır (Koçak, 1991: 130). Bunun için okul ve aile arasında sağlıklı bir işbirliğinin var olması gerekmektedir. Ailelerle okul ilişkilerini birinci derecede sağlayan kişi öğretmenlerdir. Dolayısıyla öğretmenlerin ilk görevlerinden biri aileyle iletişim kurmak ve onların desteğini almak olmalıdır.

2.1.3. Okul Aile İşbirliği ve İletişimin Önemi

Çocukların ve gençlerin sosyalleşmesinde en önemli iki kurum aile ve okuldur. Bu nedenle çocukların eğitiminde önemli rol oynayan ailelerle sıkı bir işbirliği oluşturmak ve onları da okulla işbirliği içinde olmaya isteklendirmek, okul açısından önemli bir kazanımdır. Eğitimde aile öneminin giderek daha çok fark edilmesiyle birlikte velilerin okulda daha aktif rol almaya isteklendirilmeleri ve yönlendirilmeleri eğilimi giderek artmaktadır. Okulun, eğitim öğretim işini etkin biçimde yapabilmesi için çocuğun genel görünümünü şekillendiren aile ile birlikte çalışması gerekir. Başarılı bir eğitimin temelleri aile ile okul arasındaki işbirliğine dayanır (Doğru, 2005: 54).

Okul ve aileler arasında yapılan işbirliğinin, okulların amaçlarını gerçekleştirmede sağlıklı adımlar attığının bir göstergesi olduğunu belirten Martin,

Tett ve Kay (1999), etkili okul aile işbirliğinin gerçekleştirildiği toplumlarda ulaşılabilecek hedefleri şöyle sıralamaktadır (Arslanargun, 2007: 123):

- Okul ve toplum öğelerinin birbirlerini tamamladığı ve birbirleri için vazgeçilmez oldukları anlaşılır.
- Eğitim yoluyla yerel bölge insanların ülkedeki karar sürecine katılımlarının ve kendi yaşamlarını şekillendirmenin önü açılır.
- Bilgi ve beceri düzeyi ne olursa olsun, eğitim aracılığıyla öğrencilerde ve ailelerde demokratik katılım ve etkin vatandaşlık bilinci gelişir.

Okul aile işbirliği; yönetici, öğretmen, veli ve öğrencileri okul kültürü çerçevesinde eğitimsel değerlere dayalı olarak bir araya getirip, ortak amaç ve hedefler etrafında birleşmelerini, bu konularda neler yapabileceklerini ve birbirlerine nasıl katkıda bulunabilecekleri konusunda ortak görüş ve eylem birliği sağlar. Okul aile işbirliği öğrencilerin haklarını ve sorumluluklarını kavrayıp kullanmada, bunların gerektirdiği davranışları sergilemede ve okul başarısının artırılmasında önemli rol oynar (Şişman ve Turan, 2005: 245).

Öğrenciden kaynaklanabilecek başarı ya da başarısızlık nedenlerinin en önemlileri zekâ, yetenek ve kişilik özellikleridir. Bu üç öğeye başarının hammaddeleri denilebilir. Bunların dışında çocukların başarılarına etki eden faktörler arasında çocukların ilgi ve yetenekleri, ailenin sosyo-ekonomik durumu, anadilini iyi biliyor ve kullanıyor olması ve çocuğun öğrenmeye güdülenmesi gibi faktörler de yer almaktadır. Öğrenme öğretme sürecine ilişkin olarak okul başarısını artıran faktörler üzerinde yapılan araştırmalar, okul başarısı üzerinde okul- aile dayanışmasının önemli bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir (Çelenk, 2003).

Öğrencilerin başarısını etkileyen faktörler sıralamasında birçok araştırmacı, okul aile işbirliğinin, birinci sırada yer aldığı konusunda hemfikirdir. Örneğin Griffiht, Chu ve Williams (1996) tarafından yapılan çalışmalarda, okulların yapısı veya sosyo-ekonomik koşullardan çok, aile okul işbirliğinin öğrenci başarısını olumlu yönde etkilediği belirlenmiştir (Biber, 2003: 363). Özabacı (2005)'ya göre

öğrencilerin okul başarısızlığının ifade edilmesinde ev ve aile ortamı ilk sırada yer almaktadır. Bunu sırayla bireysel özellikler, arkadaş grubu ve okul sonrasında öğretmen izlemektedir. Belfied end Levin (2003)'in belirttiğine göre okul başarısını açıklamakta öğrencinin yetiştiği aile ortamından kaynaklanan özellikler okulun kendi durumundan ve özelliklerinden daha çok belirleyici konumdadır (Arslanargun, 2007: 124). Yine Çelenk (2001)'in yaptığı bir araştırmada öğretmenlerin, “okul ile işbirliği içinde çocuğu ile ilgilenen velilerin okul başarısını olumlu yönde etkilediği, çocuğu yanlış bir yönlendirmeden korumak, öğretmen aile çelişkisini önlemek amacıyla velilerin okul tarafından eğitilmelerinin gerekli olduğu” görüşünde oldukları saptanmıştır (Oğuz, 2008: 5).

Konuyla ilgi literatür tarama çalışması yapılırken birçok araştırmacının yukarıdaki görüşleri destekler nitelikte bulgular elde ettiği görülmüştür. Bunlardan bazıları aşağıdaki gibidir.

Çelenk (2003)'e göre okul ile dayanışma içerisindeki ailelerden gelen öğrencilerin okuduğunu anlama başarılarının daha yüksek olduğu görülmektedir. İlk okuma yazma öğretiminde ve okuduğunu anlama başarısında evde eğitim yardımı alan öğrencilerin daha başarılı olduğu ortaya çıkmıştır (Çelenk, 2003: 32). Star (2003) aileleri okula aktif katılımında bulunan çocukların okul başarısının daha yüksek, şiddet olaylarına katılma eğiliminin ise daha düşük olduğunu savunmaktadır (Star, 2003:1).

Burada aile katılımından kasıt öğretmenlerin ve okul yönetiminin ailelerle işbirliği yapması, ailelerin okuldaki faaliyetlere ve eğitim sürecine katılım sağlaması olarak nitelendirilmiştir. “Aile katılımı; ailelerin evdeki çocuk yetiştirme uygulamalarından okulda yapılan etkinliklere katılımına kadar her şeyi içeren geniş ve bütün bir ifadedir. Okuldaki spor yarışmalarına, veli toplantılarına ve kısa dönemli veli eğitim kurslarına katılımına kadar olan her etkinliği kapsar” (Köksal ve Tutkun, 2000: 221).

2.1.3.1. Okul Aile İşbirliğinin Paydaşlarına Sağladığı Yararlar

Okul aile işbirliğinin çocuk, öğretmen, aile ve kurum açısından sağladığı yararları kısaca şu şekilde özetleyebiliriz (Oktay, 1999: 204-205; Çelik 2005: 49; Yıldırım, 2008: 108):

1. Çocuk Açısından;

- Çocuğun geleceğe mutlu olarak hazırlanmasını sağlar.
- Okul ve ev arasındaki farklı eğitim tutumlarını ortadan kaldırır.
- Çocuklara daha iyi bir öğrenme fırsatı yaratır.
- Çocuğun başarısı ve psikolojisi olumlu yönde etkilenir.
- Çocukta sorumluluk ve özgüven duygusu gelişir.

2. Aile Açısından;

- Çocukların gelişimine katkıda bulunmalarını sağlar.
- Çocuklarını bir birey olarak görürler.
- Çocuklarıyla sağlıklı iletişim kurmak için gerekli ortamı yaratırlar.
- Okulun yapısını ve değerlerini tanıyan veli çocuğunu daha iyi yönlendirir.
- Ailenin çocuğuna yakınlaşmasını sağlar ve çocuk ile arasındaki bağlar gelişir.
- Aile kendisine değer verildiği duygusunu yaşar.

3. Öğretmen Açısından:

- Programın daha kolay uygulanmasını sağlar.
- Aile ile kurulan iyi iletişim sonucu çocuğu daha kolay tanımasını ve problemlerini çözebilmesini sağlar.
- Sorumluluklarını aile ile paylaşmasını sağlar.

4. Kurum Açısından:

- Eğitimin devamlılığını sağlar.
- Amaçlarını daha kolay gerçekleştirmesini sağlar.
- Eğitimin kalitesini yükseltir.
- Okulun yükünün hafiflemesini sağlar.

Birçok açıdan yararı olan okul aile işbirliğinin önemine Milli Eğitim Bakanlığı her fırsatta değinmiş, çıkardığı genelge, yönetmelik ve yönergelerle bunlara hukuki bir boyut getirerek yasal güvenceye almıştır. Milli Eğitim Mevzuatında yer alan Okul Aile Birliği Yönetmeliği, Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 16. maddesi, Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Kurumları Yönetmeliği, Öğrenci-Veli-Okul Sözleşmesi ve Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği gibi kanun ve yönetmeliklerde okul ve aile arasında bütünleşmeyi gerçekleştirmek, ilişkileri kuvvetlendirmek ve eşgüdümü sağlamak amacıyla işbirliği yapılması gerektiği belirtilmiştir. Ülkemizde okul aile ilişkilerine büyük önem verilmesine rağmen bu ilişkilerin istenilen düzeyde olduğunu söylemek güçtür. Bunun en büyük nedenlerinden birisi, okul yönetiminin genellikle istenmeyen durumlar söz konusu olduğunda aile ile ilişki kurmaya çalışmasıdır. Okul aile toplantıları ya başarısız öğrencinin başarısızlığının aileye bildirilmesi, ya da okulun bazı eksiklerinin giderilmesi için aileden maddi destek istenmesine dayanmaktadır (Celep, 2004: 93).

Yapılan araştırmalar incelendiğinde Türkiye'deki okul aile ilişkileri ile ilgili ulaşılan sonuçlar şu şekildedir:

Aslan'ın (1990) "Ankara merkez ilçelerinde temel eğitim birinci kademe düzeyinde okul aile ilişkileri" konulu araştırmasında (Aslan'dan Akt. Doğru, 2005: 78);

- Öğretmenlerle veliler arasında düzenli bir ilişkiden söz edilemeyeceği,
- Velilerin çoğunluğunun öğretmen ve yöneticileri tanımadığı,
- Okulda veli görüşmesi için uygun ortamın hazırlanmadığı,
- Velilerin çoğunluğunun okuldaki etkinliklerden haberdar olmadığı, okul ile aile arasında sağlıklı bir iletişimin bulunmadığı ortaya çıkmıştır

Ülker tarafından 1974 yılında yapılan bir araştırmada okul aile işbirliği ile ilgili olarak velilerin görüşleri saptanmaya çalışılmıştır (Ülker'den Akt. Doğan, 1995: 15). Sonuç olarak;

- Velilerce okul aile işbirliğinin en önemli görevi öğrenci başarısını yükseltmektir.
- Velilerin işbirliğine katılmama sebebi olarak fazla meşguliyet, ilgi duymama, başarısızlık korkusu gibi nedenler görülmüştür.

Ankara' da okul aile ilişkilerinin incelendiği bir araştırma sonucuna göre; yöneticiler ve öğretmenlerle veliler arasında planlı ve programlı bir ilişkiden söz edilemez. İlişkiler rastlantıya dayalıdır. Velilerin çoğunluğunun okuldaki eğitsel etkinliklerden haberi yoktur (Çalık, 2007: 126).

Eğitimin temelde bir iletişim etkinliği sayılabileceğinden bahsedilmiştir. Eğitim örgütündeki iletişimi, iç ve dış iletişim olmak üzere iki grupta incelemek olasıdır. Okul içi iletişim; yönetici öğretmen, öğretmen yönetici, öğretmen öğrenci, okul dışı iletişim ise okul çevre iletişimi olarak belirtilebilir (Celep, 1992: 303).

Okul içindeki iletişim, eğitim sürecinin karşılıklı etkileşime dayanmasından dolayı daha çok önem kazanmaktadır. Okullarda başlı başına bir iletişim etkinliği olan eğitimin sağlıklı bir biçimde sürdürülebilmesi için, özellikle öğretmenlerle öğrenciler diğer boyutta yöneticiler ve diğer çalışanlar arasındaki iletişimin gerçekleşmesi gerekir (Bolat, 1996: 75).

2.1.4. Okulda İletişim

İnsanın kültürel ve sosyal boyutunun geliştiği, daha doğrusu planlı ve programlı bir biçimde geliştirildiği önemli alanlardan biri de şüphesiz okullardır. Okul; çocuğun ötekilerle en yoğun bir şekilde etkileşime girdiği, yeni davranışlar kazandığı, davranışlarını değiştirdiği bir eğitim ortamıdır (Topbaş, 2004: 12; Akt. Şen, 2006: 16).

Eğitim bir etkileşim sürecidir. Etkileşimin aracı ise iletişimdir. Bu yüzden okulda iletişim süreci, hem yönetim hem de eğitim için temel gereklilik olmaktadır. Okulun toplum içindeki konumu, iletişim yapabildiği alanla sınırlıdır. Bir okul iletişimle nereye kadar ulaşabiliyor ise, o kadar bir alanı sınırları içinde sayabilir. İletişim, yalnız okul içinde değil aynı anda okul dışında da yönetimin etkili olabilmesi için gerekmektedir (Başaran, 1996: 63).

Okul yönetiminde rol oynayan ve iletişimi etkileyen öğeler ikiye ayrılmaktadır. İç öğeler, okulu meydana getiren ve onun yapısında yer alan öğelerdir. Yöneticiler, öğretmenler, öğrenciler ve diğer personel bunlar arasındadır. Okulun yapısında bulunmayan ancak yönetimde etkili olan unsurlar ise çevredeki baskı grupları, veliler ve meslek örgütleridir ki bunlar da okulda iletişimi etkileyen dış unsurlardır (Bursalıoğlu, 1982: 58). Okulun amaçlarını gerçekleştirebilmek için okul içindeki ve dışındaki bu birey ve grupların okulun amaçlarına dönük olarak eyleme geçirilmesi gerekmektedir.

Eğitim örgütünde demokratik bir hava yaratabilme ve amaçları etkin bir biçimde gerçekleştirebilme, yönetici-öğretmen, öğretmen-öğretmen, yönetici-öğrenci, öğrenci-öğrenci iletişimine yani çift yönlü bir iletişime bağlıdır (Celep, 1992: 301).

Eğitim kurumlarında yöneticilerin ve öğretmenlerin birbirleriyle etkili iletişim kurmaları hem kendilerinin başarılı birer birey olarak örgütte yer almalarına hem de başkalarını bilgilendirerek, ifade etmek istedikleri konunun tam ve anlamlı olarak öğrenilmesine faydalı olur (Okkalı, 2008: 2).

Okul yöneticisinin öğretmenlerin teşvik edilmesi, öğrencilerin derse olan ilgilerinin artırılması ve velilerin okul ile bağlarının sürekliliğinin sağlanması ile ilgili olarak iletişimi başlatıcı bir görevi bulunmaktadır. Okul yöneticilerinin insan ilişkilerinde etkin ve başarılı bir iletişim becerisine sahip olması, fikirlerini açıkça ortaya koyması, aynı zamanda da iyi bir dinleyici olup karşı tarafı da anlamaya çalışması, bilgi paylaşımına önem vermesi, empatik davranması ve kişilerin ihtiyaçlarını dikkate alması gerekmektedir.(Okkalı, 2008: 63).

Eğitim kurumlarında retmen-retmen iletişimi de son derece önemlidir. retmenlerin bilgilerini meslektaşlarıyla paylaşmaları, kendi deneyimlerinden yola çıkarak meslektaşlarını yönlendirmeleri ve onlarla iyi geçinmeleri okulun başarısı üzerinde de olumlu bir etki yaratır ve okulun durağan örgüt olmadığını ve sürekli öğrenen bir örgüt olduğunu bize gösterir (Okkalı, 2008: 2).

retmenlerin iletişim kurduğu bir diğer grup da öğrencilerdir. Okullarda etkili bir eğitimin sürdürülebilmesi amacıyla sınıflardaki retmen ve öğrenciler arasındaki iletişimin sağlam zeminler üzerine oturtulması gerekmektedir. Üretim etkinliklerinden istenilen verimin elde edilebilmesi için sınıf içi iletişimin etkinlikle sağlanması gerekir. retmen sınıfta birçok sorunla karşılaşabilir. retmenin bu sorunlarla başa çıkabilmesi için iyi bir iletişim ve olumlu sınıf ortamı yaratma becerisine sahip olması gerekmektedir. (zdemir, 2007: 178)

Sınıf içi iletişim sadece retmen ile ğrenci arasında değil, öğrenciden öğrenciye, öğrenciden retmene ve çevreden hepsine dönük bir süreci kapsar (Aydın, 2004: 8). Bu nedenle sınıf içi iletişimin başarılı olabilmesi için retmen, etkileşimin yönüne dikkat etmelidir. retmen ğrenci iletişiminde en az etkili yöntem tek yönlü etkileşimdir. Çünkü burada ğrenci katılımı azalmaktadır. Öğrenciler ya sessiz kalarak ya da gürültü yaparak tepkilerini ortaya koymaktadırlar. retmen ğrenci arasında kurulan çift yönlü etkileşim, çok daha etkili olmaktadır. Çünkü hem ğrenci retmen hem de öğrencilerin kendi aralarında kurdukları etkileşim iletişimin en fazla olduğu etkileşim türüdür (şen, 2006: 20).

retmen ğrenci iletişiminin en önemli ögesi dildir. Bunun yanında ses tonu ve beden dili, jestler ve mimikler, öğrencilerin oturma düzeni, derste kullanılan araç gereçler, üretmenin kullandığı yöntem ve teknikler de iletişimi etkileyen unsurlardır.

Okulu meydana getiren i öğeler arasındaki iletişim okulun havasını ve kişilerin moralini birinci derecede etkiler. Bu ilişkiler yapıcı ve onarıcı yönde olduğu zaman okulun havası ahenkleşir, çalışanların ve öğrencilerin morali yükselir.

Okuldaki yöneticilerin, öğretmenlerin, diğer çalışanların, öğrencilerin ve velilerin birbirlerine karşı eylemleri tümüyle iletişimsel eylemlerdir. Bunların görevleri ne denli iyi düzenlenirse düzenlensin görev tanımları ne denli açık olursa olsun, görevleri yürütecek iş görenler arasında iletişim olmazsa amaçlara yönelik etkileşim olmaz (Gürgen, 1997: 33).

Eğitim örgütünde iletişim okul içi iletişim ve okul çevre iletişimi olmak üzere ikiye ayırmıştı. Okul içi iletişim ne denli iyi işlerse işlesin eğitimde istenilen amaçlara ulaşmak için öğrenci başarısını etkileyen aile faktörünün göz önüne alınması gerekmektedir. Aşağıda bu tezin konusu gereği öğretmen aile iletişiminden ve bu iletişimi gerçekleştirme yollarından bahsedilecektir.

2.1.5. Öğretmen Aile İletişiminin Önemi

Ailelerle işbirliğinin paydaşlarına sağladığı yararlar taraflarca bilinmesine rağmen, bu işbirliğinin sağlıklı bir şekilde yürütülememesinin hem okuldan hem de ailelerden kaynaklanan birçok sebebi bulunmaktadır. Okul aile iletişiminde yaşanan sorunlarla ilgili yapılan araştırmalar (Finders ve Levis, 1994; Koçak, 1991; Doğan, 1995; Arslanargun, 2004; Yıldırım, 2008; Çelik, 2005), öğretmenlerin velilere karşı olumsuz tutumlarından, okulun resmi havasına kadar, evin okula uzaklığından anne babanın eğitime önem vermemesine ve ailenin çalışma saatlerinin uygun olmamasına kadar çok sayıda sebebin okul aile işbirliği ve iletişiminde sorun yarattığını tespit etmiştir.

Okul aile işbirliği, aileye okulla ilgili bilgi ve kaynakların sağlanmasından, aileleri okulda yapılan etkinliklere dâhil etmeye, onların eğitim ihtiyaçlarının karşılanmasına kadar birçok fiili bünyesinde barındırmaktadır. Bu etkinliklerin gerçekleşmesi ya da gerçekleşmemesi okulun ve özelde öğretmenlerin ailelerle kurdukları iletişim sayesinde mümkündür. Anne baba ve öğretmenler arasında kurulacak olan düzenli iletişimin önemi büyüktür.

“Öğretmen ve aile iletişiminin iki avantajı vardır: Birincisi ailenin okula ve öğrenciye gösterdiği ilgi öğrenci motivasyonunu artırır. İkincisi okulun yapısını, değerlerini ve standartlarını tanıyan aileler çocuklarını daha iyi yönlendirebilir” (Biber, 2003: 362). Anne babaların okul ile geliştirecekleri olumlu bir iletişim ortamının kendi çocuklarıyla da sağlıklı bir ilişki kurabilme anlamına geldiği söylenebilir. Etkili okul aile iletişiminin gerçekleştirildiği toplumlarda, öğrencilerin okul başarısı yükseltilebileceği gibi anne babaların da bireysel gelişimlerine önemli katkılar sağlanabilir. Ayrıca öğretmenlerle aileler arasındaki iletişimi güçlendirmeye yönelik çalışmalar, öğrencinin okul başarısını yükseltebileceği gibi okulda disiplin sorunlarının yaşanmasını da engelleyebilir (Arslanargun, 2007: 121–124).

Türkiye’de yapılan araştırmalar (Kolay, 2004 ve Işık, 2007) öğretmenler ile veliler arasındaki iletişimin çok sınırlı bir çerçevede gerçekleştiğini ortaya çıkarmıştır. Çünkü aile iletişiminden anlaşılan şey aileye çocuk hakkında bilgi vermek amacıyla yapılan veli toplantıları ve bireysel görüşmelerdir. Doğan (1995) tarafından yapılan araştırmada velilerin okul aile iletişimi konusunda ilgisiz ve isteksiz davrandıkları, bu konuda yeterli bilgiye sahip olmadıkları sonucu ortaya konulmuştur. Ailelerle iletişim, birçok yolla gerçekleşmektedir. “Velilerle okuldaki etkinlikler konusunda mektuplaşma, öğretmen- aile telefonlaşmaları, öğretmen- veli toplantıları, çocuğun aile çevresi konusunda öğretmenlerin bilgileneceği ev ziyaretleri, çocukların sınıf içi etkinliklerini görme fırsatı elde edecekleri anne babaya açık sınıf içi etkinliklerini izleme günleri, vs. okul aile ilişkilerinde uzun yıllardır kullanılan iletişim yollarıdır” (Oğuz, 2008: 6).

2.1.6. Öğretmenlerin Velilerle İletişim Kurma Yolları

Velilerle (aileyle) iletişimi geliştirmede amaç, onlardan katılım ve geri bildirim almak yoluyla okul ve öğretmen arasındaki bağları güçlendirmektir. Gerek okul yöneticileri, gerekse öğretmenler, velilerle iletişimi geliştirmek amacıyla birçok araç ve yöntemden yararlanabilirler. Bu araç ve yöntemler genel anlamda okulun çevresini tanıması ve kendisini çevreye tanıtmaya yönelik olmak üzere iki ana başlık halinde özetlenebilir (Şişman ve Turan, 2005: 254). Çeşitli kaynaklarda öğretmenlerin

ailelerle gerçekleştirdikleri veya geliştirebilecekleri iletişim kurma yolları şu şekilde ele alınmıştır:

Akkök'e göre; ailelere, okula ve sınıfa ilişkin bilgi vermek, okulda gerçekleştirilen etkinliklerden aileleri haberdar etmek amacıyla şu yöntemlerden yararlanılır (Doğru, 2005: 59-60; Ögetürk, 1999);

- Bültenler.
- Açık sınıf toplantıları.

Eğitim programına ilişkin amaçların, planların, ailelerden beklentilerin paylaşılması amacıyla;

- Mektup ile iletişim.
- Ailelerle tanışma toplantısı.
- Okul panoları.
- İletişim defterleri.
- Ev ziyaretleri.
- Sınıf gazeteleri.
- Bilgi verici broşürler.
- Telefonla iletişim.

Ailelerin aktif katılımını ön plana çıkarmak için;

- Sınıfta çeşitli etkinliklerde gönüllü olma.
- Mesleki gelişim etkinliklerinde yer alma.
- Gezilere katılma gibi etkinliklere yer verilebilir.

Tutkun ve Köksal (2002)'e göre, okul ile ev arasındaki iletişim şu yollarla sağlanabilir (Tutkun ve Köksal, 2002: 220-221):

- Veli/ öğretmen/ öğrenci toplantıları.
- Karneler.
- Okul gazeteleri.
- Kutlama kartları.
- Veli öğretmen görüşmeleri.

- Veli panosu.
- Velileri bilgilendirme.
- Ödev defterleri.

Ömeroğlu ve Can Yaşar (2005)'a göre, aile katılımını sağlamak için öğretmenlerin kullanacağı yollar aşağıdaki gibidir (Ömeroğlu ve Can Yaşar, 2005: 2-4; Akkaya, 2007: 29-34):

- Aileleri bilgilendirmek amacıyla, seminer, panel, konferans ve bireysel görüşmeler.
- Ev ziyaretleri.
- Telefon görüşmeleri.
- Bülten ve bülten tahtası.
- Haber mektupları.
- Kitapçıklar.
- Broşürler ve afişler.
- Fotoğraf ve videotıyp kayıtları.
- İki yönlü yazışmalar.
- Ebeveyn kütüphanesi.

Işık (2007), okul öncesi eğitim kurumlarında okul ve aile işbirliğini geliştirmek için düzenlenen etkinlikleri şu şekilde sıralamış (Işık, 2007: 11-17):

- Veli toplantıları.
- Bilimsel toplantılar.
- Ev ziyaretleri.
- Bilimsel görüşmeler.
- Haber bültenleri.
- Telefon görüşmeleri.
- Mektuplar.
- Panolar.
- Kermesler.
- Sergiler ve gösteriler.

Şişman ve Turan (2005) öğretmenlerin ailelerle iletişimde kullanacağı araç ve yöntemleri şu şekilde listelemiştir (Şişman ve Turan, 2005: 252):

- Ulusal ve yerel basın(gazete, dergi, ilan, broşür).
- Geleneksel törenler, toplantılar (milli bayramlar, mezuniyet, belirli gün ve haftalar).
- Radyo ve televizyon.
- Görüşme(yüz yüze, telefon).
- Yazışma(mektup, kartvizit, e posta, internet).
- Karşılıklı ziyaretler.
- Veli toplantıları, veli konferansları, veli anketleri, veli mülakatları.
- Öğretmen veli kaynaşmasını sağlayacak özel toplantılar.
- Dilek ve şikâyet kutuları.
- Kermesler, tanışma çayları, mezuniyet yemekleri.
- Geziler, gözlem inceleme.
- Yetişkinler için eğitimi faaliyetleri.
- Okul aile birliği etkinlikleri.
- Sosyo - kültürel etkinlikler(şiir ve bilgi yarışmaları, tiyatro, sergi).
- Okul gazetesi, okul dergisi, el kitapçığı, ilan tahtası.
- Danışma hizmeti ve kurulları.

Gelfer (1991)'in “Öğretmen Veli İşbirliği” konulu makalesinde; öğretmenlerin velilerle işbirliği kurmaları için önerilen yollar arasında; telefon görüşmeleri, yazılı iletişim, velileri okulu ziyarete ikna etme, çocukların gelişimi ile ilgili bir gelişim listesinin eve gönderilmesi, öğretmen veli toplantıları, ev ziyaretleri ve veliler için atölye çalışmaları bulunmaktadır (Kaşıkçı, 1996: 33).

Elife Doğan (1995) okulun velilerle kuracağı iletişimi; sözlü iletişim, yazılı iletişim ve görsel işitsel iletişim olarak üç grupta ele almıştır (Doğan, 1995: 8).

- Sözlü iletişim: Düzenlenen sergiler, değişik kurullar, görüşmeler ve toplantılardır.

- Yazılı İletişim: Mektuplar, kişisel notlar, sorular, çıkarılan bültenler, karşılama defterleri ve haber bültenleridir.
- Görsel ve İşitsel İletişim: Afişler, süreli ya da süresiz sergiler, diskler, filmler, video kasetlerdir.

Akkaya (2007)'ya göre okul öncesi eğitim kurumlarında öğretmenler ailelerle iletişim kurma amacıyla şu çalışmaları yapabilir (Akkaya, 2007: 31-34):

- Selamlaşma.
- Telefon görüşmeleri.
- Bülten ve bülten tahtası.
- Haber mektupları.
- Kitapçıklar, broşürler, afişler.
- Fotoğraflar, videoteypler.
- Ebeveyn kütüphanesi.
- İki yönlü yazışmalar.

Aydın (2004)'a göre öğretmen velilerle iletişimde dört temel teknikten yararlanabilir. Bunlar sırasıyla görüşme, yazışma, karşılıklı ziyaretler ve okul toplantıları ile sosyo kültürel etkinliklerdir (Aydın, 2004: 210). Yukarıdaki kaynaklar ve ilgili araştırmalar incelendiğinde ailelerle iletişim kurma yollarının benzerlik gösterdiği görülmektedir.

Öğretmenlerin velilerle iletişim kurmada kullandıkları yollar aşağıdaki gibi sınıflandırılabilir (Çelik, 2005: 56 – 74):

I. Görüşme,

A) Bireysel (Yüz Yüze) Görüşme

B) Üçlü Görüşme

C) Telefon, Faks, E Posta ve İnternet Kanalıyla Görüşme

II. Yazışma

III. Karşılıklı Ziyaretler

A) Veli Ziyaretleri

B) Ev Ziyaretleri

IV. Veli Mülakatı

V. Veli Toplantıları

VI. Bilgilenme, Bilgilendirme

VII. Sosyo Kültürel Etkinlikler

2.1.6.1. Görüşme

Görüşme boyutunda; bireysel görüşme, üçlü görüşme, telefon-faks-e posta ve internet kanalıyla görüşme yer almaktadır.

2.1.6.1.1. Bireysel (Yüz Yüze) Görüşme

Öğretmen veli iletişiminde en güvenilir ilişki biçimi görüşmedir. Görüşme, veli kanalıyla öğrenci hakkında en sağlıklı bilgileri birinci ağızdan elde etmek için en iyi fırsattır. Yüz yüze gerçekleştiği zaman, hem duygusal hem de düşünsel açıdan tarafların birbirini anlamalarına, sorunları birlikte tartışmalarına ve ortak çözüm yolları aramalarına fırsat ve ortam yaratır. Bireysel görüşmeler sayesinde ebeveynlerin çocukları ile ilgili beklentileri öğrenilebilir. Anne babalar grupla yapılan toplantılarda çocuklarıyla ilgili problemi rahatça paylaşamayabilirler. Bireysel görüşmelerde karşılıklı etkileşime girilebildiği için sorunun kaynağına inilebilir ve çözüm yolları üretilebilir (Şişman ve Turan, 2005: 252-253; Aydın, 2004: 211).

Bireysel görüşmeler öğretmen tarafından planlanabileceği gibi, ebeveynlerden gelen istek üzerine de düzenlenebilir. Veliler, öğretmenle görüşmek için genellikle kendilerine uygun zamanları seçmektedirler. Bu tek taraflı görüşmeler, genellikle velinin çocukları ile ilgili olarak hissettikleri bir sorunun ya da durumun öğretmene aktarılması veya anlaşılmayan bir durumla ilgili olarak bilgi istenilmesi amacıyla yapılmaktadır. Dolayısıyla plansız bir şekilde gerçekleşir.

Öğretmenin okula habersiz gelen velilerle eğitim öğretim zamanı içinde detaylı bir şekilde görüşmesi ve düşüncelerini aktarması mümkün olmayabilir (Şişman ve Turan, 2005: 253). Sağlıklı bir görüşme yapmak için önceden planlama yapmak önemlidir. Görüşmenin zamanını, amacını, konusunu ve gündemini önceden belirlemek görüşmeyi daha yararlı hale getirebilir.

Mevcut öğretmen veli görüşmelerinin planlama ve yürütülme biçimi, öğrencilerin gelişiminin izlenmesi ve gereksinimlerinin karşılanması için gerekli ortam ve imkânları karşılamada yetersiz kalmaktadır. Görüşmeler genellikle öğrenci notlarının ve varsa öğrenci ile ilgili şikâyetlerin veliye sözlü olarak iletilmesi ile sınırlı kalmaktadır (Şişman ve Turan, 2005: 252-253; Çelik, 2005: 57).

Demirbulak (2000) tarafından yapılan “ Veli- Öğretmen Görüşmeleri İle İlgili Bir Çalışma” isimli araştırmada tüm katılımcılar görüşmelerin gerekli olduğuna inandıklarını belirtmişlerdir. Ancak veli öğretmen görüşmelerinin sağlıklı ve işlevsel olmadığı yönünde bir fikir açığa çıkmıştır (Demirbulak, 2000: 1).

Akbaba ve Samancı (2004) tarafından yapılan “İlköğretimde Veli Öğretmen Görüşmelerinin Değerlendirilmesi” ile ilgili çalışmada veli öğretmen görüşmelerinde birinci olarak öğrenci başarısının, ikinci olarak da sınıf içi problemlerin ön plana çıktığı tespit edilmiştir. Öğretmenler velilerin görüşmelere yeteri kadar ilgi göstermediğini, veliler ise görüşme sürelerinin yetersiz olduğunu ve öğrenciyi tanıma konusunda sınıf ve branş öğretmenlerinin yetersiz kaldığını belirtmişlerdir (Akbaba ve Samancı, 2004: 1435-1439).

Salih Zeki Genç (2005) okul aile işbirliği ile ilgili yapmış olduğu araştırmasında öğretmen ve veli görüşmeleri ile ilgili şu sonuçlara ulaşmıştır (Genç, 2005: 13-14): Öğretmenler velileri daha çok, öğrencinin ders başarısında bir problem olduğunda görüşmeye davet ediyor. Bunu ikinci sırada sosyal ve psikolojik problemler, üçüncü sırada da disiplin problemleri takip ediyor. Veliler de aynı şekilde çocukları derslerinde başarısız olduklarında görüşmelere gittiklerini belirtmiştir.

Cevat Yıldırım (2008)'ın yaptığı araştırmada öğretmenlerin velilerle iletişim kurmada en çok tercih ettikleri yöntemin bireysel görüşmeler olduğu ortaya çıkmıştır. Çünkü bu sayede veliye daha fazla zaman ayrılıyor, veli kendini daha rahat hissediyor ve çocukların sorunlarını daha rahat dile getirebiliyorlar (Yıldırım, 2008: 104).

Yıldırım (2008) ve Doğan (1995) tarafından yapılan araştırmalar veli öğretmen görüşmelerinde öğretmenlerin olumsuz tavırları, sert tutumları ve yarattıkları resmi havanın, ailelerin öğretmenlerle iletişimini engelleyen etkenlerden birisi olduğu sonucunu ortaya çıkarmıştır.

Sağlıklı bir görüşme için öğretmenlere kısaca şunlar önerilebilir (Şişman ve Turan, 2005: 253–254; Aydın, 2004: 215–217):

- Görüşmeyi sert tartışma ve çatışmaya dönüştürmemeye özen gösterin.
- Veliye kişisel olarak kendisini önemseydiğinizi ve değer verdiğinizi hissettirin.
- Velilerin duygusal tepkilerini dışarı vurmalarını doğal karşılayın.
- Görüşmenin zamanını ve konusunu önceden belirleyin.
- Öğretim yaklaşımınızı açıklayın.
- Veliden öğrencini ev ve sosyal çevresindeki davranış ve tutumları hakkında daha fazla bilgi edinmeye çalışın.
- Konuşmaya öğrencinin olumlu yanlarını sıralayarak başlayın.

2.1.6.1.2. Üçlü Görüşme

Üçlü görüşmenin amacı, soruna taraf olan bütün kesimleri bir araya getirmektir. Böylece taraflar hem ortak bir sorunu paylaşarak, dayanışmayı ve birbirine güvenmeyi öğrenirler hem de birbirlerinin bakış açılarından etkilenecek çözüm için içtenlikle çaba gösterirler. Bu durum özellikle öğrenci için geçerlidir. Kendisinin de bulunduğu bir görüşme ortamında akademik başarı ve

başarısızlıklarının değerlendirilmesi öğrenciye duygusal destek sağlar (Aydın, 2004: 218).

Roberts (1984) çalışmalarında, düzenli olarak yapılan rehber öğretmen-veli-öğrenci görüşmelerini değerlendirmiştir. Öğrenci ve veli tarafından yapılan değerlendirmeler öğrenci ve velilerin bu tür görüşmelerinin çok faydalı ve gerekli olduğunu göstermiştir. Görüşmeler sonucunda sağlıklı öğrenci-veli-okul iletişimi sağlanmıştır (Demirbulak, 2000: 1).

Türkiye’de veli görüşmeleri üzerine yapılan bir çalışmada şu sonuçlar elde edilmiştir (Demirbulak, 2000: 2): Bu görüşmeler senede iki kere yapılır ve öğrenciler bu görüşmelere davet edilmezler. Her veli, velisi olduğu öğrencinin derslerine giren öğretmenlerle yaklaşık iki ya da üç dakikalık teke tek görüşme yapar ve bu görüşmede öğrenci ile ilgili bilgi alış verişi yapılır. Sonuçta öğretmen veli görüşmesi, genellikle bu ikilinin karşılıklı görüşmesi ile sonuçlanmakta, taraflar görüşmenin sonuçlarını kendi penceresinden öğrenciye aktarmaktadır. Öğrenciler çeşitli gerekçelerle öğretmen veli görüşmelerine alınmamaktadır.

Dilara Demirbulak (2000) “Veli- Öğretmen Görüşmeleri İle İlgili Bir Çalışma” adlı araştırmasında üçlü görüşmeyle ilgili öğretmen, rehber öğretmen, öğrenci ve okul müdürlerinin görüşlerine başvurmuştur. Hemen hemen tüm katılımcılar, öğrencilerin veli öğretmen görüşmelerine katılmaları gerektiğini belirtmişlerdir. Bugüne kadar öğrencilerin bu toplantılara çağrılmama nedenini büyük ölçüde toplumun öğrencilere özgürlük vermek istemeyişine bağlarken, fiziki mekân yetersizliğini de diğer neden olarak belirtmişlerdir.

Öğrencinin bu görüşmelere katılmasını doğru bulmayan bir okul müdürü, başarısız öğrencinin sorunlarını ve ihtiyaçlarını veli ve öğrencilerle tartışmanın çok fazla vakit alacağını ve onların da bu süreyi ayıramayacaklarını vurgulamıştır. Üçlü görüşmeyi doğru bulmayan rehber öğretmenler ise velilerin otoriter tavrından dolayı veli görüşmelerinde öğrencilerin hazır bulunmasının sakıncaları olduğunu belirtmişlerdir.

Öğrenciler cephesinden bakıldığında, öğrenciler bu toplantılara katılmak istediklerini ancak şu anda öğretmenleriyle görüşme olanağını bile bulamadıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca kendileri ile görüşülmemesini de okulların öğrencilere değer vermemesi olarak algılamaktadırlar.

Öğrencilerin veli görüşmelerinin dışında tutulmaları öğrenci merkezli eğitim sisteminin gereksinimleriyle ters düşmektedir. Çünkü sağlıklı bir eğitim için öğrenci, veli ve öğretmenlerin öğrencilerin ihtiyaçlarını ve sorunlarını tartışmaları temel şartlardan biridir. Ancak elde edilen verilere göre öğrenci merkezli sistemin gerekleri fiziki mekân yetersizliği ve öğrenci-veli- okul görüşmelerinin eğitim programı içinde yer almaması gibi nedenlerden dolayı yerine getirilmemektedir (Demirbulak, 2000: 2-3).

Rump ve diğerleri (1992), öğretmenlerin velilerle, ilkokul öğrencilerinin fikirlerine değer verildiğini gösteren birtakım toplantılara girişmelerini konu alan makalesinde; bu tür bir girişimin, ilk önce öğrenciye sınıf içindeki deneyimlerini anlatma olanağı, sonra da sınıf içinde öğrenci performansının veliler tarafından değerlendirilmesini ve bunu takiben alınabilecek önlemler ile ilgili bir eylem planının hazırlanması gibi yararlar sağlayacağını belirtmektedir (Kaşıkçı, 1996: 34).

Öğrencilerin de dahil olduğu öğretmen-veli-öğrenci görüşmelerinin olumlu yönleri aşağıdaki gibi sıralanabilir (Aydın, 2004: 218).

1. Öğrenci hem velisinin, hem öğretmenin kendisiyle ilgili bir sorunu ya da olumlu bir gelişmeye ilişkin yaklaşımlarını öğrenme fırsatı bulur.
2. Öğrenci, öğretmen ve veli arasındaki duygusal yakınlık daha da gelişir ve bu durum ileride ortaya çıkabilecek olası sorunların çözümünü kolaylaştırır.
3. Taraflar birbirlerinden beklentilerini ve sorunlara ilişkin görüşlerini birinci elden öğrenme fırsatı bulurlar.

4. Öğrenci kendisiyle ilgili sorun veya gelişmeler konusunda içe bakış yeterliği kazanır. Ayrıca öğrenci bu yolla bireysel planda önemsenmenin hazzıyla özerk ve bağımsız bir benlik bilinci geliştirmek için güdülenir

2.1.6.1.3. Telefon, Faks; E-Posta ve İnternet Kanalıyla Görüşme

Bazı durumlarda velilerle en hızlı yoldan iletişim kurmak gerekli olabilir. Bu tip durumlarda telefon, e posta ya da internet iletişimi geciktirmemek için başvurulacak yöntemler arasında yer almaktadır. Telefon görüşmesi en kısa zamanda veliye bilgi verilmesi gereken durumlarda tercih edilmelidir. Okula geç gelme, izinsiz ayrılma, yaralanma veya veliyi toplantıya çağırmak amacıyla telefon görüşmesi yapılabilir.

Telefon görüşmesi beden dili, jest, ses ve mimiklerin yarattığı etkiden yoksun olduğu için daha çok olumlu gelişmelerin iletilmesi amacıyla kullanılırsa daha uygun ve yararlı olur. Başarılı bir telefon görüşmesi, veliye ve öğrenciye öğretmen tarafından önemsendikleri duygusunu yaşatır ve onları eğitim etkinliklerine katılmaya daha çok güdüler (Aydın, 2004: 218; Şişman ve Turan, 2005: 256).

Veliyle hızlı yoldan iletişim kurmanın bir başka yolu da internet ve e postadır. Öğretmenler veliye okulun web sitesinden bilgi aktarabilir, e mail yollayabilirler. Günümüzde gelişen teknoloji sayesinde artık veliler çocuklarının notlarından okuduğu kitap adedine kadar bir çok şeyi internet aracılığıyla öğrenme imkânına sahiptir.

2.1.6.2. Yazışma

Öğretmen veli iletişiminde yararlanılabilecek sağlıklı yollardan biri de yazışmadır. Yazışma veli ile yüz yüze iletişim sağlanamayan durumlarda kullanılan bir yoldur. Yazışma yoluyla aile, eğitim etkinliklerinin bir parçası haline getirilebilir,

okulun etkinliklerinde ve öğrenciyi yakından ilgilendiren gelişmelerden haberdar olur.

Yazışmanın amacı, velinin okul etkinliklerine daha aktif katılımını sağlamak, özgün konularda veliyi kısa ve net bir biçimde bilgilendirmek olmalıdır (Şişman ve Turan, 2005: 256).

Öğrencinin devamsızlık problemi, çevre gezileri, okul geceleri, akademik başarılar veya davranış bozuklukları, yeni öğretim yaklaşımlarının bildirilmesi, sınıf içi etkinliklerden ve derste işlenen konulardan haberdar etme gibi pek çok konuda yazışma yolu kullanılabilir. Aynı şekilde eğer ders araçlarında ya da program içeriklerinde yenilikler oluştuysa, öğrencinin herhangi bir öğrenme güçlüğü konusunda evde anne babanın nasıl katkı sağlayacağı da yazışma yoluyla anlatılabilir (Aydın, 2004: 219).

Yukarıda sıralanan durumlar için yazılı iletişim, mektup, not pusulası, öğrencinin defterine yazı yazma, karşılıklı tutulan iletişim defterleri, davetiye, karneler, bültenler, çalışma takvimleri biçiminde olabilir.

2.1.6.3. Karşılıklı Ziyaretler

Öğretmenlerin velilerle iletişim kurmalarının bir diğer yolu da karşılıklı ziyaretlerdir. Karşılıklı ziyaretler iki şekilde gerçekleşebilir.

2.1.6.3.1. Veli Ziyaretleri

Öğretmen veliyi eğitimin aktif bir bileşeni haline getirmek istiyorsa, sadece okulun değil sınıfın da duvarlarını kaldırmaya hazır olmalıdır. Bu amaçla veliler sınıf içi çalışmaları izlemek için okula davet edilmelidir. Böylece veliler, çocuklarının ilerleyişini yakından izleme ve karşılaştıkları güçlüklerin nedenlerini kavrama olanaklarına sahip olurlar.

Türkiye’de veliler sıklıkla olmasa da arada bir okulu ziyaret etmekte ama sınıfı ziyaret etme davranışını pek göstermemektedirler. Aslında bunun yasal hiçbir sakıncası yoktur. Bu ziyaretlerin gerçekleşmesi büyük ölçüde öğretmenin istekli ve duyarlı olmasına bağlıdır. Biber (2003)’in yaptığı “Ailelerinin Sosyo-Ekonomik Düzeylerine Göre Öğretmen Aile İletişimi” konulu araştırmasında alt sosyo ekonomik düzey ailelerin kıyafetlerinden dolayı üst ekonomik düzey ailelerin ise görüşme saatlerinin uygun olmamasından dolayı okul ve sınıf ziyaretleri yapmaktan çekindiği tespit edilmiştir (Biber, 2003: 371).

Ailenin çalışıyor olması, evde bakıma muhtaç başka bir çocuğun ya da bireyin bulunması ailenin sınıfı ziyaret etmesinin önündeki engellerden birisidir. Sınıf ve okul ziyaretlerinin doyurucu ve anlamlı olması için öğretmen, velinin ne zaman ve kaçta geleceğini, nerede oturacağını belirten bir planlama yapmalıdır. Ayrıca veliye cevaplamak üzere “ öğrenci etkinliğe katılıyor mu, öğretmen öğrenci sorularını yanıtlıyor mu, panoların sınıf içinde bulunduğu yer uygun mu” gibi soruların yer aldığı gözlem formu verilirse, öğretmen de bu cevaplar doğrultusunda sınıf içinde öğretimi etkileyen değişkenleri yeniden değerlendirme ve düzenleme şansı bulabilir (Aydın, 2004: 224).

Kaşıkçı (1996)’nın araştırmasında “velilerin okulu ziyaret etme alışkanlığı kazanmalarına yardımcı olmada” öğretmenlerin %66’sı kendilerini yeterli görmekle beraber, %34’ü yetersiz görmektedir. Velilere okulu ziyaret etme alışkanlığı kazandırmada, kendilerini yetersiz gören öğretmenlerin velilerle düzenli görüşmeler gerçekleştiremeyecekleri söylenebilir (Kaşıkçı, 1996: 143).

2.1.6.3.2. Ev Ziyaretleri

Ebeveynlerin değerlerini, çocuğuna karşı tutum ve davranışlarını, çocuk ile ilgili beklentilerini öğrenmek ve aileyi tanımak için kullanılan en iyi yöntemlerden birisi ev ziyaretleridir. Öğretmen açısından güç olsa da çocukların evlerine yapılan ziyaretler çok önemli eğitim fırsatları sunmaktadır (Sevinç, 2003: 443). Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü eşgüdümünde

hazırlanan Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlilikleri'nde öğretmenin, ailelerin sosyo ekonomik ve kültürel özelliklerini tanıyabilmeleri için ev ziyaretleri yapmaları bir yeterlilik alanı olarak belirlenmiştir (MEB, 2006: 40).

Öğretmenin ziyaretleri çocuk ve aileyi daha iyi tanınmasına fırsat vermektedir. Aile ev ziyaretleri sırasında duygu ve düşüncelerini daha rahat ifade edebilmekte, çocuk ise öğretmenin kendisi ile ilgilendiğini ve değer verdiğini düşünerek öz saygısını geliştirebilmektedir (Ömeroğlu ve Can Yaşar, 2005: 2-3).

Ev ziyaretleri öğrencinin okula ve öğretmene karşı daha fazla bağlanmasını ve başarılı olmasını sağlar. Aile evine kadar gelen, çocuğuna karşı sorumluluk duyan bir öğretmene daha fazla güvenir ve ilgi gösterir. Öğretmen ise ailenin sosyo-ekonomik düzeyini, kültürel değerlerini ve çocuğun çalışma ortamını yakından gözlemleme ve tanıma fırsatı bulur.

Kaşıkçı (1996)'nın araştırmasında “velileri daha yakından tanımak için ev ziyaretleri yapma” konusunda öğretmenlerin %89'u kendilerini yetersiz görmektedirler. Öğretmenlerin ev ziyaretleri yapamamaları; sınıfların kalabalık oluşu, çekingenlik, zaman yetersizliği gibi nedenlerden kaynaklanıyor olabilir (Kaşıkçı, 1996: 98).

Yine Biber (2003)'in araştırmasına göre alt sosyo ekonomik düzey aileler öğretmenlerle okul dışında sadece sokakta görüşürlerken üst sosyo ekonomik düzey ailelerin bir kısmı karşılıklı ev ziyaretlerinde bulunmaktadır (Biber, 2003: 371).

Ev ziyaretleri sırasında öğretmenler anne babaların geleneksel tutumlarına ve değer yargılarına saygı göstermeli, elde edilen bilgiler sadece çocuğun gelişim ve eğitim yaşamını desteklemek amacıyla kullanılmalıdır.

2.1.6.4. Veli Mülakatı

Kayıt sırasında velilerle çocuklar birlikte mülakata alınabilir. Bu süreçte öğretmenler ailenin sosyo kültürel ve ekonomik yapısı ile eğitim konusundaki

düşünce ve değerleri hakkında fikir sahibi olurken, veliler de okulun eğitim politikası, kültürü, değerleri konusunda aydınlanmış olurlar. Ortak görüşme öğrencinin okula rahat kısa zamanda uyum sağlamasını kolaylaştırdığı gibi okul ve öğretmen korkusunu yenmede yardımcı olabilir (Şişman ve Turan, 2005: 259).

Hindistan'da öğrenciler okula kaydedilirken velilerle de mülakat yapılmaktadır. Böylece öğretmenler çocukların sosyal kültürel durumlarıyla, ailenin beklentileri hakkında bilgi sahibi olmaktadır (Kaplan, 2002: 56).

Veli mülakatı sırasında okul idaresi tarafından velilere okulun misyonunu ve vizyonunu anlatan kitapçıklar dağıtabilir, öğretmenler çocuğun içinde bulunduğu gelişim dönemi ile ilgili bilgi verici broşürler hazırlayabilirler.

2.1.6.5. Veli Toplantıları

Veli toplantıları, gerek okul düzeyinde gerekse öğrenci bakımından genel ve bireysel eğitim sorunlarını tartışma için uygun ortam yaratır. Velilerin, temsil etme, eğitim konusunda düşüncelerini ifade etme, karar sürecine katılma, danışılma gibi beklentilerini karşılama açısından önemli bir işleve sahiptir.

Celep (2000) öğretmen veli toplantılarının amacını 4 başlık altında toplamıştır (Oğuz, 2008: 43).

- Ailelere çocukların davranışları hakkında açıklamalarda bulunmak ve davranışları iyileştirmede önerilerde bulunmak.
- Ailelere çocukların ilgileri, becerileri hakkında bilgi vermek.
- Ailelere çocuklarının başarılı oldukları, olmadıkları dersler hakkında bilgi vermek ve başarısızlığın nasıl iyileşeceği konusunda önerilerde bulunmak.
- Ailelerle çocuklarının akademik başarıları göz önüne alınarak ilgi duydukları mesleklerin olabirliğini tartışmak.

Veli toplantıları önceden planlanarak yeri ve saati velilere bildirilmelidir. Her iki tarafta toplantıya hazırlıklı gelirse daha verimli sonuç elde edilebilir. Toplantıya hazırlanma, eğer öğrenci de katılacaksa, öğrencinin, ailenin ve öğretmenin hazırlanması biçiminde olur.

Öğrenciler ailelerine rapor verilmesinin nedenini ve toplantıda neler olacağını bilmeye gereksinim duymaktadırlar. Bu nedenle toplantının amaçlarını tartışmak, öğrencilerin soru sormalarına ve ilgilerini ifade etmelerine izin vermek gerekir. Toplantılarda öğrenciler kendilerini ifade eder aynı zamanda kendilerinin ve öğretmenlerinin değerlendirmeleri arasındaki farklılıklarını tartışır.

Ailelerin hazırlanması; öğretmenlerin aileye toplantıya ilişkin bilgi içeren mektupları göndermesi şeklinde olur.

Öğretmenler ise öğrenciler hakkındaki bilgileri düzenleyerek, gerekli fiziki ortamı yaratarak hazırlığını yapmış olur. (Celep, 2004: 98-102)

Veli toplantısı sırasında öğretmenler aşağıdaki noktalara dikkat etmelidir (Celep, 2000; Brophy and Evertson, 1976, Akt: Oğuz, 2008: 44-46; Manning ve Schindler, 1997: 28).

- Toplantılar sırasında öğretmen, anne babaları konuşmaları için yönlendirmeli ve çocuklar arasında karşılaştırma yapmaktan kaçınılmalıdır.
- Aile ile gerçekten ilgilenmeli ve aileyi dikkatlice dinlemelidir
- Açık sözlü olunmalıdır.
- Sorunların çözümü için ailelere önerilerde bulunmalıdır.
- Toplantı sonunda olumlu duygular ifade edilmeli anne ve babayı işbirliği yapmaya davet etmelidir.

Veli toplantıları Türkiye’de öğretmen aile iletişimde en çok kullanılan yollardan birisidir. Ancak toplantılar “kesin yine para isteyecekler, çocuğumu şikâyet edecekler” gibi olumsuz bakış açılarını velilere çağrıştırdığı ve zaman konusunda sıkıntı yarattığı için toplantılara katılım istenilen düzeyde olamamaktadır.

2.1.6.6. Bilgilenme Bilgilendirme

Etkili bir okulda öğretmen veli iletişimi karşılıklı bilgilenmeyi ve bilgilendirmeyi gerektirir. Anne, baba ve öğretmenler çocukların eğitim sisteminden en iyi şekilde yararlanmalarını sağlamak bakımından birbirlerini çok yönlü bilgilendirmek zorundadırlar.

Veliler açısından çocuğun okula düzenli olarak gidip gitmediğini, derslerindeki ve diğer alanlardaki başarı durumunu, aldığı notları, öğretmenlerin çocuk hakkındaki görüşlerini, çocuğun akran gruplarını, hal ve hareketleri konusunda bilgi sahibi olmak son derece önemlidir. Aynı şekilde öğretmenler de velilerden öğrenciyle ilgili bazı bilgileri talep etme hakkına sahiptir. Öğretmen çocuğun ev hayatı, çalışma ortamı, büyüme, gelişme ve beslenme durumu, ders çalışmaya yönelik istek ve dikkati, aile bireylerine karşı davranışları gibi birçok konuda bilgi isteme hakkına sahiptir (Şişman ve Turan, 2005: 259-260).

Karşılıklı bu bilgi desteği grup toplantıları (konferans, panel, seminer gibi) ve bireysel görüşmeler yoluyla yapılabileceği gibi, velilere haftalık, aylık okul ve sınıf haberleri bülteni de gönderilebilir (Ömeroğlu ve Can Yaşar, 2005: 2).

Ali Rıza Erdem ve Nihal Şimşek (2009)'in yaptığı “İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Eğitim Öğretime Katkı Sağlamada Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı” adlı araştırmalarında öğretmen ve veli görüşleri alınmıştır. Araştırmada öğretmen ve velilere okul yönetiminin çeşitli konularda velileri bilgilendirip bilgilendirilmediği de sorulmuştur. Öğretmenler velilere düşen sorumluluklar konusunda velileri bilgilendirme konusunda okul yöneticilerini başarılı bulurken, velilerin ders programları konularında, sınıf içi yapılacak eğitim öğretim faaliyetleri konusunda yeterli bilgilendirilmedikleri yönünde görüş bildirmişlerdir. Veliler ise bilgilendirme konusunda okul yöneticilerini başarılı görmüşlerdir. Her iki grup da okul yöneticilerinin, öğrencilerin ders başarıları hakkında velileri sözlü olarak bilgilendirdiklerini ancak yazılı olarak bilgilendirilmediklerini savunmuşlardır Kaykanacı (2000) tarafından yapılan araştırma da bu görüşleri desteklemektedir. Araştırmanın sonuçlarına göre; ilköğretim okulu öğretmenleri okul yöneticilerini,

öğrenci velilerini çocuklarının etkili ve verimli ders çalışmalarına katkı sağlamaları için bilgilendirmektedir (Erdem ve Şimşek, 2009: 365-368).

İlkokullarda velilerin okul ve çocuklarına ilişkin olarak bilgileri edinme yolları ile ilgili araştırma yapan Menteşe şu sonuçlara ulaşmıştır (Menteşe, 1987: 99-103; Akt. Doğan, 1995: 18).

- Velilerin en fazla veli toplantıları, en az ise TV' dan bilgi edindikleri saptanmıştır.
- Velileri bilgilendirme için okul yönetiminin kullandığı yollar şunlardır: Veli toplantıları, ulusal bayramlar ve bireysel görüşmelerdir.

Buluç (2007) tarafından yapılan bir araştırmada ise, ilk ve orta öğretim kurumlarında insan kaynağı yönetimi işlevlerinden, bilgilendirme işlevinin gerçekleşme düzeyi sorgulanmaktadır. Her ilköğretim ve orta öğretim düzeyindeki okullarda yöneticilerin bilgilendirme işlevi kapsamında yapmış oldukları faaliyetlerin oldukça sınırlı olduğu, bilgilendirme işlevinin genellikle üst sistemden gelen yazılı iletilerin, okul yöneticileri aracılığı ile çalışanlara iletilmesi şeklinde gerçekleştiği belirtilmektedir. Okul yöneticileri okuldaki personeli tanımak için herhangi bir faaliyet gerçekleştirmediklerini, ancak öğrencilere yönelik bilgilendirme işlevlerinde, öğrenci bilgi formları, testler, anketler yardımıyla öğrencilerden bilgiler topladığını, ilerde ihtiyaç duyulduğunda bunlar doğrultusunda öğrenciler ve velilerle iletişim kurulduğu ve gerektiğinde onlara bilgi sunulduğu şeklinde görüş bildirmişlerdir. Hızlı ve etkili bilgilendirmeyi sağlamak için internet, e posta, cep telefonu ve faks gibi araçlardan yararlandıklarını belirtmişlerdir (Buluç, 2007: 11-12).

Kaşıkçı (1996)'nın yaptığı araştırmaya göre öğretmenlerin %61'i etkin ders çalışma teknikleri konusunda velileri bilgilendirme, %50'si velilere eğitim ve okula ilişkin bilgi verme ve %41'i okulda yapılan sosyal faaliyetler konusunda velileri bilgilendirmede yetersiz kaldıklarını belirtmişlerdir (Kaşıkçı, 1996: 143).

Öğrenci davranışları ve gelişimi hakkında bilgi sahibi olan veliler öğretmen bir sorunla karşılaştığında ona destek olmaktadır. Bilgilendirilmiş velilerle iletişim kurmak kolaylaşmaktadır.

2.1.6.7. Sosyo – Kültürel Etkinlikler

Okul ile velileri bütünleştirmenin birçok yolu vardır. Çeşitli çalışmalar ve sosyo kültürel etkinliklerle ailelerin okul ve sınıf ortamını tanımaları, öğretmen ve idareyle iletişime geçmeleri sağlanabilir. Örneğin mesleki gelişim etkinliklerinde yer alma, sınıfta çeşitli etkinliklerde gönüllü olma, çeşitli sınıf etkinlikleri ve gezilerinde yer alma gibi faaliyetler ailelerin aktif katılımını ön plana çıkaran çalışmalardır (Doğru, 2005: 60).

Bu etkinlikler sırasında öğretmenler, özellikle kendi öğrencilerinin velileri ile yakın sosyal ilişkiler geliştirmek için uygun fırsatlar bulurlar. Aileler ve öğretmenleri en fazla yakınlaştıran etkinlikler sportif ve kültürel faaliyetler, tiyatro, ürün sergileri ve okuma günleridir (Karaman, 2007: 25). Ayrıca okul veya sınıf bünyesinde düzenlenen tanışma çayları, kermesler, ihtiyaç duyulan konularda düzenlenen seminer ve konferanslar, okul ve sınıf gezileri de öğretmenlerin ailelerle iletişim kurmak amacıyla geliştirdikleri sosyo kültürel etkinlikler arasında sıralanabilir.

Ailelerin okulda yapılan sosyo kültürel etkinliklere katılımı ve bu etkinliklere destek sağlaması öğrenci başarısı açısından önemlidir. Okulda yapılan kültürel ve sportif faaliyetlere, konferans ve yarışmalara katılarak çocuklarına moral destek sağlayabilirler. Ailenin bu konudaki rolü okuldaki eğitsel, sosyal ve kültürel etkinliklerde doğrudan görev almaktan, düzenlenecek etkinliklere izleyici olarak katılmaya kadar değişik düzeylerde kendini gösterebilir (Gümüşeli, 2004: 2).

Gökçe (2000)'nin "İlköğretimde Okul Aile İşbirliğinin Geliştirilmesi" konulu araştırmasında; velilerin okuldaki sosyal faaliyetlerin artırılmasını istedikleri ve öğretmenlerin kendileriyle etkili iletişim kurmalarını bekledikleri ortaya çıkmıştır (Gökçe, 2000: 191).

Okulun veli katılım ve desteğini geliştirmek için ailelere yönelik eğitim etkinlikleri düzenleyebilmesi, sosyal kültürel etkinlikler gerçekleştirebilmesi ya da en azından aileler ile düzenli bir iletişim sistemi oluşturabilmesi için parasal kaynaklarının yeterli olması gerekir (Gümüşeli, 2004: 15). Okullar maddi açıdan sınırlı olduğundan bu tür etkinlikler çok fazla gerçekleştirilememektedir.

2.2. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde öğretmen aile iletişimini konu edinen araştırmalara ilişkin literatür taraması yapılarak konu ile ilgili kaynaklara ulaşılmıştır. Türkiye’de öğretmen aile iletişiminde kullanılan yol ve yöntemlere ilişkin doğrudan bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle genelde öğretmen aile iletişimi, özelde ise öğretmen aile iletişiminde kullanılan yollar üzerine yapılan yurt içi ve yurt dışı araştırmalar üzerinde durulmuştur.

2.2.1. Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

Koçak (1991) tarafından yapılan “Okul Aile İletişiminin Engelleri” isimli çalışma, okul aile iletişiminin engellerini ortaya çıkarmaya yönelik bir araştırmadır. Araştırma Ankara’daki liselerde görev yapan okul yöneticisi, öğretmenler ile veli görüşlerini içermektedir. Yönetici, öğretmen ve veli görüşleri arasında anlamlı bir farkın bulunmadığı okul aile iletişimi engelleri şunlardır: Öğrenci sayılarının çokluğu, anne babaların işlerinin çokluğu, yönetici, öğretmen ve anne babaların birbirlerini tanımamaları. Üç grup arasında anlamlı farkın bulunduğu iletişim engelleri ise; okul ve öğrenciyle ilgili bilgilerin anne babaya geç iletilmesi, evin okula olan uzaklığı, anne babaya bilgilerin öğrenciler aracılığıyla iletilmesi, anne babaların okul yönetimini kendilerinden alt düzeyde görmesi ve anne babaların okuldan gönderilen yazıları anlamaması şeklindedir. Yönetici öğretmen grubu ile anne baba grubunun görüşleri arasında toplam 22 engelden 17’sinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Saptanan bu engelleri yönetici ve öğretmenlerin anne babalara oranla daha fazla gözledikleri belirlenmiştir.

Doğan (1995) “Ankara Merkez İlçelerindeki İlköğretim Okullarında Okul Aile İletişiminin Engelleri” adlı çalışmada; ilköğretim I. ve II. kademe öğretmenleri ile velilerin, okul aile iletişiminde var olan engellere ilişkin görüşlerini ortaya koymaya çalışmaktadır. Araştırmada I.ve II. kademe öğretmen grubunun görüşleri arasında anlamlı fark bulunmayan en önemli iletişim engeli olarak, velilerin okul ve eğitim ile ilgili bilgilere yeterince sahip olmadıkları, velilerin okul aile iletişiminde ilgisiz ve isteksiz olmaları sonucuna ulaşılmıştır. Sınıfların kalabalık

olması nedeniyle toplantı sürelerinin az oluşu, evin okula uzak olması, velilerin okula çağrıldığında maddi yardım isteneceği korkusu da bu grubun ara sıra karşılaştıkları iletişim engelleridir. Veli grubunun okul aile iletişiminin engellerine dair görüşleri ise şu şekildedir. Çoğunlukla karşılaştıkları engel, okul ve öğrenci ile ilgili bilgilerin velilere öğrenciler ile iletilmesi, ara sıra karşılaştıkları engeller, toplantı sürelerinin yetersiz olması, velilerin okula ve öğrenciye yeterli zaman ayırmaması olarak belirtilmiştir. Araştırmada öğretmen ve veli grubunun görüşleri arasında benzerlik olduğu saptanmıştır. Burada öğretmenlerin aileyle iletişim kurma yollarından olan bilgilendirmenin öğrenci aracılığıyla yapılmasının iletişim engeli yarattığı görülmektedir.

Kaşıkçı (1996) “İlköğretimde Velilerle İşbirliği Kurmada Öğretmenlerin Kendi Yeterlilikleriyle İlgili Görüşleri” adlı araştırmasında; ilköğretim kurumlarında görev alan sınıf öğretmenlerinin, öğrenci başarısını artırmak amacıyla velilerle işbirliği kurmadaki yeterliliklerini tespit etmeye çalışmıştır. Araştırma bulgularına göre velilerle işbirliği yapma ve iletişim kurmada öğretmenlerin %70’i kendilerini “yeterli”, %26’sı “yetersiz” görmüşlerdir. Öğretmenlerin velilerle işbirliği yapma ve iletişim kurmalarına ilişkin görüşleri incelendiğinde, %52’si “öğrencinin gelişimi için veli ile ortak planlama yapmada”; %61’i “etkin ders çalışma teknikleri konusunda velileri bilgilendirmede”; %89’u “velileri daha yakından tanımak için ev ziyaretleri yapmada”; %50’si “velilerin eğitim ve okula ilişkin bilgi yetersizliğini gidermede”; %50’si “yaz etkinlikleri ve gelecek yıl için velilere önerilerde bulunmada”; %60’ı “öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirebilmeleri için önlem almada”; %90’ı “velilerin, okul kitaplığından yararlanmalarını sağlamada”; %82’si “velilerin kendini yetiştirmek istediği alanlarda onlara yardımcı olmada”; %56’sı da “okulun düzenleyeceği sosyal etkinliklere velilerin katkıda bulunmalarını sağlamada” kendilerini “yetersiz” görmüşlerdir. Öğretmenlerin, velilerle işbirliği kurmalarına yönelik olarak belirlenen bütün maddelere ilişkin görüşleri incelendiğinde; velilerle işbirliği kurmada, örneklem grubunu oluşturan öğretmenlerin %67’si kendilerini “yeterli”, %28’de “yetersiz görmüşlerdir.

Kaplan (2002)'in "İlköğretim 1. Kademe Okul Aile İşbirliği Mevcut Durum ve Bir Model Önerisi" adlı araştırmasında okul ve aile iletişimine dair şu sonuçlar elde edilmiştir: Yöneticiler, öğretmen ve veliler iletişime açıktır. Ev ziyaretlerinin iletişimin güçlenmesinde önemli bir yeri olduğu halde, yöneticiler, öğretmenler veliler ve öğrencilere göre bu ziyaretler gerçekleştirilmemektedir. Veliler ekonomik durumlarını okul etkinliklerine katılmalarında ve okulla olan iletişimlerinde engel olarak görmemesine rağmen, yönetici ve öğretmenlere göre bu durum bir engel teşkil etmektedir. Çocuklar aracılığı ile kurulan haberleşmede, grupların tamamında görüşler olumludur. Öğrencilerin çoğu kendilerine verilen bilgi ve belgeleri zamanında ailelerine iletmektedir. Velilerin okulla olan iletişimlerinde, öğretmen veya yöneticilerle görüşme isteğini randevu ile yapmadığı anlaşılmıştır.

Biber (2003)'in, İlköğretim birinci sınıf öğrencilerinin, ailelerinin sosyo-ekonomik düzeylerine göre öğretmen-aile iletişiminin şeklini belirlemek amacıyla yaptığı tezinde şu sonuçlar elde edilmiştir. Alt sosyo-ekonomik düzey aileler öğretmenleriyle öğrenci aracılığıyla iletişim kurmaktadır. Bu ailelerin büyük bir bölümü okul ziyaretlerinden çekinmektedir. Okul ziyaretlerinde bulunan ailelerin, ziyarette bulunma sıklıkları düzensiz, ziyaretlerin süresi ve görüşmelerin yapıldığı yer belirsizdir. Bu aileler veli toplantılarına daha çok not öğrenmek için katılmaktadır. Üst sosyo-ekonomik düzey aileler ise, öğretmenlerle öğrenci ve telefon aracılığıyla iletişim kurmakta, okul dışında karşılıklı ev ziyaretlerinde bulunmaktadır. Bu aileler, sosyal faaliyetleri takip etmek için okul ziyaretlerinde bulunmakta, veli toplantılarında çocuklarının derslere katılımını ve arkadaşlık ilişkilerini öğrenmek istemektedirler.

Çelik (2005)'in "Okul Aile İlişkilerinde Yaşanan Sorunlar" adlı tez çalışmasının amacı, ilköğretim I.kademe yöneticilerinin, öğretmenlerinin ve ana babalarının okul aile ilişkilerinde yaşadıkları sorunlar hakkındaki görüşlerini alarak, okul ile aile arasındaki sorunları ve beklentileri belirlemektir. Araştırmada ana babaların okul aile ilişkilerinde en çok sorun yaşadıkları konular; öğretmenlerin aile ziyaretleri yapmaması, okulla ilgili kararların alınmasında velilerin fikrinin alınmaması, velilerin okula yalnızca çocukları ile ilgili bir sorun yaşandığında

çağrılmasıdır. Öğretmenlerin okul aile ilişkilerinde en çok sorun yaşadıkları konular ise; velilerin çocuklarının sosyal ve duygusal davranışlarından çok ders başarıları ile ilgilenmeleri, velilerin çocuklarının olumsuz yönlerini kabullenmek istememeleri, velilerin okulla yalnızca çocukları ile ilgili bir sorun olduğunda görüşmek istemeleridir.

Doğru (2005)'nin "Okul-Öğretmen-Aile İşbirliğinin Sınıf Yönetimine Etkisi" adlı çalışmasında okul yöneticilerinin, öğretmenlerin ve velilerin görüşleri alınmıştır. Araştırmada 41 tane alt problem yer almaktadır. Alt problemlerden 21 tanesi veli görüşlerini, 20 tanesi ise yönetici ve öğretmen görüşlerini ölçmektedir. Velilerin cinsiyet, öğrenim, durumu, yaş, gelir durumu, çocuk sayısı, meslek ve eşlerin mesleğine göre okulla iletişim konusundaki görüşleri arasında anlamlı farkın bulunup bulunmadığına bakılmıştır. Okulla iletişim kurma, veli anketinde yer alan "okulda veli toplantılarına katılıyor musunuz, toplantı harici öğretmenlerle görüşmeye gidiyor musunuz, okula ait bilgiler size zamanında iletiliyor mu, okul yönetimi ve öğretmenlerin anne babalarla iletişime açık olması gerektiğini düşünüyor musunuz" gibi sorularla ölçülmeye çalışılmış. Araştırma sonucunda, veli görüşleri arasında belirtilen bağımsız değişkenlere göre anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir.

Yılmaz (2006)'ın ilköğretim okulu öğretmenlerinin, okullarında etkililik sağlanabilmesi amacıyla ailelerden beklentilerini tespit etmek amacıyla yaptığı tez çalışmasında şu sonuçlar elde edilmiştir: Öğretmenlerin önemli bir kısmı, ailelerin okul ziyaretlerini ve okulda düzenlenen toplantılara katılımlarını, velilerin ev ziyaretlerine sıcak bakma, öğrencilerin başarılarını ödüllendirme ve öğrenci sorunları hakkında bilgi alma konularında aileleri kısmen ve çoğu zaman yeterli bulmaktadır. Öğretmenlerin önemli bir kısmı, okulun sosyal ve kültürel faaliyetlerini saptama, okul etkinliklerine destek vererek, okulun duyuru ve yayınlarını takip etme konularında, çocuklarının yeteneklerini tanıma - eğitimi, çocuğun ruhsal ve fiziksel durumundaki değişimler hakkında öğretmeni bilgilendirme konularında aileleri kısmen ve çok az yeterli bulmaktadır.

Işık (2007) tarafından yapılan "Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Gerçekleştirilen Okul-Aile İşbirliği Çalışmalarının Anne-Baba Görüşlerine Dayalı

Olarak İncelenmesi” adlı araştırmada, birinci alt problem olarak kurumda okul-aile işbirliği kapsamında ne tür çalışmaların yapıldığı tespit edilmiştir. Anne baba görüşlerinden çıkan sonuçlara göre; okul tarafından en sık yer verilen çalışmaların yüz yüze görüşmeler olduğu, bunun yanı sıra yılda bir iki kez veli toplantılarının düzenlendiği, buna karşılık okul aile işbirliği çalışmaları arasında telefon görüşmelerine, konferans ve seminerlere, ev ziyaretlerine, dilek ve Őikyet kutusu ile aile tanışma ve kaynaşma toplantılarına ise hiç yer verilmediği saptanmıştır. Buna rağmen veli toplantılarının ve görüşmelerin daha sık yapılması, anne baba eğitim çalışmalarının yapılması, bilgilendirici kitapçıkların hazırlanması anne babaların okul aile işbirliği çalışmalarına dair beklentileridir.

Akkaya (2007)’nin “ğretmenlerin Ve Velilerin Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Uygulanan Aile Katılımı alışmalarına İlişkin Görüşleri” adlı araştırmasında ğretmen ve anne babaların aile katılımı ile ilgili görüşleri saptanmaya çalışılmıştır. Araştırma sonucuna göre öğretmenler okul öncesi eğitim kurumlarında uyguladıkları aile katılımı çalışmaları ile ilgili olarak; veli toplantıları yapma, bilgilendirme broşürleri ve bültenler gönderme, anne baba eğitim çalışmaları yapma, bireysel görüşmeler yapma, evde uygulanması için çalışma ödevleri verme, sınıf dışı gezi, sinema, tiyatro, vb. alışmalara katılma, velileri sınıfa davet ederek mesleklerini tanıtmalarını sağlama ve kısa notlar gönderme gibi çalışmalar düzenlediklerini belirtmişlerdir. Anne babalar ise aile katılım çalışmaları olarak sınıf dışında yapılan sinema, tiyatro, gezi vb. alışmalar, evde uygulanmak üzere verilen haftalık çalışma ödevleri ve sınıfta uygulanan eğitim etkinlikleri gibi çalışmalar düzenlendiğini belirtmişlerdir. Anne babaların bir kısmı ise çocuğunun devam ettiği eğitim kurumunda aile katılımı çalışmalarının hiç uygulanmadığını belirtmiştir.

Vural (2007) tarafından yapılan “Ailenin Sosyoekonomik Düzeyinin Birinci Sınıf ęrencilerinin Aile-ğretmen İletišimi Ve Okuma Yazma Başarıyla İlişkisi” adlı araştırmada çocuğu birinci sınıfta öğrenim gören velilerin sosyoekonomik düzeylerine ilişkin değişkenlerin, öğretmenlerle iletişimlerine ve öğrencilerin okuma yazma sürecine ve başarısına etkisi incelenmiştir. Araştırmaya 7 ğretmen, bu öğretmenlerin okuttuğu 10 ęrenci ve bu öğrencilerin velileri katılmıştır. Araştırma

sonuçlarına göre ailenin öğretmen ile iletişiminin sosyoekonomik düzeye göre değişmediği tespit edilmiştir. Velilerin öğretmenle görüşme sıklıkları, veli toplantılarına katılımları, velinin veli toplantılarının haricinde kendi isteğiyle öğretmenle görüşme sıklıkları, öğretmenle genel olarak konuşulan konuların, öğretmenin okuma yazma öğretimi ve ev çalışmaları ile ilgili verdiği bilgiler ailenin sosyoekonomik düzeyine bağlı olarak değişmemektedir. Ailenin eğitim düzeyi arttıkça ve aile içerisinde yaşayan birey sayısı azaldıkça aileler öğretmen ile daha etkili bir iletişim kurmaktadır. Anne-babanın mesleğine bağlı olarak öğretmenler karşılarındaki veliler ile daha rahat iletişim geliştirdikleri için çocuğun eğitim-öğretim amaçlı çalışmaları, işbirliği kapsamında gelişmektedir. Bunun yanı sıra sosyoekonomik düzeyin ailelerin evde çocuklarına ilk okuma yazma sürecinde yaptıkları katkılara ve öğrencilerin okuma yazma başarılarına etki ettiği belirlenmiştir.

Ergen (2008)'in "İlköğretim Okulu 2. Kademe Öğrencilerinin Sınıf İçi Davranış Bozukluklarının Engellenmesinde Öğretmen-Veli İletişiminin Rolü" adlı araştırmasında 300 velinin görüşü alınmıştır. Araştırmada velilerin okul müdürü ile görüşmeye gitmedikleri görülmüştür. Velilerin veli toplantısına düzenli bir şekilde katıldıkları ancak veli toplantısı dışında çocuğunun öğretmeni ile görüşmeye çok fazla gitmedikleri, okuldaki faaliyetlerde görev almak istemedikleri tespit edilmiştir. Velilerin büyük kısmı çocuklarında gözlemledikleri davranış bozuklukları hakkında, öğretmenlerin kendilerini bilgilendirmelerini istemektedirler. Velilerin büyük kısmı okulda veli öğretmen iletişimini yeterli görmektedir.

Yıldırım ve Dönmez (2008) tarafından yapılan "Okul Aile İşbirliğine İlişkin Bir Araştırma" adlı çalışmada, öğretmenlerin velilerle iletişim kurma yöntem ve teknikleri de belirlenmeye çalışılmıştır. Öğretmen görüşlerine göre; velilerle iletişim kurmada yüz yüze görüşmeler, telefonla görüşme, veli toplantıları, haftalık görüşme saati, öğrencinin defterine not yazma, aylık toplantı, veliyi okula davet etme, ev ziyareti, sınıf eğlenceleri gibi yöntem ve teknikler kullanılmaktadır. Veli görüşlerine göre; öğretmen veli iletişiminde veli toplantıları, bireysel görüşmeler, telefon görüşmeleri, haftalık görüşmeler, ev ziyareti, sınıf eğlenceleri, ara karneler,

öğrenciyle haber yollama gibi yöntem ve teknikler kullanılmaktadır. Veliler ise genellikle bireysel görüşmeler, veli toplantıları, haftalık görüşme saati yoluyla öğretmenlerle iletişim kurmaktadır.

Aydemir (2008) tarafından yapılan “İlköğretimde Öğrenci Ve Öğretmen Performansını Etkileyen Veli Etkinlikleri” adlı araştırmada velilerin öğretmenlerle olan etkinlikleri arasında; okul toplantılarına katılma, toplantılara katılmama gibi durumlarda telefonla haber verme, toplantı haricinde okulu ziyaret etme, öğretmeni özel günlerde arayarak tebrik etme ve öğretmeni eve çağırma gibi etkinlikler olduğu saptanmıştır. Araştırmada bayan velilerin öğretmenle daha çok iletişime girdiği tespit edilmiştir.

2.2.2 Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

Allen (1985) tarafından yapılan bir araştırmada velilerin okula dair bilgileri okul yayınlarından ve kişisel ilişkiler sonucu elde ettikleri saptanmıştır. Okula devam eden öğrenci velileri okulu, okul programları ve sportif faaliyetler için ziyaret ettikleri; okul çağında çocuğu olmayan yaşlı ve emekli veliler okul ile ilgili bilgileri iletişim araçlarından ve az bir kısmını da okul ziyaretlerinde edindikleri saptanmıştır (Doğan, 1995: 20).

D’Angelo ve Adler (1991) tarafından yapılan “Çevrenin Okula Katılımının Geliştirilmesinde Etkili Olabilecek Yöntemler” adlı araştırmada, çevrenin okula katılımının geliştirilmesinde etkili olabilecek yöntemler ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Araştırmacılar, hazırladıkları bir “okul-çevre ilişkileri geliştirme programını” bir okulda denemişlerdir. Araştırmada, özellikle ev ile okul arasındaki engellerin kaldırılmasında “iletişim stratejilerinin” önemi ortaya konulmuştur. İlişkileri geliştirmede en etkili iletişim tekniğinin “yüz yüze iletişim” olduğu, ikinci olarak “ileri teknolojinin imkanlarından yararlanılarak kurulan iletişimin” büyük yararlar sağladığı, son olarak da “yazılı iletişimin” etkili olduğu belirtilmiştir. Araştırmacılar, okul çevre ilişkilerindeki iyileşmenin sağlanabilmesinde lokomotif rolünün okul yetkililerinde olduğunu da vurgulamaktadırlar.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde; araştırmanın modeli, evren ve örneklem, veri toplama yöntem ve teknikleri, veri toplama aracının uygulanması ve toplanan verilerin çözümlenmesinde kullanılan istatistiksel çözümleme tekniklerine ilişkin bilgiler yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri, geçmişte ya da var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır (Karasar, 1995). Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılmıştır.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın çalışma evreni 2009–2010 eğitim-öğretim yılında Kocaeli İzmit ilçesinde bulunan 62 ilköğretim okulu ve bu okullarda görev yapan 740 sınıf öğretmeninden (kadrolu ve sözleşmeli) oluşmaktadır.

Çalışma evreninde yer alan okulların bazılarının birleştirilmiş sınıflı olması, bazılarının ise ulaşım yönünden uzak olması nedeniyle örneklem alma yoluna gidilmiştir. Tesadüfi örneklem alma yöntemi ile belirlenen 47 ilköğretim okulu ve bu okullarda görev yapan 658 sınıf öğretmeni araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Ölçek 658 sınıf öğretmenine ulaştırılmıştır, ancak araştırmaya katılan öğretmenlerden 512'si ölçeği geçerli bir şekilde cevaplamıştır. Ölçeğin geri dönüş oranı %79.9'dur. Tablo1 ve Tablo2'de araştırmanın evren ve örneklemini belirtilmiştir.

Tablo 1. Araştırma Evrenindeki Okullar ve Öğretmenlere İlişkin Sayılar

İlköğretim Okulları	Öğretmen Sayıları	İlköğretim Okulları	Öğretmen Sayıları
23 Nisan İ. Ö.O	15	İzmit Yenişehir İ.Ö.O.	14
Yirmi Sekiz Haziran İ.Ö.O.	18	Karaabdülbaki İ.Ö.O.	1
29 Ekim İ.Ö.O.	10	Kazım Karabekir İ.Ö.O.	19
30 Ağustos İ.Ö.O.	9	Kocatepe İ.Ö.O.	16
50. Yıl İ.Ö.O.	20	Kılıçarslan İ.Ö.O.	10
Yedinci Boru İ.Ö.O.	15	Kuvayı Milliye İ.Ö.O.	10
75. Yıl İ.Ö.O.	5	Leyla Atakan İ.Ö.O.	19
Akşemsettin İ.Ö.O.	9	Mehmet Akif İ.Ö.O.	13
Albay İbrahim İ.Ö.O.	13	Mehmetçik İ. Ö. O	13
Ali Kâhya Fatih İ.Ö.O.	14	Mimar Sinan İ. Ö. O	27
Ali Kâhya İ.Ö.O.	15	Muammer Aksoy İ.Ö.O.	7
Arızlı Kulfalı İ.Ö.O.	1	Öğretmen Erkan İ.Ö.O.	7
Atatürk İ.Ö.O	10	Saray Bahçe İ.Ö.O.	6
Balören İ.Ö.O.	1	Solaklar İ.Ö.O.	4
Bayraktar İ.Ö.O.	4	Tavşan tepe İ.Ö.O.	18
Bekirpaşa Vakf İ.Ö.O.	16	Topçular İ.Ö.O.	12
Doktor Ferdi Koçel İ.Ö.O.	10	Türk Pireli İ.Ö.O.	14
Emek Dayanışması İ.Ö.O.	13	Türkan Dereli İ.Ö.O.	13
Ertuğrul Gazi İ.Ö.O.	9	TBMM İ.Ö.O.	28
Farabi İ.Ö.O.	5	Ulubatlı Hasan t İ.Ö.O.	8
Fevzi Çakmak İ.Ö.O.	14	Ulu gazi İ.Ö.O.	30
Ford Otosan İ.Ö.O.	20	Ulusal Egemenlik İ.Ö.O	10
Gültepe İ.Ö.O.	5	Yahya Kaptan İ.Ö.O.	30
Gündoğdu İ.Ö.O.	5	Yarbay Refik Cesur İ.Ö.O.	20
Hakkaniye İ.Ö.O.	5	Yeni Mahalle İ.Ö.O.	7
Hızır Reis İ.Ö.O.	18	Zafer İ.Ö.O.	14
İnkılap İ.Ö.O.	17	Ziya Gökalp İ.Ö.O.	15
İbni Sina İ.Ö.O.	10	Zübeyde Hanım İ.Ö.O.	5
İbrahim Süreyya Yiğit İ.Ö.O.	7	Çubuklu Osmaniye İ.Ö.O.	5
İzmit Erenler Toki İ.Ö.O.	7	Bağlıca İ.Ö.O.	1
İzmit Nuh Çimento İ.Ö.O.	19	Akçakoca İ.Ö.O.	5
TOPLAM		740	

Tablo 2. Araştırma Örneklemindeki Okullar ve Öğretmenlere İlişkin Sayılar

İlköğretim Okulları	Öğretmen Sayıları	Geri Dönen Ölçek Sy.	İlköğretim Okulları	Öğretmen Sayıları	Geri Dönen Ölçek Sy.
23 Nisan İ.Ö.O	15	10	İzmit Yenişehir İ.Ö.O.	14	14
YirmiSekiz Haziran İ.Ö.O.	18	16	Muammer Aksoy İ.Ö.O	7	7
29 Ekim İ.Ö.O.	10	8	Kazım Karabekir İ.Ö.O.	19	11
30 Ağustos İ.Ö.O.	9	7	Kocatepe İ.Ö.O.	16	15
50. Yıl İ.Ö.O.	20	15	Kılıçarslan İ.Ö.O.	10	7
Yedinci Boru İ.Ö.O.	15	13	Kuvayi Milliye İ.Ö.O.	10	7
75. Yıl İ.Ö.O.	5	5	Leyla Atakan İ.Ö.O.	19	19
Akşemsetin İ.Ö.O.	9	8	Mehmet Akif İ.Ö.O.	13	11
Albay İbrahim İ.Ö.O.	13	12	Mehmetçik İ.Ö.O	13	6
Ali Kâhya Fatih İ.Ö.O.	14	14	Mimar Sinan İ.Ö.O	27	15
Atatürk İ.Ö.O	10	9	Öğretmen Erkan İ.Ö.O.	7	7
Bekirpaşa Vakıf İ.Ö.O.	16	12	Topçular İ.Ö.O.	12	12
Doktor Ferdi Koçel İ.Ö.O.	10	10	Türk Pireli İ.Ö.O.	14	12
Emek Dayanışması İ.Ö.O.	13	10	Türkan Dereli İ.Ö.O.	13	13
Fevzi Çakmak İ.Ö.O.	14	12	Ulu gazi İ.Ö.O.	30	16
Ford Otosan İ.Ö.O.	20	13	Ulusal Egemenlik İ.Ö.O	10	9
Gündoğdu İ.Ö.O.	5	5	YarbayRefikCesur İ.Ö.O.	20	16
Hızır Reis İ.Ö.O.	18	17	Zafer İ.Ö.O.	14	12
İnkılap İ.Ö.O.	17	12	Ziya Gökalp İ.Ö.O.	15	11
İbni Sina İ.Ö.O.	10	6	Tavşan tepe İ.Ö.O.	18	14
İbrahimSüreyyaYiğitİ.Ö.O	7	7	TBMM İ.Ö.O.	18	15
İzmit Erenler Toki İ.Ö.O.	7	7	Ulubatlı Hasan İ.Ö.O.	8	5
İzmit Nuh Çimento İ.Ö.O.	19	19	Yahya Kaptan İ.Ö.O.	30	18
Yeni Mahalle İ.Ö.O.	7	7	TOPLAM	658	526

Öğretmenlere dağıtılan ölçeklerin geri dönüş oranı aşağıdaki gibidir.

Tablo 3. Uygulanan Ölçeklerin Geri Dönüşü

Dağıtılan Ölçek Sayısı	Geri Dönen Ölçek Sayısı	Geri Dönen Ölçek Yüzdesi
658	526	%79,9

3.3.Verilerin Toplama Yöntemi ve Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen “İlköğretim Okulu Sınıf Öğretmenlerinin Velilerle İletişim Kurma Yolları Ölçek Formu” kullanılmıştır.

Ölçme aracını hazırlamak için önce konuyla ilgili literatür taraması yapılmıştır. Elde edilen bilgiler doğrultusunda 24 sınıf öğretmenine; “İlköğretim Okulu Sınıf Öğretmenleri Velilerle İletişim Kurmada Hangi Yolları Kullanmaktadır?” şeklinde açık uçlu soru sorularak görüşme yapılmıştır. Alınan cevaplar ve yapılan literatür taraması sonucu öğretmenlerin velilerle iletişim kurma yollarına ilişkin 11 boyut ve bu boyutlarda 76 davranış maddesi belirlenerek bir ölçek hazırlama taslağı oluşturulmuştur. Gerekli değişiklikler ve düzenlemeler yapıldıktan sonra uygun bir forma dönüştürülen ölçek 35 sınıf öğretmenine uygulanmıştır. Öğretmenlerden gelen görüşler doğrultusunda her bir maddenin evet – hayır seçeneği doğrultusunda yüzde ve frekansı alınarak istatistiksel analizleri yapılmıştır.

Her bir davranış maddesine ilişkin sorulardan, yüzdesi düşük düzeyde olan bazı soru maddeleri ile uzman kişilerin (Prof. Dr. Canan ÇETİNKANAT, Prof. Dr. Süleyman ÇELENK, Yrd. Doç. Dr. Bayram BIÇAK, Yrd. Doç. Dr. Kaya YILDIZ, Yrd. Doç. Dr. Raşit ÖZEN, Yrd. Doç. Dr. Zeynep Deniz YÖNDEM, Yrd. Doç. Dr. Şenay NARTGÜN, Yrd. Doç. Dr. Meriç Kanbur TUNCEL, Yrd. Doç. Dr. Tuncay ÖZDEMİR, Yrd. Doç. Dr. Şaduman KAPUSUZOĞLU, Yrd. Doç. Dr. Yusuf CERİT, Yrd. Doç. Dr. Salih Paşa MEMİŞOĞLU) görüşleri doğrultusunda, ölçek hazırlama formundan 2, 7, 12, 14, 17, 19, 20, 21, 23, 24, 25, 27, 30, 35, 42, 47, 50, 52, 53, 56, 58, 60, 61, 62, 64, 71, 72, 73 ve 75. maddeler, toplam 29 madde ölçekten çıkarılmıştır.

Çıkarılan bu maddeler sonucunda, toplam 8 boyut ve bu boyutlara ilişkin 47 davranış maddesinden oluşan “İlköğretim Okulu sınıf Öğretmenlerinin Velilerle İletişim Kurma Yolları Ölçek Formu” oluşturulmuştur.

Hazırlanan ölçek formu Likert tipi ölçme aracına dönüştürülerek faktör analizi yapılmak üzere 200 sınıf öğretmene uygulanmıştır. Faktör analizi sonucunda daha önceden belirlenen 8 boyut ve bu boyutlara ilişkin 47 davranış maddesi düzenli dağılım göstermemiştir.

Faktör analizi sonuçlarına göre Sosyo - Kültürel etkinlikler boyutu dışında diğer boyutlar düzensiz bir dağılım göstermektedir. Bu durum örneklem grubunun az olmasından ve ölçek uygulamasındaki sınırlılıklardan kaynaklanabilir. Yine uzman görüşleri doğrultusunda Ek. 1’de oluşturulan 8 boyut ve bu boyutlara ilişkin 47 davranış maddesinden oluşan ölçek araştırmada kullanılmak üzere karar verilmiştir. Aşağıdaki Tablo 4’de araştırmada kullanılan ölçek formuna ilişkin boyutlar ve bu boyutlara ilişkin soru maddeleri verilmiştir.

Tablo 4. Ölçek Formu Boyut ve Soru Maddeleri

BOYUTLAR	SORU MADDELERİ
1. Boyut: Yüz Yüze Görüşme	1, 2, 3, 4
2. Boyut: Telefon - İnternet	5, 6, 7, 8, 9, 10
3. Boyut: Yazışma	11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26
4. Boyut: Veli Ziyaretleri	27, 28, 29
5. Boyut: Ev Ziyaretleri	30, 31, 32
6. Boyut: Veli Toplantıları	33, 34, 35, 36, 37
7. Boyut: Bilgilenme - Bilgilendirme	38, 39
8. Boyut: Sosyo – Kültürel Etkinlikler	40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47

Ölçeğin pilot uygulamasında Cronbach Alpha iç tutarlılık kat sayısı ölçeğin bütününe ilişkin olarak 0,92 olarak bulunmuştur. Asıl uygulamada ise Cronbach Alpha iç tutarlılık kat sayısı ölçeğin bütününe ilişkin olarak 0,96 olarak bulunmuştur.

Ölçeğin birinci bölümü; Kişisel Bilgi Formu’ndan oluşmaktadır. Kişisel Bilgi Formu’nda öğretmenlerin yaşları, cinsiyetleri, görev türleri, öğrenim durumları, mesleki kıdemleri ve iletişimle ilgili kurs alıp almadıkları yer almaktadır. İkinci

bölümdeki sorular öğretmenlerin velilerle iletişim kurma yollarını ne düzeyde kullandıklarını ve bu yolların onlar için ne düzeyde önemli olduğunu ölçmeye yönelik hazırlanan sorulardan oluşmaktadır.

Değerlendirmeler için her soru maddesinin karşısında ilköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin velilerle iletişim kurma yollarını kullanmalarına ilişkin önemseme ve gerçekleştirme düzeylerini belirlemek amacıyla Likert tipi 5'li derecelendirme seçeneği verilmiştir. Önemseme düzeyleri (5) çok önemli, (4) önemli, (3) kısmen önemli, (2) önemli değil, (1) hiç önemli değil seçenekleri kullanılarak belirtilmiştir. Gerçekleşme düzeyi ise (5) her zaman, (4) çoğunlukla, (3) kısmen, (2) çok az, (1) hiçbir zaman seçenekleri kullanılarak belirtilmiştir.

Önemseme ve gerçekleştirme düzeylerinin puan aralıkları Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Önemseme ve Gerçekleştirme Düzeyi Puan Aralıkları

Önemseme Düzeyi	Puan Aralıkları	Gerçekleştirme Düzeyi
Çok önemli	4.20 – 5.00	Her zaman
Önemli	3.40 – 4.19	Çoğunlukla
Kısmen önemli	2.60 – 3.39	Kısmen,
Önemli değil	1.80 – 2.59	Çok az
Hiç önemli değil	1.00 – 1.79	Hiçbir zaman

3.4. Veri Toplama Aracının Uygulanması

Araştırmada gerekli verileri toplamak için, Kocaeli İl Milli Eğitim Müdürlüğü onayı alınmıştır (Ek.2). Onay alındıktan sonra veri toplama aracı 11 – 22 Ocak 2010 tarihleri arasında bazı okullarda bizzat araştırmacı tarafından hemen uygulanıp toplanırken, bazı okullarda ise öğretmenlerin yoğun olması ve okulların ikili öğretim yapması sebebiyle ölçekler elden dağıtılıp

bir hafta sonra yine elden toplanmıştır. Bu durumdaki okullarda öğretmenlerin bir kısmı ölçekleri geri teslim etmemiştir.

Araştırmacı, uygulama öncesi öğretmenlere ölçeklerle ilgili gerekli açıklamayı yaparak, ne şekilde cevaplayacaklarını, verilen cevapların kesinlikle araştırma amacının dışında kullanılmayacağını belirtmiştir. Uygulama merkez ilçedeki okullarda yapıldığından bazı öğretmenler kendilerinin bu tür uygulamalara çok sık katıldığını belirterek ölçek doldurmamayı reddetmiştir.

3.5. Verilerin Çözümlemesi

Araştırmada elde edilen verilerin çözümlemesi bilgisayarda SPSS 15.0 for Windows paket programı kullanılarak elde edilmiştir.

Araştırmanın birinci alt probleminde; ilköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin velilerle iletişim kurma yollarını önemseme düzeyine ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla; boyutlar açısından aritmetik ortalama ve standart sapma analizleri yapılmıştır.

Araştırmanın ikinci alt probleminde; ilköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin velilerle iletişim kurma yollarını gerçekleştirme düzeyine ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla; boyutlar açısından aritmetik ortalama ve standart sapma analizleri yapılmıştır.

Araştırmanın üçüncü alt probleminde; ilköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin velilerle iletişim kurma yollarını önemseme ve gerçekleştirme düzeylerine ilişkin görüşleri arasındaki farkı belirlemek amacıyla t-testi analizi yapılmıştır.

Araştırmanın dördüncü alt probleminde; ilköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin velilerle iletişim kurma yollarını önemseme düzeyine ilişkin görüşleri arasında yaş, cinsiyet, görev türü, öğrenim durumu, kıdem, iletişim ile ilgili

kurs değişkenlerine göre anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek amacıyla; t-testi, tek yönlü varyans analizi ve tukey testi analizleri yapılmıştır.

Araştırmanın beşinci alt probleminde; ilköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin velilerle iletişim kurma yollarını gerçekleştirme düzeyine ilişkin görüşleri arasında yaş, cinsiyet, görev türü, öğrenim durumu, kıdem, iletişim ile ilgili kurs değişkenlerine göre anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek amacıyla; t-testi, tek yönlü varyans analizi ve tukey testi analizleri yapılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde kişisel bilgilere ilişkin bulgular ile araştırmanın alt problemlerinin sıralanışına uygun olarak verilerin çözümlenmesiyle ulaşılan bulgular ve bunlara ilişkin yorumlar yer almaktadır.

4.1. Kişisel Bilgilere İlişkin Bulgular

Bu kısımda, öğretmenlerin, yaş, cinsiyet, görev türü, öğrenim durumu, mesleki kıdem ve iletişimle ilgili kurs alıp almadığı ile ilgili kişisel bilgilerine ilişkin veriler yer almaktadır. Elde edilen veriler frekans ve yüzde olarak tablolaştırılmıştır.

Tablo 6: Öğretmenlerin Yaşlarına Göre Dağılımları

Yaş	N	%
21 – 30	54	10.5
31 – 40	209	40.8
41 – 50	178	34.8
51 ve daha yukarısı	71	13.9
Toplam	512	100.0

Tablo 6 incelendiğinde öğretmenlerin %10.5'inin "21-30 yaş grubunda", %40.8'inin "31-40 yaş grubunda", %34.8'inin "41-50 yaş grubunda", %13.9'unun "51 ve daha yukarı yaş grubunda" olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin %75.6'sının 31 –50 yaş grubunda olması, araştırmaya bu yaş grubunda bulunan öğretmen görüşlerinin ağırlıklı olarak yansıdığı şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 7: Öğretmenlerin Cinsiyete göre Dağılımları

Cinsiyet	N	%
Kadın	314	61.3
Erkek	198	38.7
Toplam	512	100.0

Tablo 7’de öğretmenlerin cinsiyete göre dağılımı gösterilmiştir. Buna göre; öğretmenlerin %61.3’ü kadın, %38.7’si erkektir.

Tablo 8: Öğretmenlerin Görev Türlerine Göre Dağılımları

Görev Türü	N	%
Kadrolu	499	97.5
Sözleşmeli	13	2.5
Toplam	512	100.0

Tablo 8’de görüldüğü gibi öğretmenlerin %97.5’i kadrolu, %2.5’i sözleşmelidir. Bu durum araştırmaya kadrolu öğretmenlerin görüşlerinin ağırlıklı olarak yansıtıldığını göstermektedir.

Tablo 9: Öğretmenlerin Öğrenim Durumlarına Göre Dağılımları

Öğrenim Durumu	N	%
Öğretmen Okulu	3	0.6
Eğitim Enstitüsü	69	13.5
2-3Yıllık Yüksekokul	94	18.4
4 Yıllık Fakülte	321	62.7
Yüksek Lisans	24	4.7
Doktora	1	0.2
Toplam	512	100.0

Tablo 9 incelendiğinde, öğretmenlerin %0.6’sı Öğretmen Okulu, %13.5’i Eğitim Enstitüsü, %18.4’ü 2-3 Yıllık Yüksekokul, %62.7’si 4 Yıllık Fakülte, %4.7’sinin Yüksek Lisans, %0.2’sinin ise Doktora mezunu olduğu görülmektedir.

Bu durum araştırmaya 4 Yıllık Fakülte mezunu öğretmenlerin görüşlerinin ağırlıklı olarak yansıdığını göstermektedir.

Tablo 10: Öğretmenlerin Mesleki Kıdemlerine Göre Dağılımları

Mesleki Kıdem	N	%
3 Yıl ve Daha Az	16	3.1
4 – 6 Yıl Arası	35	6.8
7-9 Yıl Arası	28	5.5
10-12 Yıl Arası	71	13.9
13-15 Yıl Arası	106	20.7
16 Yıl ve Yukarısı	256	50.0
Toplam	512	100.0

Tablo 10’da öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre dağılımı gösterilmiştir. Buna göre; öğretmenlerin %3.1’i “3 yıl ve daha az”, %6.8’i “4-6 yıl arası”, %5.5’i “7-9 yıl arası”, % 13.9’u “10-12 yıl arası”, %20.7’si “13-15 yıl arası” ve %50.0’si “16 yıl ve yukarısı” mesleki kıdeme sahiptir. Bu durum araştırmaya 16 yıl ve yukarısı mesleki kıdeme sahip olan öğretmenlerin görüşlerinin ağırlıklı olarak yansıdığını göstermektedir.

Tablo 11: Öğretmenlerin İletişimle İlgili Aldıkları Kurs ve Seminer Sayılarına Göre Dağılımları

İletişim Kursu	N	%
Hiç Katılmadım	164	32.0
1-2 Arası	171	33.4
3-4 Arası	99	19.3
5-6 Arası	40	7.8
7-8 arası	13	2.5
10 ve daha yukarısı	25	4.9
Toplam	512	100.0

Tablo 11’e göre; öğretmenlerin %32.0’si iletişimle ilgili herhangi bir kurs ve seminere hiç katılmadıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin %33.4’ü “1-2 kez katıldıklarını”, %19.3’ü “3-4 kez katıldıklarını”, %7.8’i “5-6 kez katıldıklarını”,

%2.5'i "7-8 kez katıldıklarını", %4.9'u "10 ve daha fazla" sayıda kurs ve seminere katıldıklarını belirtmişlerdir. Bu durum araştırmaya, hiç iletişim kursu almayan öğretmenler ile 1 – 2 kez kurs alan öğretmenlerin görüşlerinin ağırlıklı olarak yansıdığını göstermektedir.

4.2. Alt Problemlere İlişkin Bulgular

Bu bölümde, araştırmanın alt problemlerinin sıralanışına uygun olarak verilerin çözümlenmesiyle ulaşılan bulgular ve bunlara ilişkin yorumlar üzerinde durulmaktadır.

4.2.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi "İlköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin velilerle iletişim kurma yollarını önemseme düzeyine ilişkin görüşleri nelerdir?" biçiminde ifade edilmiştir. Bu alt probleme ilişkin bulgular Tablo 13'te gösterilmiştir.

Tablo 12: İlköğretim Okulu Sınıf Öğretmenlerinin Velilerle İletişim Kurma Yollarını Önemseme Düzeyi

Boyutları	N	\bar{X}	Sd
1. Yüz Yüze Görüşme	512	4.05	.52194
2. Telefon İnternet	512	3.95	.56610
3. Yazışma	512	3.76	.61125
4. Veli Ziyaretleri	512	4.44	.55329
5. Ev Ziyaretleri	512	4.27	.61167
6. Veli Toplantıları	512	3.67	.73119
7. Bilgilenme Bilgilendirme	512	3.92	.77086
8. Sosyo Kültürel Etkinlikler	512	3.97	.61832
Toplam	512	4.00	

Tablo 12'ye göre; İlköğretim okulu sınıf öğretmenleri, velilerle iletişim kurma yollarını tüm boyutların toplam ortalamasında \bar{X} =4.00 ile "önemli" düzeyde önemsediklerini ifade etmişlerdir.

Boyutlar açısından değerlendirildiğinde öğretmenler; Yüz Yüze Görüşme boyutunu (\bar{X} =4.05) “önemli”, Telefon – İnternet boyutunu (\bar{X} =3.95) “önemli”, Yazışma boyutunu (\bar{X} =3.76) “önemli”, Veli Ziyaretleri boyutunu (\bar{X} =4.44) “çok önemli”, Ev Ziyaretleri boyutunu (\bar{X} =4.27) “çok önemli”, Veli Toplantıları boyutunu (\bar{X} =3.67) “önemli”, Bilgilenme - Bilgilendirme boyutunu (\bar{X} =3.92) “önemli”, Sosyo – Kültürel Etkinlikler boyutunu (\bar{X} =3.97) “önemli” düzeyde önemsediklerini belirtmişlerdir.

4.2.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemi “İlköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin velilerle iletişim kurma yollarını gerçekleştirme düzeyine ilişkin görüşleri nelerdir?” biçiminde ifade edilmiştir. Bu alt probleme ilişkin bulgular Tablo 14’te gösterilmiştir.

Tablo 13: İlköğretim Okulu Sınıf Öğretmenlerinin Velilerle İletişim Kurma Yollarını Gerçekleştirme Düzeyi

Boyutları	N	\bar{X}	Sd
1. Yüz Yüze Görüşme	512	3.44	.66796
2. Telefon İnternet	512	3.21	.78179
3. Yazışma	512	2.86	.78261
4. Veli Ziyaretleri	512	4.17	.71629
5. Ev Ziyaretleri	512	3.99	.73881
6. Veli Toplantıları	512	2.88	.86139
7. Bilgilenme Bilgilendirme	512	3.00	1.06904
8. Sosyo Kültürel Etkinlikler	512	3.18	.83781
Toplam	512	3.34	

Tablo 13’e göre; İlköğretim okulu sınıf öğretmenleri, velilerle iletişim kurma yollarını tüm boyutların toplam ortalamasında \bar{X} =3.34 ile “kısmen” düzeyde gerçekleştirdiklerini ifade etmişlerdir.

Boyutlar açısından değerlendirildiğinde öğretmenler; Yüz Yüze Görüşme boyutunu (\bar{X} =3.44) “çoğunlukla”, Telefon – İnternet boyutunu (\bar{X} =3.21) “kısmen”, Yazışma boyutunu (\bar{X} =2.86) “kısmen”, Veli Ziyaretleri boyutunu (\bar{X} =4.17)

“çoğunlukla”, Ev Ziyaretleri boyutunu ($\bar{X}=3.99$) “çoğunlukla”, Veli Toplantıları boyutunu ($\bar{X}=2.88$) “kısmen”, Bilgilenme Bilgilendirme boyutunu ($\bar{X}=3.00$) “kısmen”, Sosyo – Kültürel Etkinlikler boyutunu ($\bar{X}=3.18$) “kısmen” düzeyde gerçekleştirdiklerini belirtmişlerdir.

4.2.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt problemi “İlköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin velilerle iletişim kurma yollarını önemseme ve gerçekleştirme düzeylerine ilişkin görüşleri arasında fark var mıdır?” biçiminde ifade edilmiştir. Bu alt probleme ilişkin bulgular Tablo 15’de gösterilmiştir.

Tablo 14: İlköğretim Okulu Sınıf Öğretmenlerinin Velilerle İletişim Kurma Yollarını Önemseme Ve Gerçekleştirme Düzeylerine Yönelik Görüşleri Arasındaki Farka İlişkin t - Testi

Boyutlar	\bar{X}	SS	T	P	sf
Ö Boyut 1	4.05	.52			
G Boyut 1	3.44	.66	21.559	.000*	511
Ö Boyut 2	3.95	.56			
G Boyut 2	3.21	.78	22.579	.000*	511
Ö Boyut 3	3.76	.61			
G Boyut 3	2.86	.78	26.421	.000*	511
Ö Boyut 4	4.44	.55			
G Boyut 4	4.17	.71	10.195	.000*	511
Ö Boyut 5	4.27	.61			
G Boyut 5	3.99	.73	10.873	.000*	511
Ö Boyut 6	3.67	.73			
G Boyut 6	2.88	.86	20.973	.000*	511
Ö Boyut 7	3.92	.77			
G Boyut 7	3.00	1.06	20.939	.000*	511
Ö Boyut 8	3.97	.61			
G Boyut 8	3.18	.83	23.345	.000*	511

p<.05

Tablo 14’e göre; İlköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin velilerle iletişim kurma yollarını önemseme ve gerçekleştirme düzeyleri arasında, tüm boyutlarda p<.05 düzeyinde anlamlı bir fark vardır.

Boyutlar açısından değerlendirildiğinde; birinci boyutta (Yüz Yüze Görüşme) önemseme ve gerçekleştirme düzeyleri arasında $p < .05$ düzeyinde anlamlı bir fark vardır. Önemseme ($\bar{X} = 4.05$) ve gerçekleştirme ($\bar{X} = 3.44$) düzeylerinin aritmetik ortalamalarına bakıldığında yüz yüze görüşme boyutunda, öğretmenlerin önemseme düzeyine ilişkin görüşlerinin gerçekleştirme düzeyine ilişkin görüşlerinden daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu durum ilköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin, velilerle iletişim kurma yollarından yüz yüze görüşme boyutunu, gerçekleştirme düzeyine göre daha fazla önemsedikleri şeklinde yorumlanabilir.

İkinci boyutta (Telefon – İnternet), önemseme ve gerçekleştirme düzeyleri arasında $p < .05$ düzeyinde anlamlı bir fark vardır. Önemseme ($\bar{X} = 3.95$) ve gerçekleştirme ($\bar{X} = 3.21$) düzeylerinin aritmetik ortalamalarına bakıldığında telefon – internet boyutunda öğretmenlerin önemseme düzeyine ilişkin görüşlerinin gerçekleştirme düzeyine ilişkin görüşlerinden daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu durum ilköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin, velilerle iletişim kurma yollarından telefon – internet boyutunu, gerçekleştirme düzeyine göre daha fazla önemsedikleri şeklinde yorumlanabilir.

Üçüncü boyutta (Yazışma), önemseme ve gerçekleştirme düzeyleri arasında $p < .05$ düzeyinde anlamlı bir fark vardır. Önemseme ($\bar{X} = 3.76$) ve gerçekleştirme ($\bar{X} = 2.86$) düzeylerinin aritmetik ortalamalarına bakıldığında yazışma boyutunda, öğretmenlerin önemseme düzeyine ilişkin görüşlerinin gerçekleştirme düzeyine ilişkin görüşlerinden daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu durum ilköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin, velilerle iletişim kurma yollarından yazışma boyutunu, gerçekleştirme düzeyine göre daha fazla önemsedikleri şeklinde yorumlanabilir.

Dördüncü boyutta (Veli Ziyaretleri), önemseme ve gerçekleştirme düzeyleri arasında $p < .05$ düzeyinde anlamlı bir fark vardır. Önemseme ($\bar{X} = 4.44$) ve gerçekleştirme ($\bar{X} = 4.17$) düzeylerinin aritmetik ortalamalarına bakıldığında veli ziyaretleri boyutunda, öğretmenlerin önemseme düzeyine ilişkin görüşlerinin gerçekleştirme düzeyine ilişkin görüşlerinden daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu durum ilköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin, velilerle iletişim kurma yollarından

veli ziyaretleri boyutunu, gerçekleştirme düzeyine göre daha fazla önemsedikleri şeklinde yorumlanabilir. Bununla birlikte önemseme ve gerçekleştirme düzeylerinin aritmetik ortalamalarının birbirine yakın olması; ilköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin velilerle iletişim kurma yollarından veli ziyaretleri boyutunu önemsedikleri kadar gerçekleştirdikleri şeklinde de açıklanabilir. Veli ziyaretleri boyutu ilköğretim okulu öğretmenlerinin velilerle iletişim kurma yolları içerisinde yüksek düzeyde kullanılması açısından önemli olarak görülebilir.

Beşinci boyutta (Ev Ziyaretleri), önemseme ve gerçekleştirme düzeyleri arasında $p < .05$ düzeyinde anlamlı bir fark vardır. Önemseme ($\bar{X} = 4.27$) ve gerçekleştirme ($\bar{X} = 3.99$) düzeylerinin aritmetik ortalamalarına bakıldığında ev ziyaretleri boyutunda, öğretmenlerin önemseme düzeyine ilişkin görüşlerinin gerçekleştirme düzeyine ilişkin görüşlerinden daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu durum, ilköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin, velilerle iletişim kurma yollarından ev ziyaretleri boyutunun gerçekleştirme düzeyine göre daha fazla önemsendiği şeklinde yorumlanabilir. Bununla birlikte önemseme ve gerçekleştirme düzeylerinin aritmetik ortalamalarının birbirine yakın olması; ilköğretim okulu öğretmenlerinin velilerle iletişim kurma yollarından ev ziyaretleri boyutunu önemsedikleri kadar gerçekleştirdikleri şeklinde de açıklanabilir. Ev ziyaretleri boyutu ilköğretim okulu öğretmenlerinin velilerle iletişim kurma yolları içerisinde yüksek düzeyde kullanılması açısından önemli olarak görülebilir.

Altıncı boyutta (Veli Toplantıları) önemseme ve gerçekleştirme düzeyleri arasında $p < .05$ düzeyinde anlamlı bir fark vardır. Önemseme ($\bar{X} = 3.67$) ve gerçekleştirme ($\bar{X} = 2.88$) düzeylerinin aritmetik ortalamalarına bakıldığında veli toplantıları boyutunda öğretmenlerin önemseme düzeyine ilişkin görüşlerinin gerçekleştirme düzeyine ilişkin görüşlerinden daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu durum ilköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin, velilerle iletişim kurma yollarından veli toplantıları boyutunu, gerçekleştirme düzeyine göre daha fazla önemsedikleri şeklinde yorumlanabilir.

Yedinci boyutta (Bilgilenme ve Bilgilendirme), önemseme ve gerçekleştirme düzeyleri arasında $p < .05$ düzeyinde anlamlı bir fark vardır. Önemseme ($\bar{X} = 3.92$) ve gerçekleştirme ($\bar{X} = 3.00$) düzeylerinin aritmetik ortalamalarına bakıldığında bilgilenme ve bilgilendirme boyutunda öğretmenlerin önemseme düzeyine ilişkin görüşlerinin gerçekleştirme düzeyine ilişkin görüşlerinden daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu durum ilköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin, velilerle iletişim kurma yollarından bilgilenme ve bilgilendirme boyutunu, gerçekleştirme düzeyine göre daha fazla önemsendikleri şeklinde yorumlanabilir.

Sekizinci boyutta (Sosyo – Kültürel Etkinlikler), önemseme ve gerçekleştirme düzeyleri arasında $p < .05$ düzeyinde anlamlı bir fark vardır. Önemseme ($\bar{X} = 3.97$) ve gerçekleştirme ($\bar{X} = 3.18$) düzeylerinin aritmetik ortalamalarına bakıldığında sosyo – kültürel etkinlikler boyutunda öğretmenlerin önemseme düzeyine ilişkin görüşlerinin gerçekleştirme düzeyine ilişkin görüşlerinden daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu durum ilköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin, velilerle iletişim kurma yollarından sosyo – kültürel etkinlikler boyutunu, gerçekleştirme düzeyine göre daha fazla önemsendikleri şeklinde yorumlanabilir.

4.2.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın dördüncü alt problemi “İlköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin velilerle iletişim kurma yollarını önemseme düzeyine ilişkin görüşleri arasında yaş, cinsiyet, görev türü, öğrenim durumu, kıdem, iletişim ile ilgili kurs değişkenlerine göre anlamlı bir fark var mıdır?” biçiminde ifade edilmiştir. Bu alt probleme ilişkin bulgular aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 15: İlköğretim Okulu Sınıf Öğretmenlerinin Velilerle İletişim Kurma Yollarını Önemseme Düzeyine İlişkin Görüşleri Arasında Yaş Değişkenine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi

Yaş	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
Ö boyut1 Gruplar Arası Grup içi Toplam	.743 138.465 139.239	3	.248 .273	.909	.436
Ö boyut2 Gruplar Arası Grup içi Toplam	.913 162.844 163.757	3	.304 .321	.949	.417
Ö boyut3 Gruplar Arası Grup içi Toplam	4.144 186.781 190.925	3	1.381 .368	3.757	.011*	1 – 2 1 – 3 1 – 4
Ö boyut4 Gruplar Arası Grup içi Toplam	.736 155.696 156.432	3	.245 .306	.801	.494
Ö boyut5 Gruplar Arası Grup içi Toplam	2.213 188.973 191.186	3	.738 .372	1.983	.116
Ö boyut6 Gruplar Arası Grup içi Toplam	3.072 270.130 273.201	3	1.024 .532	1.925	.124
Ö boyut7 Gruplar Arası Grup içi Toplam	2.367 301.281 303.648	3	.798 .593	1.330	.264
Ö boyut8 Gruplar Arası Grup içi Toplam	.291 195.075 195.367	3	.097 .384	.253	.859

*P<.05 tukey test: 1. grup: \bar{X} =4.00, 2. gurp: \bar{X} =3.76, 3. grup: \bar{X} =3.72, 4. grup: \bar{X} =3.67

Tablo 15'e göre; İlköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin velilerle iletişim kurma yollarını önemseme düzeyine ilişkin görüşleri arasında yaş değişkenine göre üçüncü boyutta (Yazışma) p<.05 düzeyinde anlamlı bir fark vardır. Diğer boyutlarda anlamlı bir fark yoktur. Üçüncü boyutu (Yazışma) 21 – 30 yaş grubunda bulunan öğretmenlerin (\bar{X} =4.00), 31 – 40 yaş (\bar{X} =3.76), 41 – 50 yaş (\bar{X} =3.72) ve 51 yaş yukarısında (\bar{X} =3.67) bulunan öğretmenlere göre daha fazla önemsedikleri tespit edilmiştir.

Tablo 16: İlköğretim Okulu Sınıf Öğretmenlerinin Velilerle İletişim Kurma Yollarını Önemseme Düzeyine İlişkin Görüşleri Arasında Cinsiyet Değişkenine İlişkin t – Test Analizi

Cinsiyet	N	\bar{X}	S	Sd	t	P
Ö boyut1 Kadın	313	4.09	.50	508	2.096	.037*
Erkek	197	3.99	.55			
Ö boyut2 Kadın	313	3.97	.56	508	.841	.401
Erkek	197	3.92	.56			
Ö boyut3 Kadın	313	3.81	.60	508	2.146	.032*
Erkek	197	3.69	.60			
Ö boyut4 Kadın	313	4.50	.54	508	3.262	.001*
Erkek	197	4.34	.55			
Ö boyut5 Kadın	313	4.33	.62	508	2.337	.020*
Erkek	197	4.20	.58			
Ö boyut6 Kadın	313	3.73	.72	508	2.128	.034*
Erkek	197	3.59	.73			
Ö boyut7 Kadın	313	4.00	.77	508	2.858	.004*
Erkek	197	3.80	.76			
Ö boyut8 Kadın	313	4.01	.61	508	1.866	.063
Erkek	197	3.97	.61			

*p<.05

Tablo 16'ya göre; İlköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin velilerle iletişim kurma yollarını önemseme düzeyine ilişkin görüşleri arasında cinsiyet değişkenine göre birinci (Yüz Yüze Görüşme), üçüncü (Yazışma), dördüncü (Veli Ziyaretleri), beşinci (Ev Ziyaretleri), altıncı (Veli Toplantıları) ve yedinci (Bilgilenme ve Bİlgilendirme) boyutlarda p<.05 düzeyinde anlamlı bir fark vardır. İkinci (Telefon – İnternet) ve sekizinci (Sosyo – Kültürel Etkinlikler) boyutta ise anlamlı bir fark yoktur. Fark olan boyutlarda [birinci (Yüz Yüze Görüşme), üçüncü (Yazışma), dördüncü (Veli Ziyaretleri), beşinci (Ev Ziyaretleri), altıncı (Veli Toplantıları) ve yedinci (Bilgilenme ve Bilgilendirme)] kadın öğretmenlerin önemseme düzeyinin erkek öğretmenlerden daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 17: İlköğretim Okulu Sınıf Öğretmenlerinin Velilerle İletişim Kurma Yollarını Önemseme Düzeyine İlişkin Görüşleri Arasında Görev Türü Değişkenine İlişkin t – Test Analizi

Görev Türü	N	\bar{X}	S	Sd	t	P
Ö boyut1 Kadrolu	499	4.05	.52	510	-.804	.422
Sözleşmeli	13	4.17	.54			
Ö boyut2 Kadrolu	499	3.95	.57	510	-1.036	.301
Sözleşmeli	13	4.11	.34			
Ö boyut3 Kadrolu	499	3.76	.61	510	-.488	.626
Sözleşmeli	13	3.84	.67			
Ö boyut4 Kadrolu	499	4.44	.55	510	-.111	.911
Sözleşmeli	13	4.46	.44			
Ö boyut5 Kadrolu	499	4.27	.61	510	-.116	.866
Sözleşmeli	13	4.30	.53			
Ö boyut6 Kadrolu	499	3.67	.73	510	-.265	.791
Sözleşmeli	13	3.73	.72			
Ö boyut7 Kadrolu	499	3.92	.76	510	.027	.979
Sözleşmeli	13	3.92	.86			
Ö boyut8 Kadrolu	499	3.97	.62	510	-.587	.558
Sözleşmeli	13	4.07	.44			

*p<.05

Tablo 17'ye göre; İlköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin velilerle iletişim kurma yollarını önemseme düzeyine ilişkin görüşleri arasında görev türü değişkenine göre tüm boyutlarda p<.05 düzeyinde anlamlı bir fark yoktur. Bu durum örneklemdaki sözleşmeli öğretmenlerin sayısının az olmasından kaynaklanmaktadır. Öğretmenlerin (kadrolu ve sözleşmeli) görev türü değişkeni açısından görüş birliği içerisinde olduğu şeklinde açıklanabilir. Bir başka ifadeyle görev türü değişkeninin öğretmenlerin velilerle iletişim kurma yollarını önemseme düzeyini etkilemediği şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 18: İlköğretim Okulu Sınıf Öğretmenlerinin Velilerle İletişim Kurma Yollarını Önemseme Düzeyine İlişkin Görüşleri Arasında Öğrenim Durumu Değişkenine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi

Öğrenim Durumu	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
Ö boyut1 Gruplar Arası Grup içi Toplam	1.148 138.061 139.209	5	.230 .273	.842	.521
Ö boyut2 Gruplar Arası Grup içi Toplam	2.313 161.445 163.757	5	.463 .319	1.450	.205
Ö boyut3 Gruplar Arası Grup içi Toplam	3.226 187.699 190.925	5	.645 .371	1.739	.124
Ö boyut4 Gruplar Arası Grup içi Toplam	.887 155.545 165.432	5	.177 .307	.577	.718
Ö boyut5 Gruplar Arası Grup içi Toplam	3.835 187.351 191.186	5	.767 .370	2.071	.068
Ö boyut6 Gruplar Arası Grup içi Toplam	4.015 269.186 273.201	5	.803 .532	1.509	.185
Ö boyut7 Gruplar Arası Grup içi Toplam	3.628 300.020 303.648	5	.726 .593	1.224	.297
Ö boyut8 Gruplar Arası Grup içi Toplam	.790 194.576 195.367	5	.158 .385	.411	.841

*P<.05

Tablo 18'e göre; İlköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin velilerle iletişim kurma yollarını önemseme düzeyine ilişkin görüşleri arasında öğrenim durumu değişkenine göre tüm boyutlarda $p<.05$ düzeyinde anlamlı bir fark yoktur. Bu durum öğretmenlerin öğrenim durumu değişkeni açısından görüş birliği içerisinde olduğu şeklinde açıklanabilir. Bir başka ifadeyle öğrenim durumu değişkeninin öğretmenlerin velilerle iletişim kurma yollarını önemseme düzeyini etkilemediği şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 19: İlköğretim Okulu Sınıf Öğretmenlerinin Velilerle İletişim Kurma Yollarını Önemseme Düzeyine İlişkin Görüşleri Arasında Kıdem Değişkenine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi

Kıdem	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
Ö boyut1 Gruplar Arası Grup içi Toplam	1.611 137,597 139,209	5	.322 .272	1.185	.315
Ö boyut2 Gruplar Arası Grup içi Toplam	1,561 162.196 163.757	5	.312 .321	1.185	.433
Ö boyut3 Gruplar Arası Grup içi Toplam	4.099 186.826 190.925	5	.820 .369	2.220	.051	1 – 5 1 – 6
Ö boyut4 Gruplar Arası Grup içi Toplam	1.068 155.364 156.432	5	.214 .307	.696	.627
Ö boyut5 Gruplar Arası Grup içi Toplam	4.040 187.146 191.186	5	.808 .370	2.185	.055
Ö boyut6 Gruplar Arası Grup içi Toplam	5.141 268.060 273.201	5	1.028 .530	1.941	.086
Ö boyut7 Gruplar Arası Grup içi Toplam	6.134 297.514 303.648	5	1.227 .588	2.087	.066
Ö boyut8 Gruplar Arası Grup içi Toplam	2.047 193.319 195.367	5	.409 .382	1.072	.375

*P<.05 tukey test: 1. grup: \bar{X} =4.21, 5. grup: \bar{X} =3.72, 6. grup: \bar{X} =3.73

Tablo 19'a göre; İlköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin velilerle iletişim kurma yollarını önemseme düzeyine ilişkin görüşleri arasında kıdem değişkenine göre üçüncü boyutta (Yazışma) p<.05 düzeyinde anlamlı bir fark vardır. Diğer boyutlarda anlamlı bir fark yoktur. Üçüncü boyutu (Yazışma) 3 yıl ve daha az mesleki kıdeme sahip olan öğretmenlerin (\bar{X} =4.21), 13 – 15 yıl arası (\bar{X} =3.72) ve 16 yıl ve yukarısı (\bar{X} =3.73) mesleki kıdeme sahip olan öğretmenlere göre daha fazla önemsedikleri tespit edilmiştir.

Tablo 20: İlköğretim Okulu Sınıf Öğretmenlerinin Velilerle İletişim Kurma Yollarını Önemseme Düzeyine İlişkin Görüşleri Arasında İletişim Kursu Değişkenine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi

İletişim Kursu	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
Ö boyut1 Gruplar Arası Grup içi Toplam	1.781 137.427 139.209	5	.356 .272	1.312	.257
Ö boyut2 Gruplar Arası Grup içi Toplam	4.578 159.180 163.757	5	.916 .315	2.910	.013*	2 – 5
Ö boyut3 Gruplar Arası Grup içi Toplam	3.629 187.296 190.925	5	.726 .370	1.961	.083
Ö boyut4 Gruplar Arası Grup içi Toplam	.686 155.746 156.432	5	.137 .308	.445	.817
Ö boyut5 Gruplar Arası Grup içi Toplam	.592 190.593 191.186	5	.118 .377	.314	.904
Ö boyut6 Gruplar Arası Grup içi Toplam	2.095 271.106 273.201	5	.419 .536	.782	.563
Ö boyut7 Gruplar Arası Grup içi Toplam	2.173 301.475 303.648	5	.435 .596	.729	.602
Ö boyut8 Gruplar Arası Grup içi Toplam	1.391 193.976 195.367	5	.278 .383	.725	.605

*P<.05 tukey test: 2. grup: \bar{X} =3.88, 5. grup: \bar{X} =4.34

Tablo 20'ye göre; İlköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin velilerle iletişim kurma yollarını önemseme düzeyine ilişkin görüşleri arasında iletişim kursu değişkenine göre ikinci boyutta (Telefon – İnternet) p<.05 düzeyinde anlamlı bir fark vardır. Diğer boyutlarda anlamlı bir fark yoktur. İkinci boyutu (Telefon – İnternet) 1 – 2 kez iletişim kursu alan öğretmenlerin (\bar{X} =3.88), 7 – 8 kez iletişim kursu alan öğretmenlere (\bar{X} =4.34) göre daha az önemsedikleri tespit edilmiştir.

4.2.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın beşinci alt problemi “İlköğretim Okulu sınıf öğretmenlerinin velilerle iletişim kurma yollarını gerçekleştirme düzeyine ilişkin görüşleri arasında yaş, cinsiyet, görev türü, öğrenim durumu, kıdem, iletişim ile ilgili kurs değişkenlerine göre anlamlı bir fark var mıdır?” biçiminde ifade edilmiştir. Bu alt probleme ilişkin bulgular aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 21: İlköğretim Okulu Sınıf Öğretmenlerinin Velilerle İletişim Kurma yollarını Gerçekleştirme Düzeyine İlişkin Görüşleri Arasında Yaş Değişkenine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi

Yaş	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
G boyut1 Gruplar Arası	2.168	3	.723	1.626	.182
Grup içi	225.824		.445			
Toplam	227.992					
G boyut2 Gruplar Arası	2.255	3	.752	1.231	.298
Grup içi	310.070		.610			
Toplam	312.324					
G boyut3 Gruplar Arası	1.723	3	.574	.938	.422
Grup içi	311.257		.613			
Toplam	312.980					
G boyut4 Gruplar Arası	1.781	3	.594	1.158	.325
Grup içi	260.399		.513			
Toplam	262.180					
G boyut5 Gruplar Arası	1.667	3	.556	1.018	.384
Grup içi	277.260		.546			
Toplam	278.928					
G boyut6 Gruplar Arası	6.929	3	2.310	3.152	.025*	2 – 3
Grup içi	372.225		.733			
Toplam	379.154					
G boyut7 Gruplar Arası	5.476	3	1.825	1.603	.188
Grup içi	578.517		1.139			
Toplam	583.992					
G boyut8 Gruplar Arası	5.981	3	1.994	2.871	.036*	1 – 4
Grup içi	352.706		.694			
Toplam	358.686					

*P<.05 tukey test: 2. grup: \bar{X} =2.77, 3. grup: \bar{X} =3.03, 1. grup: \bar{X} =2.99, 4. grup: \bar{X} =3.33

Tablo 21’e göre; İlköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin velilerle iletişim kurma yollarını gerçekleştirme düzeyine ilişkin görüşleri arasında, yaş değişkenine

göre altıncı (Veli Toplantıları) ve sekizinci boyutlarda (Sosyo – Kültürel Etkinlikler) $p < .05$ düzeyinde anlamlı bir fark vardır. Diğer boyutlarda anlamlı bir fark yoktur. Altıncı boyutu (Veli Toplantıları), 31 – 40 yaş grubunda bulunan öğretmenlerin ($\bar{X} = 2.77$), 41 – 50 yaş ($\bar{X} = 3.03$) grubunda bulunan öğretmenlere göre daha az düzeyde gerçekleştirdikleri tespit edilmiştir. Sekizinci boyutun 21 – 30 yaş grubunda bulunan öğretmenler ($\bar{X} = 2.99$) tarafından, 51 ve daha yukarı yaş ($\bar{X} = 3.33$) grubunda bulunan öğretmenlere göre daha az düzeyde gerçekleştirildiği tespit edilmiştir.

Tablo 22: İlköğretim Okulu Sınıf Öğretmenlerinin Velilerle İletişim Kurma yollarını Gerçekleştirme Düzeyine İlişkin Görüşleri Arasında Cinsiyet Değişkenine İlişkin T – Test Analizi

Cinsiyet	N	\bar{X}	S	Sd	t	P
G boyut1 Kadın	313	3.44	.68	508	.221	.826
Erkek	197	3.43	.64			
G boyut2 Kadın	313	3.23	.76	508	.763	.446
Erkek	197	3.18	.80			
G boyut3 Kadın	313	2.90	.75	508	1.651	.099
Erkek	197	2.79	.81			
G boyut4 Kadın	313	4.26	.71	508	3.746	.000*
Erkek	197	4.02	.69			
G boyut5 Kadın	313	4.06	.75	508	2.756	.006*
Erkek	197	3.88	.70			
G boyut6 Kadın	313	2.90	.82	508	.663	.508
Erkek	197	2.85	.92			
G boyut7 Kadın	313	3.02	1.06	508	.696	.487
Erkek	197	2.95	1.08			
G boyut8 Kadın	313	3.19	.84	508	.568	.571
Erkek	197	3.15	.81			

* $p < .05$

Tablo 22'ye göre; İlköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin velilerle iletişim kurma yollarını gerçekleştirme düzeyine ilişkin görüşleri arasında cinsiyet değişkenine göre dördüncü (Veli Ziyaretleri) ve beşinci boyutta (Ev Ziyaretleri) $p < .05$ düzeyinde anlamlı bir fark vardır. Diğer boyutlarda anlamlı bir fark yoktur. Dördüncü (Veli Ziyaretleri) ve beşinci boyutta (Ev Ziyaretleri) kadın öğretmenlerin gerçekleştirme düzeyinin erkek öğretmenlerden daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 23: İlköğretim Okulu Sınıf Öğretmenlerinin Velilerle İletişim Kurma yollarını Gerçekleştirme Düzeyine İlişkin Görüşleri Arasında Görev Türü Değişkenine İlişkin T – Test Analizi

Görev Türü	N	\bar{X}	S	Sd	t	P
G boyut1 Kadrolu	499	3.44	.66	510	.520	.603
Sözleşmeli	13	3.34	.63			
G boyut2 Kadrolu	499	3.22	.77	510	.953	.341
Sözleşmeli	13	3.01	.86			
G boyut3 Kadrolu	499	2.86	.78	510	.757	.449
Sözleşmeli	13	2.70	.68			
G boyut4 Kadrolu	499	4.17	.71	510	.765	.444
Sözleşmeli	13	4.02	.83			
G boyut5 Kadrolu	499	4.00	.73	510	1.310	.191
Sözleşmeli	13	3.73	.76			
G boyut6 Kadrolu	499	2.88	.86	510	-.064	.949
Sözleşmeli	13	2.90	.79			
G boyut7 Kadrolu	499	3.00	1.07	510	-.512	.630
Sözleşmeli	13	3.15	.92			
G boyut8 Kadrolu	499	3.19	.83	510	1.147	.252
Sözleşmeli	13	2.92	.90			

*p<.05

Tablo 23'e göre; İlköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin velilerle iletişim kurma yollarını gerçekleştirme düzeyine ilişkin görüşleri arasında görev türü değişkenine göre tüm boyutlarda p<.05 düzeyinde anlamlı bir fark yoktur. Bu durum örneklemdaki sözleşmeli öğretmen sayısının az olmasından kaynaklanmaktadır. Öğretmenlerin (kadrolu ve sözleşmeli) görev türü değişkeni açısından görüş birliği içerisinde olduğu şeklinde açıklanabilir. Bir başka ifadeyle görev türü değişkeninin öğretmenlerin velilerle iletişim kurma yollarını gerçekleştirme düzeyini etkilemediği şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 24: İlköğretim Okulu Sınıf Öğretmenlerinin Velilerle İletişim Kurma yollarını Gerçekleştirme Düzeyine İlişkin Görüşleri Arasında Öğrenim Durumu Değişkenine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi

Öğrenim Durumu	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
G boyut1 Gruplar Arası Grup içi Toplam	3.582 224.410 227.992	5	.716 .443	1.615	.154
G boyut2 Gruplar Arası Grup içi Toplam	4.559 307.766 312.324	5	.912 .608	1.499	.188
G boyut3 Gruplar Arası Grup içi Toplam	1.762 311.218 312.980	5	.352 .615	.573	.721
G boyut4 Gruplar Arası Grup içi Toplam	1.882 260.298 262.180	5	.376 .514	.732	.600
G boyut5 Gruplar Arası Grup içi Toplam	3.380 275.548 278.928	5	.676 .545	1.241	.288
G boyut6 Gruplar Arası Grup içi Toplam	3.335 375.820 379.154	5	.667 .743	.898	.482
G boyut7 Gruplar Arası Grup içi Toplam	2.414 581.578 583.992	5	.483 1.149	.420	.835
G boyut8 Gruplar Arası Grup içi Toplam	5.396 353.290 358.686	5	1.079 .698	1.546	.174

*P<.05

Tablo 24'e göre; İlköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin velilerle iletişim kurma yollarını gerçekleştirme düzeyine ilişkin görüşleri arasında öğrenim durumu değişkenine göre tüm boyutlarda $p<.05$ düzeyinde anlamlı bir fark yoktur. Bu durum öğretmenlerin öğrenim durumu değişkeni açısından görüş birliği içerisinde olduğu şeklinde açıklanabilir. Bir başka ifadeyle öğrenim durumu değişkeninin öğretmenlerin velilerle iletişim kurma yollarını gerçekleştirme düzeyini etkilemediği şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 25: İlköğretim Okulu Sınıf Öğretmenlerinin Velilerle İletişim Kurma yollarını Gerçekleştirme Düzeyine İlişkin Görüşleri Arasında Kıdem Değişkenine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi

Kıdem	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
G boyut1 Gruplar Arası Grup içi Toplam	2.587 225.405 227.992	5	.517 .445	1.161	.327
G boyut2 Gruplar Arası Grup içi Toplam	6.593 305.731 312.324	5	1.319 .604	2.182	.055
G boyut3 Gruplar Arası Grup içi Toplam	4.309 308.671 312.980	5	.862 .610	1.413	.218
G boyut4 Gruplar Arası Grup içi Toplam	1.716 260.463 262.180	5	.343 .515	.667	.649
G boyut5 Gruplar Arası Grup içi Toplam	3.070 275.858 278.928	5	.614 .545	1.126	.345
G boyut6 Gruplar Arası Grup içi Toplam	7.863 371.291 379.154	5	1.573 .734	2.143	.059
G boyut7 Gruplar Arası Grup içi Toplam	6.216 577.777 583.992	5	1.243 1.142	1.089	.366
G boyut8 Gruplar Arası Grup içi Toplam	8.050 350.637 358.686	5	1.610 .693	2.323	.042*	1 – 6

*P<.05 tukey test :1. grup: \bar{X} =2.85, 6. grup: \bar{X} =3.29

Tablo 25'e göre; İlköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin velilerle iletişim kurma yollarını gerçekleştirme düzeyine ilişkin görüşleri arasında kıdem değişkenine göre sekizinci boyutta (Sosyo – Kültürel Etkinlikler) p<.05 düzeyinde anlamlı bir fark vardır. Diğer boyutlarda anlamlı bir fark yoktur. Sekizinci boyutu (Sosyo – Kültürel Etkinlikler), 3 yıl ve daha az mesleki kıdeme sahip olan öğretmenlerin (\bar{X} =2.85), 16 yıl ve yukarısı (\bar{X} =3.29) mesleki kıdeme sahip olan öğretmenlere göre daha az düzeyde gerçekleştirdikleri tespit edilmiştir.

Tablo 26: İlköğretim Okulu Sınıf Öğretmenlerinin Velilerle İletişim Kurma yollarını Gerçekleştirme Düzeyine İlişkin Görüşleri Arasında İletişim Kursu Değişkenine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi

İletişim Kursu	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
G boyut1 Gruplar Arası Grup içi Toplam	3.402 224.590 227.992	5	.680 .444	1.533	.178
G boyut2 Gruplar Arası Grup içi Toplam	10.643 301.682 312.324	5	2.129 .596	3.570	.003*	1 – 3 1 – 6
G boyut3 Gruplar Arası Grup içi Toplam	7.089 305.891 312.980	5	1.418 .605	2.345	.040*	1 – 6
G boyut4 Gruplar Arası Grup içi Toplam	3.154 259.026 262.180	5	.631 .512	1.232	.293
G boyut5 Gruplar Arası Grup içi Toplam	1.567 277.361 278.928	5	.313 .548	.572	.722
G boyut6 Gruplar Arası Grup içi Toplam	10.186 368.968 379.154	5	2.037 .729	2.794	.017*	1 – 5
G boyut7 Gruplar Arası Grup içi Toplam	5.937 578.055 583.992	5	1.187 1.142	1.039	.394
G boyut8 Gruplar Arası Grup içi Toplam	8.357 350.329 358.686	5	1.671 .692	2.414	.035*	1 – 6

*P<.05 tukey test: 2. boyut 1. grup: \bar{X} =3.04, 3. grup: \bar{X} =3.34, 6. grup: \bar{X} =3.56; tukey test: 3. boyut 1.grup: \bar{X} =2.77, 6. grup: \bar{X} =3.19; tukey test: 6. boyut 1.grup: \bar{X} =2.79, 5. grup: \bar{X} =3.53; tukey test: 8. boyut 1.grup: \bar{X} =3.07, 6. grup: \bar{X} =3.58

Tablo 26'ya göre; İlköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin velilerle iletişim kurma yollarını gerçekleştirme düzeyine ilişkin görüşleri arasında iletişim kursu değişkenine göre ikinci (Telefon – İnternet), üçüncü (Yazışma), altıncı (Veli Toplantıları) ve sekizinci boyutta (Sosyo – Kültürel Etkinlikler) p<.05 düzeyinde anlamlı bir fark vardır. Diğer boyutlarda anlamlı bir fark yoktur. İkinci boyutu (Telefon – İnternet), hiç iletişim kursu almayan öğretmenlerin (\bar{X} =3.04), 3 – 4 kez (\bar{X} =3.34) ve 10 ve daha fazla (\bar{X} =3.56) iletişim kursu alan öğretmenlere göre daha az düzeyde gerçekleştirdikleri tespit edilmiştir. Üçüncü boyutu (Yazışma), hiç

iletişim kursu almayan öğretmenlerin ($\bar{X} = 2.77$), 10 ve daha fazla ($\bar{X} = 3.19$) iletişim kursu alan öğretmenlere göre daha az düzeyde gerçekleştirdikleri görülmüştür. Altıncı boyutu (Veli Toplantıları), hiç iletişim kursu almayan öğretmenlerin ($\bar{X} = 2.79$), 7 – 8 kez ($\bar{X} = 3.53$) iletişim kursu öğretmenlere göre daha az düzeyde gerçekleştirdikleri tespit edilmiştir. Sekizinci boyutu (Sosyo – Kültürel Etkinlikler), hiç iletişim kursu almayan öğretmenlerin ($\bar{X} = 3.07$), 10 ve daha fazla ($\bar{X} = 3.58$) iletişim kursu alan öğretmenlere göre daha az düzeyde gerçekleştirdikleri görülmüştür.

BÖLÜM V

SONUÇLAR ve TARTIŞMALAR

Bu bölümde, araştırmanın bulgularına dayalı olarak önce kişisel bulgulara, daha sonra da alt problemlere ilişkin sonuçlar ve tartışmaya yer verilmiştir.

5.1. Kişisel Özelliklere İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

5.1.1. Yaş

Araştırmaya katılan öğretmenlerin %10.5'inin "21-30 yaş grubunda", %40.8'inin "31-40 yaş grubunda", %34.8'inin "41-50 yaş grubunda", %13.9'unun "51 ve daha yukarı yaş grubunda" olduğu belirlenmiştir. Öğretmenlerin çoğunluğunun "31 – 40 ve 41 – 50 yaş grubunda" olduğu görülmektedir.

5.1.2. Cinsiyet

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin %61.3'ü kadın, %38.7'si ise erkektir.

5.1.3. Görev türü

Araştırmaya katılan öğretmenlerin %97.5'i kadrolu, %2.5'i ise sözleşmeli olarak görev yapmaktadır.

5.1.4. Öğrenim Durumu

Araştırmaya katılan öğretmenlerin %0.6'sı Öğretmen Okulu, %13.5'i Eğitim Enstitüsü, %18.4'ü 2-3 Yıllık Yüksekokul, %62.7'si 4 yıllık Fakülte, %4.7'si Yüksek Lisans, %0.2'sinin Doktora mezunu oldukları belirlenmiştir. Öğretmenlerin yüksek lisans ve özellikle doktora eğitimine az sahip olmaları, bu konuda Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yeterince özendirilmedikleri ve destek görmediklerinden kaynaklanmış olabilir.

5.1.5. Kıdem

Araştırmaya katılan öğretmenlerin %3.1'i "3 yıl ve daha az", %6.8'i "4-6 yıl arası", %5.5'i "7-9 yıl arası", % 13.9'u "10-12 yıl arası", %20.7'si "13-15 yıl arası" ve %50.0'sinin "16 yıl ve yukarısında" mesleki kıdeme sahip oldukları belirlenmiştir. Öğretmenlerin yarısının 16 yıl ve yukarısı mesleki kıdeme sahip olması, bu durumun yaşlarıyla doğru orantılı olduğu şeklinde açıklanabilir.

5.1.6. İletişim Kursu

Araştırmaya katılan öğretmenlerin %32.0'si, iletişimle ilgili herhangi bir kurs ve seminere "hiç katılmadıklarını" belirtmişlerdir. Öğretmenlerin %33.4'ü "1-2 kez katıldıklarını", %19.3'ü "3-4 kez katıldıklarını", %7.8'i "5-6 kez katıldıklarını", %2.5'i "7-8 kez katıldıklarını", %4.9'u "10 ve daha fazla sayıda" kurs ve seminere katıldıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin çoğunluğunun iletişimle ilgili herhangi bir kurs ve seminere hiç katılmadıkları ve 1 – 2 kez katıldıkları belirlenmiştir.

5.2. Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar Ve Tartışma

Birinci alt problemde, İlköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin velilerle iletişim kurma yollarını önemseme düzeyine ilişkin görüşleri belirlenmiştir. Buna göre;

1. Boyut, Yüz Yüze Görüşme (\bar{X} =4.05), "Önemli"
2. Boyut, Telefon – İnternet (\bar{X} =3.65), "Önemli"
3. Boyut, Yazışma (\bar{X} =3.76), "Önemli"
4. Boyut, Veli Ziyaretleri (\bar{X} =4.44), "Çok Önemli"
5. Boyut, Ev Ziyaretleri (\bar{X} =4.27), "Çok Önemli"
6. Boyut, Veli toplantıları (\bar{X} =3.67), "Önemli"
7. Boyut, Bilgilendirme Bilgilendirme (\bar{X} =3.92), "Önemli"

8. Boyut, Sosyo – Kültürel Etkinlikler ($\bar{X} = 3.97$), “Önemli”

İlköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin velilerle iletişim kurma yollarını tüm boyutların toplam ortalaması ($\bar{X} = 4.00$) ile “önemli” düzeyde önemsedikleri belirlenmiştir.

Öğretmenlerin veli ziyaretleri ve ev ziyaretlerini çok önemli düzeyde önemsemeleri okulun veliye tanıtılması ve ailenin sosyo ekonomik koşullarının tanınması ile öğrenci çalışma ortamının gözlenmesi açısından önem taşımaktadır.

D’Angelo ve Adler (1991) tarafından iletişim stratejilerinin önemini ortaya koymak amacıyla yapılan araştırma, bu araştırma sonuçları ile benzerlik göstermektedir. D’Angelo ve Adler’ın araştırma sonuçlarına göre en etkili iletişim teknikleri “yüz yüze iletişim, yazılı iletişim ve teknolojinin imkânlarından yararlanarak kurulan iletişim”dir.

Araştırmada öğretmenler yüz yüze görüşme boyutunu önemli düzeyde önemsemişlerdir. Demirbulak (2000)’ın araştırmasına göre tüm katılımcılar (öğretmen, okul müdürü, öğrenci) görüşmelerin gerekli olduğuna inandıklarını belirtmişlerdir. Çünkü yüz yüze görüşme veli kanalıyla öğrenci hakkında en sağlıklı bilgileri birinci ağızdan elde etmek için iyi bir fırsattır. Cevat Yıldırım (2008)’ın yaptığı araştırmada öğretmenlerin velilerle iletişim kurmada en çok tercih ettikleri yöntemin bireysel görüşmeler olduğu ortaya çıkmıştır. Çünkü bu sayede veliye daha fazla zaman ayrılıyor, veli kendini daha rahat hissediyor ve çocukların sorunlarını daha rahat dile getirebiliyorlar.

5.3.İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar Ve Tartışma

İkinci alt problemde, ilköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin velilerle iletişim kurma yollarını gerçekleştirme düzeyine ilişkin görüşleri belirlenmiştir. Buna göre;

1. Boyut, Yüz Yüze Görüşme ($\bar{X} = 3.44$), “Çoğunlukla”
2. Boyut, Telefon – İnternet ($\bar{X} = 3.21$), “Kısmen”

3. Boyut, Yazışma ($\bar{X} = 2.86$), “Kısmen”
4. Boyut, Veli Ziyaretleri ($\bar{X} = 4.17$), “Çoğunlukla”
5. Boyut, Ev Ziyaretleri ($\bar{X} = 3.99$), “Çoğunlukla”
6. Boyut, Veli toplantıları ($\bar{X} = 2.88$), “Kısmen”
7. Boyut, Bilgilenme Bilgilendirme ($\bar{X} = 3.00$), “Kısmen”
8. Boyut, Sosyo – Kültürel Etkinlikler ($\bar{X} = 3.18$), “Kısmen”

İlköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin velilerle iletişim kurma yollarını tüm boyutların toplam ortalaması ($\bar{X} = 3.34$) ile “kısmen” düzeyde gerçekleştirdikleri belirlenmiştir.

Işık (2007)’ın anne baba görüşlerine dayalı olarak yaptığı araştırma sonuçlarına göre; öğretmenler sık sık yüz yüze görüşmeler gerçekleştirmektedir. Veli toplantılarını ise senede 1 – 2 kez yapmaktadırlar. Bu durum araştırma sonuçlarıyla paralellik göstermektedir. Bu araştırmada öğretmenler veli toplantılarını kısmen gerçekleştirirken, yüz yüze görüşmeleri ise çoğunlukla gerçekleştirdiklerini belirtmişlerdir. Veli toplantılarının kısmen düzeyde gerçekleştirilmesi, bu toplantıların senede 1 -2 defa yapılmasından kaynaklanabildiği gibi öğretmenlerin veli toplantılarını etkili bir iletişim yolu olarak görmediklerinden de kaynaklanabilir.

Yine Işık (2007) ve Kaplan (2002) tarafından yapılan araştırmalar, telefon görüşmeleri ve ev ziyaretlerinin öğretmenler tarafından hiç gerçekleştirilmediğini tespit etmiştir. Yaylacı (1999) ve Çelik (2005)’in araştırma sonuçları da bu bulguları destekler niteliktedir. Veliler, öğretmenler ve yöneticiler tarafından ev ziyaretlerinin hiç yapılmadığını ifade etmişlerdir. Kaşıkçı (1996)’nın araştırma sonuçlarına göre öğretmenlerin %89’u ev ziyaretleri yapmada kendilerini yetersiz görmektedirler. Ancak bu araştırmada ev ziyaretlerinin çoğunlukla gerçekleştirilmesi, öğretmenlerin klasik veli toplantıları ve bireysel görüşmelerin haricinde, farklı iletişim yollarını da kullandıklarını göstermektedir. Ayrıca araştırmanın gerçekleştirildiği Kocaeli ilinde Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından öğrencilerin SBS başarılarını artırmak için

başlatılan ve pilot uygulama olan “Gelecek İçin El Ele” eğitim projesi de öğretmenlerin ev ziyareti yapmasını teşvik etmektedir.

Araştırmada öğretmenlerin bilgilenme ve bilgilendirme boyutunu kısmen düzeyinde gerçekleştirmeleri Kaşıkçı (1996)’nın araştırmasında elde edilen “öğretmenlerin %50’si velileri bilgilendirmede kendilerini yetersiz görmektedir” bulgusuyla benzerlik göstermektedir.

5.4. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar Ve Tartışma

Üçüncü alt problemde, ilköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin, velilerle iletişim kurma yollarını önemseme ve gerçekleştirme düzeylerine ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığı belirlenmiştir. Buna göre;

Tablo 27: Önemseme ve Gerçekleştirme Düzeyleri Aritmetik Ortalama

Boyutlar	\bar{X}	SS
Ö Boyut 1	4.05	.52
G Boyut 1	3.44	.66
Ö Boyut 2	3.95	.56
G Boyut 2	3.21	.78
Ö Boyut 3	3.76	.61
G Boyut 3	2.86	.78
Ö Boyut 4	4.44	.55
G Boyut 4	4.17	.71
Ö Boyut 5	4.27	.61
G Boyut 5	3.99	.73
Ö Boyut 6	3.67	.73
G Boyut 6	2.88	.86
Ö Boyut 7	3.92	.77
G Boyut 7	3.00	1.06
Ö Boyut 8	3.97	.61
G Boyut 8	3.18	.83

İlköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin velilerle iletişim kurma yollarını önemseme ve gerçekleştirme düzeyleri açısından tüm boyutlarda anlamlı bir fark vardır.

Tüm boyutların ortalaması açısından ilköğretim okulu öğretmenlerinin velilerle iletişim kurma yollarını ($\bar{X}=4.00$) ile “önemli” düzeyde önemsedikleri, ($\bar{X}=3.34$) ile “kısmen” düzeyde gerçekleştirdikleri belirlenmiştir.

Öğretmenlerin iletişim yollarını önemli düzeyde önemsemeleri ancak kısmen düzeyinde gerçekleştirmeleri dikkat çekicidir. Bu, uygulamadaki sıkıntı ve zorluklardan kaynaklanıyor olabilir. Boyutlar açısından incelendiğinde gerçekleşme düzeyi çok az ya da hiçbir zaman olan bir boyut yoktur. Bu da tüm boyutların öğretmenler tarafından belli bir düzeyde gerçekleştirildiğini göstermektedir. Bu Yıldırım ve Dönmez (2008) tarafından yapılan araştırma sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. Yılmaz ve Dönmez’in yaptığı çalışmada öğretmen görüşlerine göre; velilerle iletişim kurmada yüz yüze görüşmeler, telefonla görüşme, veli toplantıları, veli ziyaretleri ve ev ziyaretleri gibi iletişim kurma yolları kullanılmaktadır.

Dördüncü (Veli Ziyaretleri, $\bar{O} \bar{X} : 4.44$; $G \bar{X} : 4.17$) ve beşinci (Ev Ziyaretleri, $\bar{O} \bar{X} : 4.27$; $G \bar{X} : 3.99$) boyutun aritmetik ortalamalarına bakıldığında, her iki boyutun da “önemli” düzeyde önemsenirken, “çoğunlukla” gerçekleştirilmesi dikkat çekmektedir. Bu durum Biber (2003)’in “İlköğretim birinci sınıf öğrencilerinin ailelerinin sosyo - ekonomik düzeylerine göre öğretmen aile iletişiminin şekli” adlı çalışmasıyla paralellik göstermektedir. Biber’in çalışmasına göre; alt sosyo – ekonomik düzey aileler, okul ziyareti yapmakta çekinmekte ancak üst sosyo – ekonomik düzey aileler okul ziyaretinin yanı sıra karşılıklı ev ziyaretleri de yapmakta ve velilerle telefon aracılığıyla iletişim kurmaktadır.

5.5. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar Ve Tartışma

Dördüncü alt problemde İlköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin velilerle iletişim kurma yollarını önemseme düzeyine ilişkin görüşleri arasında yaş, cinsiyet, görev türü, öğrenim durumu, kıdem ve iletişim ile ilgili kurs değişkenleri açısından anlamlı bir fark olup olmadığı belirlenmiştir. Buna göre;

1. Yaş değişkeni açısından, iletişim kurma yollarından üçüncü boyutta (Yazışma) anlamlı bir fark vardır. Diğer boyutlarda anlamlı bir fark yoktur.
2. Cinsiyet değişkeni açısından, iletişim kurma yollarından birinci (Yüz Yüze Görüşme), üçüncü (Yazışma), dördüncü (Veli Ziyaretleri), beşinci (Ev Ziyaretleri), altıncı (Veli Toplantıları), yedinci (Bilgilenme ve Bilgilendirme) boyutlarda anlamlı bir fark vardır. Diğer boyutlarda anlamlı bir fark yoktur.
3. Görev Türü değişkeni açısından tüm boyutlarda öğretmenlerin görüşlerinde anlamlı bir fark yoktur.
4. Öğrenim Durumu değişkeni açısından tüm boyutlarda öğretmenlerin görüşlerinde anlamlı bir fark yoktur.
5. Kıdem değişkeni açısından, iletişim kurma yollarından üçüncü boyutta (Yazışma) anlamlı bir fark vardır. Diğer boyutlarda anlamlı bir fark yoktur.
6. İletişim kursu değişkeni açısından, iletişim kurma yollarından ikinci boyutta (Telefon - İnternet) anlamlı bir fark vardır. Diğer boyutlarda anlamlı bir fark yoktur.

5.6. Beşinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar Ve Tartışma

Beşinci alt problemde İlköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin velilerle iletişim kurma yollarını gerçekleştirme düzeyine ilişkin görüşleri arasında yaş, cinsiyet, görev türü, öğrenim durumu, kıdem ve iletişim ile ilgili kurs değişkenleri açısından anlamlı bir fark olup olmadığı belirlenmiştir. Buna göre;

1. Yaş değişkeni açısından, iletişim kurma yollarından altıncı (Veli Toplantıları) ve sekizinci (Sosyo – Kültürel Etkinlikler) boyutlarda anlamlı bir fark vardır. Diğer boyutlarda anlamlı bir fark yoktur.
2. Cinsiyet değişkeni açısından, iletişim kurma yollarından dördüncü (Veli Ziyaretleri) ve beşinci (Ev Ziyaretleri) boyutlarda anlamlı bir fark vardır. Diğer boyutlarda anlamlı bir fark yoktur. Öğretmenin cinsiyeti veli öğretmen

iletişimini etkilemektedir. Okulla iletişim kuranlar genellikle annelerdir. Kadın veliler veli ziyareti yaparken erkek öğretmenlere karşı çekimser kalıyor olabilirler. Aynı durum, erkek öğretmenlerin ev ziyareti yapmaktan çekiniyor olması şeklinde açıklanabilir. Aydemir (2008)'in yaptığı araştırma bu yorumu desteklemektedir. Araştırmada veli toplantılarına katılma, okulu ziyaret etme, öğretmeni eve çağırma gibi etkinliklerde bayan velilerin öğretmenlerle daha çok iletişime geçtiği tespit edilmiştir.

3. Görev Türü değişkeni açısından tüm boyutlarda öğretmenlerin görüşlerinde anlamlı bir fark yoktur.
4. Öğrenim Durumu değişkeni açısından tüm boyutlarda öğretmenlerin görüşlerinde anlamlı bir fark yoktur.
5. Kıdem değişkeni açısından, iletişim kurma yollarından sekizinci boyutta (Sosyo Kültürel Etkinlikler) anlamlı bir fark vardır. Diğer boyutlarda anlamlı bir fark yoktur.
6. İletişim kursu değişkeni açısından, iletişim kurma yollarından ikinci (Telefon - İnternet), üçüncü (Yazışma), altıncı (Veli Toplantıları), ve sekizinci (Sosyo Kültürel Etkinlikler) boyutlarda anlamlı bir fark vardır. Diğer boyutlarda anlamlı bir fark yoktur.

BÖLÜM VI

ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma sonuçlarına uygun olarak oluşturulan öneriler yer almaktadır.

6.1. Araştırma Sonuçlarına Yönelik Öneriler

1. İlköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin velilerle iletişim kurma yollarından “Veli Ziyaretleri” ve “Ev Ziyaretleri” ni “Çok Önemli” düzeyde önemsemeleri ve “Çoğunlukla” gerçekleştirmeleri önem taşımaktadır. Öğretmenlerin, diğer boyutları da aynı şekilde önemsemelerini ve gerçekleştirmelerini sağlayacak öğretmen - veli iletişimi ile ilgili kurs ve seminerlere katılmaları sağlanmalıdır.
2. İlköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin, önemseme ve gerçekleştirme düzeyi açısından yüksek olan iletişim yollarının dışında, Telefon – İnternet, Yazışma, Veli Toplantıları, Bilgilenme Bilgilendirme ve Sosyo Kültürel Etkinlikleri de alternatif iletişim kurma yolları olarak kullanmaları sağlanmalıdır.

6.2. Araştırmacılar İçin Öneriler

1. Araştırma müfettiş, okul müdürleri, branş öğretmenleri, veliler ve öğrenciler üzerinde uygulanabilir.
2. Araştırma, nitel araştırma yöntemi kullanılarak yapılabilir.
3. Bu çalışmada kullanılan ölçekteki, öğretmen – veli iletişim boyutları kendi içinde değerlendirilebilir, her bir maddenin önemsenme ve gerçekleşme düzeyleri tespit edilebilir.
4. Araştırma özel ilköğretim okullarında da uygulanabilir..
5. Öğretmenlerin velilerle iletişim kurma yollarını gerçekleştirme düzeylerinin düşük çıkma nedenleri ayrı bir araştırma konusu yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Akaya, Mehmet. “Öğretmenlerin ve Velilerin Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Uygulanan Aile Katılımı Çalışmalarına İlişkin Görüşleri”. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, **Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü**, Eskişehir, 2007.
- Akbaba, Sırrı ve Osman Samancı. “İlköğretimde Veli Öğretmen Görüşmelerinin Değerlendirilmesi” **XII. Eğitim Bilimleri Kongresi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü**, Cilt: 2, Ankara, 2004, ss. 1431-1442.
- Arslanargun, Engin. “Okul Aile İşbirliği ve Öğrenci Başarısı Üzerine Bir Tarama Çalışma” **Sosyal Bilimler Dergisi**, Sayı: 18, 2007, ss.119-135.
- Aydemir, İbrahim. “İlköğretimde Öğrenci Ve Öğretmen Performansını Etkileyen Veli Etkinlikleri”. Yüksek Lisans Tezi, **Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü**, İstanbul, 2008.
- Aydın, Ayhan. **Sınıf Yönetimi**. Ankara: Eylül Yayıncılık, 2004, 5. Baskı.
- Aytaç, Tufan. **Eğitim Yönetiminde Yeni Paradigmalar: Okul Merkezli Yönetim**. Ankara: Nobel Yayınları, 2000.
- Başaran , İ. Ethem. **Eğitim Yönetimi**. Ankara: Yargıcı Matbaası, 1996, 5. Basım.
- Biber, Kazım. “İlköğretim Birinci Sınıf Öğrencilerinin, Ailelerinin Sosyo-Ekonomik Düzeylerine Göre Öğretmen Aile İletişimi” **Kuram ve Uygulamalarda Eğitim Yönetimi**, Sayı: 35, Yaz 2003, ss.360-373

- Bolat, S. “Eğitim Örgütlerinde İletişim” **H.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi**, Sayı: 12, 1996, ss. 75-80.
- Buluç, Bekir. “İlk ve Orta Öğretim Kurumlarında Okul Yöneticilerinin Bilgilendirme İşlevini Gerçekleştirme Düzeyleri” **Türk Eğitim Bilimleri Dergisi**, Kış 2007, 5(1), ss.1-23.
- Bursalıoğlu, Ziya. **Okul Yönetiminde Yeni Yapı Davranış**. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi, 1982.
- Celep, C. “İlkokullarda Yönetici Öğretmen İletişimi” **H.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi**, Sayı: 8, 1992, ss.301-316.
- Celep, Cevat. **Sınıf Yönetimi ve Disiplini**. Ankara: Anı Yayınları, 2004, 3. Baskı.
- Cüceloğlu, Doğan. **İnsan İnsana**. İstanbul: Altın Kitaplar, 1987.
- Çalık, Cemal. “Okul Çevre İlişkinin Okul Geliştirmedeki Rolü: Kavramsal Bir Çözümleme” **Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, Cilt: 27, Sayı: 3, 2007, ss.123-129.
- Çelenk, Süleyman. “Okul Aile İşbirliği İle Okuduğunun Anlama Başarısı Arasındaki İlişki,” **Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, Sayı: 24, 2003, ss.33-39.
- Çelik, Nihal. “ Okul Aile İlişkilerinde Yaşanan Sorunlar”. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, **Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü**, İstanbul, 2005.
- D’Agelo, Davies ve Adler, Ruben, “A Catalyst for Improving Parent Involvement”, **Phi Delta Kappan**, Vol 72, No 5, s 350 – 354, Jan, 1991.

- Demirbulak, Dilara. “Veli Öğretmen Görüşmeleri İle İlgili Bir Çalışma” **Milli Eğitim Dergisi**, Sayı: 146, 2000.
- Demirel, Özcan. **Eğitim Sözlüğü**. Ankara: Pegem Yayınları, 2001, 1. Baskı.
- Doğan, Elif. “Ankara Merkez İlçelerindeki İlköğretim Okullarında Okul Aile İletişiminin Engelleri”.Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, **Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, Ankara, 1995.
- Doğru, Çiğdem Tuba. “Okul Öğretmen Aile İşbirliğinin Sınıf Yönetimine Etkisi”.Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, **Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, Zonguldak, 2005.
- EARGED (2005) **Öğrenci- Veli Okul Sözleşmesi**, Genelge Numarası: 2005/92.
- Ergen, Rıdvan. “İlköğretim Okulu 2. Kademe Öğrencilerinin Sınıf İçi Davranış Bozukluklarının Engellenmesinde Öğretmen-Veli İletişiminin Rolü”. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, **Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü**, İstanbul, 2008.
- Ergin, A. ve Birol, C. **Eğitimde İletişim**. Ankara: Anı Yayıncılık, 2005, 3.Basım.
- Finders, Margaret ve Cyntia, Lewis. “Why Some Parents Don’t Come To School” **Educational Leadership**, Volume: 51, Number: 8, May 1994.
- Genç, Salih Zeki. “İlköğretim 1. Kademedeki Okul-Aile İşbirliği İle İlgili Öğretmen ve Veli Görüşleri” **Türk Eğitim Bilimleri Dergisi**, Cilt: 3, Sayı: 2, Bahar 2005.
- Gökçe, Erten. “İlköğretimde Okul Aile İşbirliğinin Geliştirilmesi” IV. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Sempozyumu 15-16 Ekim 1998, **Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, Sayı: 7, 2000, ss. 191-196.

- Gümüşeli, Ali İlker. “Ailenin Katılım Ve Desteğinin Öğrenci Başarısına Etkisi”
Özel Okullar Birliği Bülteni, Yıl: 2, Sayı: 6, Eylül 2004, ss. 14-17.
- Gürgen, Hüseyin. **Örgütlerde İletişim Kalitesi**. İstanbul: Der Yayınları, 1997.
- Gürsel, Musa ve Hakan Sarı ve Bülent Dilmaç. **Sınıf Yönetimi**. Konya: Eğitim Kitapevi, 2004, 1. Baskı.
- Hesapçioğlu, Muhsin. **Öğretim İlke ve Yöntemleri**. İstanbul: Beta Yayınları, 1994, 3. Baskı.
- Ilgar, Lütfü. Eğitim Yönetimi, **Okul Yönetimi, Sınıf Yönetimi**. İstanbul: Beta Yayınları, 2005, 3. Baskı.
- Işık, Hande. “Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Gerçekleştirilen Okul Aile İşbirliği Çalışmalarının Anne Baba Görüşlerine Dayalı Olarak İncelenmesi”. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, **Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü**, Eskişehir, 2007.
- İlköğretim Genel Müdürlüğü (2006). **Öğrenci Veli Okul İlişkileri**. Genelge Numarası:2006/39.
- Kaplan, S. “İlköğretim 1. Kademe Okul Aile İşbirliği Mevcut Durum ve Bir Model Önerisi”. Yüksek Lisans Tezi, **Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimler Enstitüsü**, İstanbul, 2002.
- Karaman, Feryal. “2004 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Uygulamalarında Okul Aile İşbirliği Düzeyi”. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, **Gazi Osmanpaşa Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü**, Tokat, 2007.
- Karasar, Niyazi. **Araştırmalarda Rapor Hazırlama**. Ankara: Alkım Kitapevi, 1995, 8. Baskı.

Kaşıkcı, Mevlüt. “İlköğretimde Velilerle İşbirliği Kurmada Öğretmenlerin Kendi Yeterlilikleriyle İlgili Görüşleri”. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, **Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü**, Ankara, 1996.

Kaya, Yahya Kemal. **Eğitim Yönetimi: Kuram ve Türkiye’deki Uygulama**. Ankara: Bilim Yayınları, 1996.

Koçak, Yasemin. “Okul Aile İletişiminin Engelleri” **Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, Sayı: 6, 1991, ss.129-133

Kolay, Yakup. “Okul- Aile- Çevre İşbirliğinin Eğitim Sistemindeki Yeri ve Önemi” **Milli Eğitim Dergisi**, Sayı: 164, Güz 2004, ss. 94-104.

Köknel, Özcan. **İnsanı Anlamak**. İstanbul: Altın Kitaplar Yayınları, 2005, 8.Basım.

Köksal, Ayşe ve Ömer Tutkun. “Okul Aile İşbirliğinde Yeni Yaklaşımlar” **Eğitim Araştırmaları Dergisi**, Yıl: 2, Sayı: 8, Temmuz 2002, ss.216-224.

Manning, Diane ve Patricia Schindler. “Communicating With Parents When Their Children Have Difficulties,” **Young Children**, Vol. 52, , July 1997, pg. 27-33.

MEB. **Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlilikleri**. Ankara, 2006.

“Milli Eğitim Temel Kanunu (1789 s.k)”. **Resmi Gazete**. 14574; 24.06.1973.

Oğuz, Orhan. “Öğretmen Aile İşbirliğinin Öğrenci Başarısına Etkisi”. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, **Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, İstanbul, 2008.

Okkalı, M. “İlköğretim Okullarında Örgütsel İletişim Becerilerinin Örgütsel Öğrenmeye Etkisinin Öğretmenler Tarafından Algılanması”. Yüksek Lisans Tezi, **Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimler Enstitüsü**, İstanbul, 2008.

Oktay, Ayla. **Yaşamın Sihirli Yılları: Okul Öncesi Dönem**. İstanbul: Epsilon Yayınları, 1999, 1. Baskı.

Oskay, Ünsal. **İletişimin ABC'si**. İstanbul: Der Yayınları, 1999, 2. Basım.

Ömeroğlu, Esra ve Can Yaşar, Münevver. “ Aile Katılımını Planlama” **Bilim ve Akıl Aydınlığında Eğitim Dergisi**, Yıl: 6, Sayı: 62, Nisan 2005.
Özdemir, Çağatay. **Sınıf Yönetimi**. Ankara: Ekinoks Yayınları, 2007.

Resmi Gazete. (2003). **Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Kurumları Yönetmeliği**. 27.08.2003/ 25212, Ek ve Değişiklikler: 21.10.2004/25620 RG, 24.06.2005/25855 RG, 02.05.2006/26156 RG

Resmi Gazete. (2005) **Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim ve Orta Öğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği**. 13.01.2005/25699

Resmi Gazete. (2005) **Milli Eğitim Bakanlığı Okul Aile Birliği Yönetmeliği**. 31.05.2005/25831

Sevinç, Müzeyyen. **Erken Çocuklukta Gelişim ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar**. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları, 2003.

Şen, Sultan.” Sınıf İçi İletişiminde Beden Dili (Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi Öğretmenlerinin Beden Dilini Kullanma Düzeylerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma”. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, **Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü**, Ankara, 2006.

Şişman, Mehmet ve Selahattin Turan. **Sınıf Yönetimi**. Ankara: Pegem Yayınları, 2005, 3. Baskı.

Ünalın, Reyhan. “Okulun İçinde Bulunduğu evreye Göre Okul Aile İliŐkisinde Velilerin Sorumluluklarını Yerine Getirme Algıları”. Yüksek Lisans Projesi, **Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü**, Kocaeli, 2005.

Vural, Semra. “Ailenin Sosyoekonomik Düzeyinin Birinci Sınıf Ğrencilerinin Aile- Ğretmen İletişimi Ve Okuma Yazma BaŐarıyla İliŐkisi”. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, **Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü**, Sakarya, 2007.

Yıldırım, Cevat ve Burhanettin Dönmez. “Okul Aile İŞbirliğine İlişkin Bir Araştırma” **Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi**, Cilt:7, Sayı: 23, Kış 2008, ss.98-115.

Yılmaz, Ayfer. “İlköğretim Okullarında Etkililik Sağlanması İçin Ğretmenlerin Ailelerden Beklentileri”. Yüksek Lisans Tezi, **Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü**, Sakarya, 2006.

Yaylacı, Ali Faruk. “İlköğretim Okullarında Ailenin Okula Katılımı”. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, **Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü**, Ankara, 1999.

İTERNET KAYNAKLARI

elenk, Süleyman. “Okul Başarısının n Koşulu: Okul Aile Dayanışması” İlköğretim Online E-Dergi, 2003, ss. 28-34. <http://www.ilköğretim-online.org.tr>.

Erdem, Ali Rıza ve Nihal Şimşek. “İlköğretim Okulu Yöneticilerinin EĞitim Ğretime Katkı Sağlamada Ğrenci Velilerini Okula ekme Başarısı” İlköğretim Online, 2009, ss.357-378. <http://ilköğretim-online.org.tr>.

Star, L. “A Dozen Activities To Promote Parent Involvement” http://www.educationworld.com/a_curr200.shtml.

Ögetürk, Beyza ve Koç, Engin. “1998-1999 Öğretim Yılı Türkiye’de İlk Model Uygulaması: Aile Katılım Programı (Ecis Sonbahar Öğretmenler Toplantısı) <http://www.tedankara.k12.tr/kampusteyasam2/drm.asp> ID=64

EKLER

EK 1. Ölçek

EK 2. Araştırma İzin Onayı

EK 3. Özgeçmiş

EK 1. Ölçek

**İLKÖĞRETİM OKULU SINIF ÖĞRETMENLERİNİN
VELİLERLE İLETİŞİM KURMA YOLLARI
ÖLÇEK FORMU**

Değerli Öğretmenim,

Bu ölçek, İlköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin velilerle iletişim kurma yollarını belirlemeye yönelik bir araştırmada bilgi toplama aracı olarak hazırlanmıştır.

İki bölümden oluşan ölçeğin birinci bölümünde; kişisel bilgi formu olarak hazırlanmış sorular yer almaktadır. İkinci bölümde ise; İlköğretim okulu öğretmenlerinin velilerle iletişim kurma yollarına ilişkin maddeler ile bu maddelerin ne düzeyde önemli olduğuna ve ne düzeyde gerçekleştirildiğine ilişkin görüşlerinizi belirlemeye yönelik seçenekler bulunmaktadır.

Vereceğiniz cevaplar, bilimsel bir çalışmada kullanılacağından isim yazmanıza gerek yoktur. Elde edilen bilgiler araştırmanın amacı dışında kullanılmayacaktır. Araştırmanın amacına ulaşması, tüm soruları içtenlikle ve gerçek düşüncenizi yansıtacak biçimde cevaplamanıza bağlıdır.

Katkılarınızdan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarım.

Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Eğitim Yönetimi ve Denetimi ABD.
Yüksek Lisans Öğrencisi
Gölköy/BOLU

Serap COŞKUN

I. BÖLÜM

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

YÖNERGE: Aşağıda, kişisel durumunuzla ilgili sorular yer almaktadır. Lütfen her soru için durumunuza uygun seçeneğin önündeki parantezin içine (X) işareti koyarak belirtiniz.

1) Yaşınız

- 21 – 30
 31 – 40
 41 – 50
 51 ve daha yukarısı

2) Cinsiyetiniz

- Kadın
 Erkek

3) Görev Türü

- Kadrolu
 Sözleşmeli

4) Öğrenim Durumunuz?

- Öğretmen Okulu
 Eğitim Enstitüsü (açık öğretim ön lisans tamamlama dâhil)
 2 – 3 Yıllık Yüksekokul (tamamlama dâhil)
 4 Yıllık Fakülte
 Yüksek Lisans
 Doktora

5) Mesleki Kıdeminiz?

- 3 yıl ve daha az
 4 – 6 yıl arası
 7 – 9 yıl arası
 10 – 12 yıl arası
 13 – 15 yıl arası
 16 yıl ve yukarısı

6) İletişimle ilgili Aldığı Kurs ve Seminer Sayısı

- Hiç Katılmadım
 1 – 2 arası
 3 – 4 arası
 5 – 6 arası
 7 – 8 arası
 10 ve daha fazla

II. BÖLÜM
İLKÖĞRETİM OKULU SINIF ÖĞRETMENLERİNİN
VELİLERLE İLETİŞİM KURMA YOLLARI
ÖLÇEK FORMU

Önem Düzeyi

Gerçekleşme Düzeyi

(5) Çok Önemli	(4) Önemli	(3) Kısmen Önemli	(2) Önemli Değil	(1) Hiç Önemli Değil	Açıklama; Bu bölümde, ilköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin velilerle iletişim kurma yollarına ilişkin maddeler yer almaktadır. Bu maddelerin öğretmenler tarafından ne düzeyde önemli olduğuna ve ne düzeyde gerçekleştirildiğine ilişkin görüşünüzü uygun seçeneğin altına (X) işareti koyarak belirtiniz.	(5) Her zaman	(4) Çoğunlukla	(3) Kısmen	(2) Çok Az	(1) Hiçbir Zaman
					Öğretmen – Veli İletişim Kurma Yolları					
					1) Çocukların gelişimi ve başarı düzeyleri hakkında velilerle bireysel (yüz yüze) görüşmelerin yapılması.					
					2) Velilerle tanışmak için bireysel (yüz yüze) görüşmelerin yapılması.					
					3) Veli görüşmelerine öğrencilerin de katılması.					
					4) Kayıt sırasında velileri tanımak için çocuklarla birlikte mülakata alınması.					
					5) Okula gelmeme, sık sık geç gelme, okuldan izinsiz ayrılma, hastalanma, aşırı kontrolsüz davranışlar sergileme durumlarında velilerle telefonda görüşülmesi.					
					6) Toplantıya gelmeyen velilerle telefonla iletişim kurulması.					
					7) Velilere internet aracılığıyla okulun web sitesinden bilgi verilmesi.					
					8) Velilerle hızlı yoldan iletişim kurmak için telefonun kullanılması.					
					9) Velilerle hızlı yoldan iletişim kurmak için e posta (e mail) nın kullanılması.					
					10) Önemli ve heyecan verici olayların kaydedilerek bu kayıtların velilere gönderilmesi.					
					11) Çocuğun başarılı davranışlarını kutlamak amacıyla velilere kutlama kartlarının gönderilmesi.					
					12) Velilerin sözlü olarak dile getiremedikleri dilek ve şikâyetlerini öğrenmek amacıyla sınıfta dilek ve şikâyet kutularının bulundurulması.					
					13) Öğrencinin gelişimi ile ilgili olarak sürekli bilgi alış verişinde bulunmak üzere velilere mektup gönderilmesi.					
					14) Veliye, öğrenci etkinliklerini izlemeye davet etmek amacıyla davetiye gönderilmesi.					
					15) Sınıfta ve okulda yürütülen etkinliklerin velilerle paylaşılması amacıyla okul gazetesinin çıkarılması.					
					16) Veliye iletilmek istenilen bilgilerin öğrencinin defterine not yazarak gönderilmesi.					
					17) Çocuklara ilişkin gözlem ve önerileri paylaşmak için velilerle karşılıklı iletişim defterinin tutulması.					
					18) Velilerin okul ve sınıf hakkındaki görüşlerini almak için anket uygulanması.					
					19) Her ay işlenen konuların kısa bir özetinin tablo halinde velilere gönderilmesi.					

(5) Çok Önemli	(4) Önemli	(3) Kısmen Önemli	(2) Önemli Değil	(1) Hiç Önemli Değil	Açıklama; Bu bölümde, ilköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin velilerle iletişim kurma yollarına ilişkin maddeler yer almaktadır. Bu maddelerin öğretmenler tarafından ne düzeyde önemli olduğuna ve ne düzeyde gerçekleştirildiğine ilişkin görüşünüzü uygun seçeneğin altına (X) işareti koyarak belirtiniz.	(5) Her zaman	(4) Çoğunlukla	(3) Kısmen	(2) Çok Az	(1) Hiçbir Zaman
					Öğretmen – Veli İletişim Kurma Yolları					
					20) Öğrenci devamsızlığının her ay devam takip çizelgesi ile velilere ulaştırılması.					
					21) Sınıfta ve okulda yapılan etkinliklerden velileri haberdar etmek için haftalık bültenlerin çıkarılması.					
					22) Okulda yapılan çalışmalarla ilgili gerekli bilgileri vermek amacıyla veli panolarının hazırlanması.					
					23) Öğrencilerin okul başarıları hakkında velileri bilgilendirmek amacıyla periyodik aralıklarda karnelerin düzenlenmesi.					
					24) Ders araçlarında ve program içeriğinde meydana gelen değişikliklerden veliyi haberdar etmek için bilgilendirici notların gönderilmesi.					
					25) Devamsızlık ve ödev yapmama ile ilgili sorunlar karşısında velinin mektupla bilgilendirilmesi.					
					26) Çocuğun kitap okuma sevgisi, TV izleme alışkanlığı, öğrenmeye karşı tutumu hakkında bilgi almak için velilere karnelerin doldurulması.					
					27) Öğretmenlerle tanışmak amacıyla velilerin sınıfı ziyaret etmesi.					
					28) Sınıf içi çalışmaları yerinde izlemek amacıyla velilerin sınıfı ziyaret etmesi.					
					29) Öğrencilerin derslerdeki başarılarını öğrenmek amacıyla velilerin sınıfı ziyaret etmesi.					
					30) Velilerin sosyo-ekonomik ve kültürel özelliklerini tanıyabilmek için ev ziyaretlerinin gerçekleştirilmesi.					
					31) Öğrencinin çalışma ortamını gözlemleyebilmek için ev ziyaretlerinin yapılması.					
					32) Ebeveynlerin çocuğuna karşı tutum ve davranışlarını daha yakından görmek ve izlemek amacıyla ev ziyaretlerinin yapılması.					
					33) Karşılıklı beklentilerin neler olduğunu belirlemek amacıyla veli toplantılarının düzenlenmesi.					
					34) Eğitim programlarına ilişkin amaçlardan haberdar etmek için veli toplantılarının yapılması.					
					35) Velilere çocukların davranışları ve başarıları hakkında açıklamalarda bulunmak ve davranışları iyileştirmede önerilerde bulunmak için veli toplantılarının yapılması.					
					36) Okula ve sınıfa ilişkin genel bilgiler vermek maksadıyla veli toplantılarının düzenlenmesi.					
					37) Velileri sınıfta karar sürecine katmak için veli toplantılarının düzenlenmesi.					
					38) Çocukların gelişimi konusunda velilerin düzenli olarak bilgilendirilmesi.					
					39) Çocukların gelişimi konusunda velilerden düzenli olarak bilgi alınması.					
					40) Sınıfta ve okulda yapılan etkinliklerden velileri haberdar etmek için haftalık bültenlerin çıkarılması.					

(5) Çok Önemli	(4) Önemli	(3) Kısmen Önemli	(2) Önemli Değil	(1) Hiç Önemli Değil	Açıklama; Bu bölümde, ilköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin velilerle iletişim kurma yollarına ilişkin maddeler yer almaktadır. Bu maddelerin öğretmenler tarafından ne düzeyde önemli olduğuna ve ne düzeyde gerçekleştirildiğine ilişkin görüşünüzü uygun seçeneğin altına (X) işareti koyarak belirtiniz.	(5) Her zaman	(4) Çoğunlukla	(3) Kısmen	(2) Çok Az	(1) Hiçbir Zaman
					Öğretmen – Veli İletişim Kurma Yolları					
					41) Velilerle iletişim ve işbirliğini artırmak amacıyla ihtiyaç duyulan konularda seminer ve konferansların düzenlenmesi.					
					42) Veli- öğretmen- öğrenci iletişimini güçlendirmek için okul dışı etkinliklerin düzenlenmesi.					
					43) Velileri tanımak ve işbirliğini geliştirmek için tanışma ve kaynaşma toplantılarının düzenlenmesi.					
					44) Uçurtma şenliği, sağlıklı yaşam koşusu, okul-veli korusu gibi öğretmen-veli iletişimini güçlendirecek etkinliklerin düzenlenmesi.					
					45) Velilerin okula olan güven ve işbirliğini geliştirmek amacıyla, öğrenci etkinliklerinin sergilenmesi ve bu etkinliklere ailelerin davet edilmesi.					
					46) Okulun yıllık çalışma takviminde yer alan ulusal, yerel ve okul düzeyinde yapılması planlanan etkinliklerin hazırlanmasında ve uygulanmasında velilerin işbirliğinin sağlanması.					
					47) Veliler tarafından okulda kermes, sergi ve yardım kampanyaları gibi etkinliklerin düzenlenmesine olanak verilmesi.					

EK 2. Araştırma İzin Onayı**T.C.
KOCAELİ VALİLİĞİ
İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ****SAYI : B08.4.MEM.4.41.00.09/510**
KONU : Araştırma İzni
(Serap COŞKUN)**08.07.09* 17578****ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE**
(Sosyal Bilimler Enstitüsü)

İlgi: 15/06/2009 Tarih ve 384 Sayılı yazınız.

Üniversiteniz Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı öğrencisi Serap COŞKUN 'un İlimiz İlköğretim Müfettişleri ile İzmit İlçesi İlköğretim Okullarında görev yapan yönetici ve öğretmenlere anket uygulama talebine ilişkin ilgi yazılarınız incelenmiş ve talebin uygun görüldüğüne dair 03.07.2009 tarih ve 17279 sayılı Valilik Onayı ekte gönderilmiştir.

Gereğini rica ederim.

Ali SOZEN
Vali ad
Vali Yardımcısı**EKLER:**

Ek) 1-Valilik Onayı (1 Adet)

Ömerpaşa Mah. Ankara Cad
Valilik Binası Kat:2 KOCAELİ
Tel: 331 33 03 Tel: 331 58 98
Tel: 321 17 47 Fax: 321 15 54

T.C.
KOCAELİ VALİLİĞİ
İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

SAYI : B08.4.MEM.4.41.00.09/510
KONU : Araştırma İzni
(Serap COŞKUN)

03.07.09* 17279

VALİLİK MAKAMINA
KOCAELİ

Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı öğrencilerinden Serap Coşkun' un yürütmekte olduğu "İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Ailelerle İletişim Kurma Yolları" konulu çalışmasına esas olmak üzere, İlimiz İlköğretim Müfettişleri ile İzmit İlçesi İlköğretim Okullarında görev yapan yönetici ve öğretmenlere anket uygulama talebi, ilgili Üniversitenin 15.06.2009 tarih ve 384 sayılı yazıları ile bildirilmektedir.

Adı geçen öğrencinin söz konusu çalışmasına esas olmak üzere ekte sunulan anketleri, İlimiz İlköğretim Müfettişleri ile İzmit İlçesinde bulunan İlköğretim Okullarında uygulama talebi komisyonca uygun görülmüş olup, Müdürlüğümüzce de uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

Muhlis ÖZTÜRK
İl Millî Eğitim Müdürü V.

OLUR
03.07.2009
Ali SÖZEN
Vali a
Vali Yardımcısı

Ömerpaşa Mah. Ankara Cad.
Valilik Binası Kat:2 KOCAELİ
Tel: 331 33 03 Tel: 331 58 98
Tel: 321 17 47 Fax: 321 15 54

EK 3.

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı :Serap COŞKUN

Sürekli Adresi : Cedit Mah. Cevdet Bağdat Sk. No: 13 D: 3
İzmit/ KOCAELİ

Doğum Yeri ve Yılı : Erzincan – 1982

Yabancı Dili : İngilizce

İlköğretim : Orhan Veli İlköğretim Okulu – 1996

Ortaöğretim : Ümraniye Süper Lisesi – 2000

Lisans : Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği – 2004

Çalışma Hayatı : 01.03.2006 Aşağı Doğantepe İlköğretim
Okulu Başiskele / KOCAELİ